

Ιωάννης Καποδίστριας

η πορεία του στον χρόνο

Εθνική Παιδεία
Ο Υπουργός της Ελλάδος.

Ιωάννης Καποδίστριας
η πορεία του στον χρόνο

Ιωάννης Καποδίστριας η πορεία του στον χρόνο

Κατάλογος της Έκθεσης

Νοέμβριος 2016

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Την ευθύνη οργάνωσης της έκθεσης ανέλαβε η Διεύθυνση της Βιβλιοθήκης της Βουλής, υπό τη γενική εποπτεία της Διευθύντριας Έλλης Δρούλια

Επιστημονικός Σύμβουλος: Χρήστος Λούκος, Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας Νεότερων Χρόνων Πανεπιστημίου Κρήτης

Συνεργασία σε ελληνορωσικά θέματα: Άντα Διάλλα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Ευρωπαϊκής Ιστορίας στο Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών

Επιμέλεια-Οργάνωση: Άντζελα Καραπάνου

Κείμενα ενοτήτων: Χρήστος Λούκος και Μαρία Βλασσοπούλου: "Ο Καποδίστριας μετά τον Καποδίστρια"

Έρευνα υλικού-Υπομνηματισμός: Έλενα Αντωνάκου, Μαρία Βλασσοπούλου, Άντζελα Καραπάνου, Μάρια Κούλη, Θοδωρής Κουτσογιάννης

Καλλιτεχνική επιμέλεια: Γιάννης Μετζικώφ

Συντήρηση τεκμηρίων: Τμήμα Συντήρησης και Διαχείρισης Υλικού:

Χαρτώα τεκμήρια: Μαρία Σακελλαρίου, Στέλλα Δασκαλοπούλου, Χαρά Ζαχιώτη, Αυγή Καλαφάτη, Αριέττα Ρεβίθη, Γκέλη Σαμαρτζή, Ιωάννα Σασιάκου

Αντικείμενα και κορνιζοποιΐα ζωγραφικών έργων: Λίλη Ζιούβα

Φωτογράφιση, ψηφιοποίηση και ψηφιακή επεξεργασία υλικού:

Γιώργος Ζανιάς, Φρόσω Κανελλίδου, Ειρήνη Μανουσάκη, Βαγγέλης Νικολάου

Ψηφιακές εφαρμογές: Βιργινία Σδράκα

Γραμματειακή υποστήριξη: Μαρία Δεκουλάκου

Συνεργασία: Ξένια Βεργίνη, Λένα Κορομηλά, Χρήστος Παπαθανασίου, Δημήτρης Πατρίκιος

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

Γενική ευθύνη: Έλλη Δρούλια

Εκδοτική επιμέλεια: Χρήστος Λούκος και Άντζελα Καραπάνου

Σχεδιαστική επιμέλεια-σελιδοποίηση: Δημήτρης Ζαζάς

Σύνθεση εξωφύλλου: Ειρήνη Μανουσάκη

Επεξεργασία ψηφιακών εικόνων: Γιώργος Ζανιάς, Ειρήνη Μανουσάκη

Φωτογράφιση εκθεσιακού χώρου: Φρόσω Κανελλίδου

Εκτύπωση: Διεύθυνση Εκδόσεων και Εκτυπώσεων της Βουλής των Ελλήνων

© 2017 Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων

Κατάλογοι BB 1 (2017)

ISBN: 978-960-560-141-6

Το υλικό που παρουσιάζεται στην έκθεση, σε πρωτότυπη ή ψηφιακή μορφή, προέρχεται από τους ακόλουθους φορείς και ιδιώτες τους οποίους ευχαριστούμε θερμά:

Φορείς

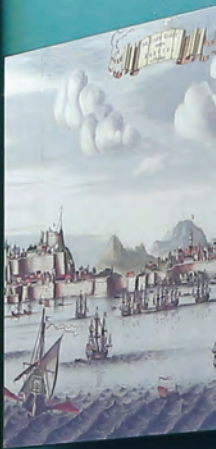
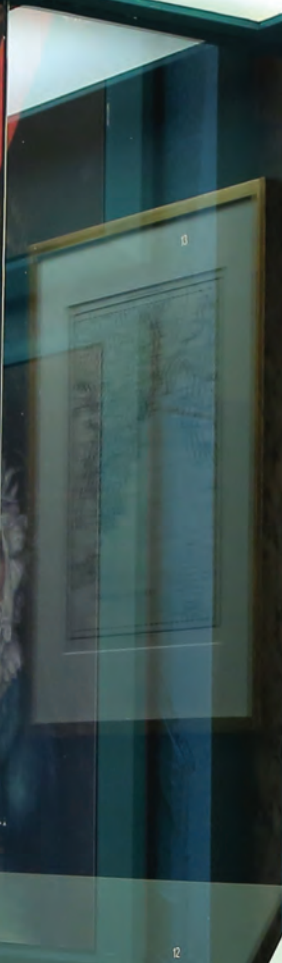
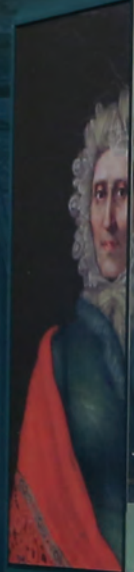
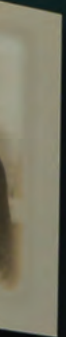
Αναγνωστική Εταιρεία Κέρκυρας
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών
Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων
Βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία & ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας
Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, Παράρτημα Ναυπλίου
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο
Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο
Ιερά Μητρόπολη Κερκύρας & Ιερά Μονή Πλατυτέρας, Κέρκυρα
Μουσείο Καποδίστρια - Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών, Κέρκυρα
Μουσείο Μπενάκη
Musée du Louvre, Παρίσι
Πολεμικό Μουσείο Αθηνών
Τράπεζα της Ελλάδος, Νομισματική Συλλογή
Università degli Studi di Padova, Πάδοβα
Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τμήμα Χαρτογραφικής Τεκμηρίωσης
Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης - Υπηρεσία Φιλοτελικού και Ταχυδρομικού Μουσείου

Ιδιώτες

Λιλή Αλιβιζάτου
Σπύρος Π. Γαούτσος
Δικαία Δεσποτάκη
Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη
Μαρίνα Κοντζιάλη
Παρασκευή Κούκκου
Δημήτρης Κρέτσος
Γιάννης Μετζικώφ
Γιάννης Παπαχρήστου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων Νίκου Βούτση	13
Χαιρετισμός του Προέδρου της Επιτροπής Βιβλιοθήκης της Βουλής Γιώργου Πάντζα στα εγκαίνια της έκθεσης	15
Μικρό Χρονικό για την έκθεση της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Βιβλιοθήκης της Βουλής Έλλης Δρούλια	17
Χρονολόγιο	21
Εισαγωγή	25
Τα πρώτα χρόνια στην Κέρκυρα 1776-1809	27
Στη Ρωσία 1809-1815	43
Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας 1815-1822	65
Από την απομόνωση στη Γενεύη, Κυβερνήτης της Ελλάδος 1822-1827	89
Κυβερνήτης της Ελλάδος 1828-1831	105
Ο Καποδίστριας μετά τον Καποδίστρια	243

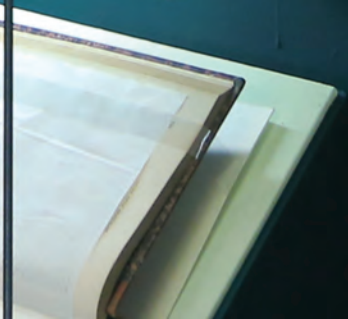

Η πρώτη συνάντηση μεταξύ του Α. Κοκκίνη και του Ελισσαίου Μιχαήλ

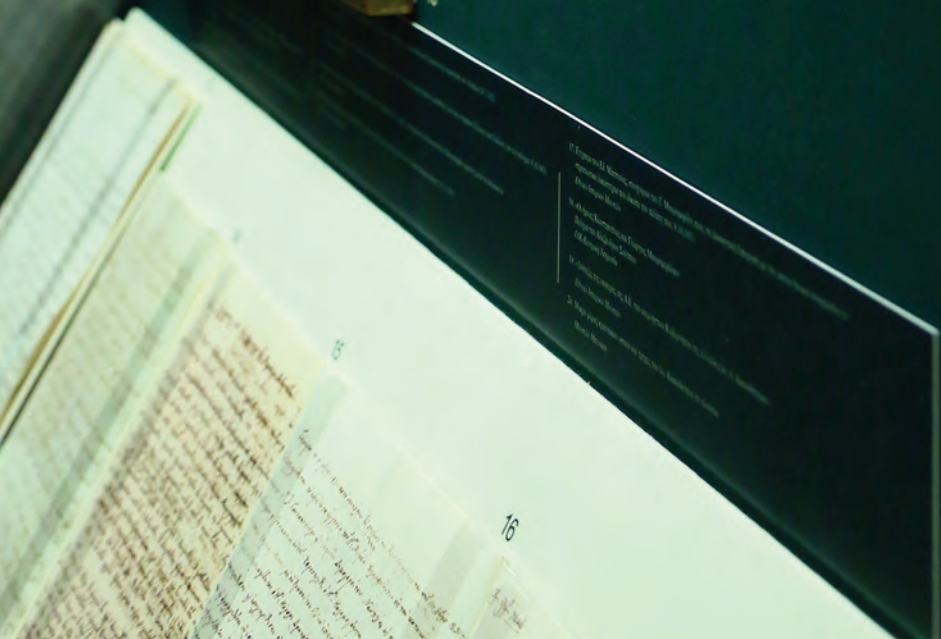
Με το μήλο του Κοκκίνη Κοκκίνη (17) το Ελισσαίου είναι η πρώτη και μοναδική επίσημη συνάντηση των δύο ανδρών. Ο Κοκκίνη είναι ο πρώτος ναυάρχος της Ελλάδας και ο Ελισσαίου ο πρώτος ναύαρχος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η συνάντηση αυτή έγινε στο Ναύπλιο, τον Ιούνιο του 1826, κατά τη διάρκεια της πολιορκίας της πόλης. Ο Κοκκίνη και ο Ελισσαίου είχαν ήδη συναντηθεί προηγουμένως, αλλά αυτή ήταν η πρώτη επίσημη συνάντηση τους.

2

1

Illegible text on a small plaque mounted on the wall.

Η Βουλή των Ελλήνων συστηματικά οργανώνει εκθέσεις που παρουσιάζονται στους χώρους της με διάφορα κριτήρια και αφορμές. Αποσκοπεί να τιμήσει προσωπικότητες που άφησαν τη σφραγίδα τους στο πέρασμα της ιστορίας μας. Θέλει να θυμίσει γεγονότα και περιόδους που καθόρισαν βαθιά τους ανθρώπους. Θέλει να αναφερθεί σε σύγχρονα ζητήματα που απασχολούν έντονα την κοινωνία με σκοπό την ευαισθητοποίηση και την αλληλεγγύη. Επιθυμεί να αναδείξει τα ενοποιητικά συστατικά στοιχεία των κοινωνιών μέσα από έργα τέχνης.

Η έκθεση «Ιωάννης Καποδίστριας: η πορεία του στον χρόνο» αναφέρεται στην πρώτη κατηγορία. Είναι αφιερωμένη στον πρώτο Κυβερνήτη της Ελλάδας που κλήθηκε να βάλει τα θεμέλια του σύγχρονου ελληνικού κράτους μετά από αιώνες υποδούλωσης και μακρόχρονου αγώνα για ελευθερία. Η φυσιογνωμία του Ιωάννη Καποδίστρια τοποθετείται στην τρικυμισμένη εποχή του, όπου μετά τους ναπολεόντειους πολέμους αναδύεται μια ανασχηματισμένη Ευρώπη. Η αφήγηση ακολουθεί τη διαδρομή της ενδιαφέρουσας ζωής του από τη γέννησή του έως τη δολοφονία του στο Ναύπλιο, αλλά φτάνει και έως τις μέρες μας για να αποτυπώσει τη σημερινή πρόσληψη του Καποδίστρια που παραμένει πάντα επίκαιρος, ακριβώς γιατί είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την απαρχή της δημιουργίας της Ελλάδας.

Η έκθεση είναι πλούσια σε τεκμήρια όλων των ειδών που προέρχονται από φορείς και ιδρύματα, μουσεία και ιδιώτες. Αξίζει να υπογραμμιστεί ότι με την ευκαιρία της έκθεσης άνοιξε ένας διάυλος επικοινωνίας με τα αρχεία του Υπουργείου Εξωτερικών της Ρωσίας, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται για πρώτη φορά 18 σημαντικά και άγνωστα έγγραφα που αναφέρονται στη σταδιοδρομία του Καποδίστρια στη Ρωσία. Μεγάλος αριθμός τεκμηρίων ανήκουν στη Βιβλιοθήκη της Βουλής που διαθέτει, όπως καλείται να πράξει, την πλουσιότερη συλλογή αρχειακού κοινοβουλευτικού υλικού που αποτελείται από τα Αρχεία της Ελληνικής Παλιγγενεσίας, τα Πρακτικά των Συζητήσεων στη Βουλή και τη Γερουσία, Εισηγητικές Εκθέσεις, και όλα τα Πρακτικά των Αναθεωρητικών Βουλών, τα Ελληνικά Συντάγματα, Πρωτόκολλα Ορκωμοσίας, το Αρχείο της Βουλής, τα Πρακτικά των Επιτροπών και σύντομα θα επεξεργαστεί και τα Πρακτικά των Εξεταστικών Επιτροπών. Παράλληλα, οι συλλογές της περιλαμβάνουν περίπου 800.000 τόμους βιβλίων, εφημερίδων και περιοδικών από τον 18ο αιώνα, όπου συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων αρχέτυπα, παλαίτυπα, σπάνιες προβιομηχανικές εκδόσεις, χειρόγραφοι κώδικες, χάρτες και χαρακτηριστικά, ιδιαίτερα αρχεία, Συλλογή Έργων Τέχνης. Οι εκθέσεις ως δράσεις εξωστρέφειας, αποτελούν για τη Βιβλιοθήκη της Βουλής όχι μόνον ευκαιρία ανάδειξης του πλούσιου περιεχομένου της, ευκαιρία εμπλουτισμού των συλλογών της και δικτύωσης με συγγενικούς φορείς αλλά και γνήσιου «μοιράσματος» με τους επισκέπτες από όλα τα μήκη και πλάτη της γης.

Ο Κατάλογος, με πρωτότυπα κείμενα και επιλεγμένα αντικείμενα, αποτυπώνει την έκθεση με ακρίβεια συνδυασμένη με εκδοτική αρτιότητα ώστε να αφήσει παντοτινό ίχνος και να αποτελέσει συμβολή στη μελέτη και ιστοριογραφία για τον Ιωάννη Καποδίστρια.

Νίκος Βούτσας
Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων

Έχουν περάσει σχεδόν δύο αιώνες από την Επανάσταση του 1821, όταν το ελληνικό έθνος εξεγέρθηκε ενάντια στην κυριαρχία της οθωμανικής αυτοκρατορίας, με ζητούμενο την ίδρυση ενός ανεξάρτητου αλλά και ευνομούμενου, κατά τα σύγχρονα πρότυπα, ελληνικού κράτους.

Εμβληματικές προσωπικότητες, όπως ο Ιωάννης Καποδίστριας και ο Αλέξανδρος Υψηλάντης, έπαιξαν καθοριστικό ρόλο σε αυτή την ιστορική εξέλιξη αλλά και στην εξέλιξη της ίδιας της Ευρώπης. Συνέβαλαν τα μέγιστα μέσα από τη δράση τους και την πορεία τους στην έκβαση της Επανάστασης και στη μετέπειτα ανάπτυξη του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Είναι αυτοί που μαζί με τον Ιωάννη Βαρβάκη (αυτός ήδη από τα Ορλωφικά) συνέδεσαν τον ελληνισμό με τον ρωσικό κόσμο.

Από τότε και στη νεώτερη ιστορία, Ελλάδα και Ρωσία, συνδέονται με ισχυρούς, ιστορικούς, φιλικούς και διπλωματικούς δεσμούς. Είναι στρατηγικοί εταίροι που αναδεικνύουν επί δεκαετίες τώρα τη σύγχρονη και δυναμική εικόνα των δύο χωρών στους τομείς του πολιτισμού, της τέχνης, της έρευνας, της επιστήμης, του τουρισμού, καθώς και του εμπορίου τουλάχιστον μέχρι και πριν μερικά χρόνια.

Το Αφιερωματικό Έτος 2016 στις σχέσεις της Ελλάδας με την Ρωσία, αποτελεί ευκαιρία για την επισήμανση της σπουδαιότητας αυτών των μακρών και στενών διμερών μας σχέσεων. Καθορίζεται ως χρήσιμο εργαλείο για την περαιτέρω ενίσχυση της διμερούς συνεργασίας και καλλιεργεί την ουσιαστική αλληλεπίδραση σε μια σειρά από τομείς και πεδία προνομιακά στην ιστορία, τον πολιτισμό και το ήθος των δυο λαών.

Στο πλαίσιο αυτό, εγκαινιάζουμε σήμερα την έκθεση που είναι αφιερωμένη στη ζωή, το έργο και την πορεία του Ιωάννη Καποδίστρια. Μια έκθεση που αναδεικνύει την προσωπικότητα ενός χαρισματικού ηγέτη, μέσα από τα πλούσια ιστορικά τεκμήρια και τις συλλογές που κατέχει η Βιβλιοθήκη της Βουλής. Αναδεικνύει τις μεγάλες διπλωματικές ικανότητές του μέσα από 18 ρωσικά έγγραφα που έρχονται στο φως από το Αρχείο Παλαιών Εγγράφων του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών.

Κυρίως όμως, η έκθεση αυτή, κατά τη γνώμη μου, έχει μεγάλη αξία ακριβώς επειδή θέτει ιστορικά ερωτήματα που αποτελούν αντικείμενο ερευνητικού ενδιαφέροντος και ανάλυσης. Αποτελεί πύλη νέων στοιχείων και πληροφοριών. Παρουσιάζει την πρόσληψη του έργου του και της πορείας του στο χρόνο, και κατά πόσο αυτό έχει επηρεάσει τον σύγχρονο κόσμο στα πεδία της διπλωματίας, της πολιτικής, του πολιτισμού και ούτω κάθε εξής.

Όλα αυτά είναι τόσο σημαντικά και αξίζουν συγχαρητήρια στο επιστημονικό προσωπικό και τους ανθρώπους της Βιβλιοθήκης της Βουλής, που δουλεύουν αρκετούς μήνες για την έκθεση αυτή. Ένα επιπλέον λιθαράκι, μια ακόμα δράση, στο μεγάλο και μοναδικό έργο της Βιβλιοθήκης, ειδικά όταν αυτό επιτελείται σε καιρούς που το πολιτιστικό στοιχείο συρρικνώνεται στη συνείδηση και την καθημερινότητα των πολιτών, λόγω της οικονομικής συγκυρίας που σήμερα επικρατεί στη χώρα μας.

Γιώργος Πάντζας
Πρόεδρος της Επιτροπής Βιβλιοθήκης

ΜΙΚΡΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ

Μια έκθεση αφιερωμένη στην συνολική παρουσίαση της ζωής και του έργου και την ουσιαστική αποτίμηση του Ιωάννη Καποδίστρια, του ανθρώπου που σηματοδότησε την απαρχή της κρατικής οντότητας της νεώτερης Ελλάδας, πραγματοποιείται στην Αίθουσα «Ελευθέριος Βενιζέλος» στο κτήριο της Βουλής των Ελλήνων.

Πρόκειται για έκθεση υψηλών προδιαγραφών, ποσοτικά και ποιοτικά, σε καιρούς στενεμένους. Ξεπερνά τα 570 τεκμήρια που παρουσιάζονται είτε σε φυσική μορφή είτε, χάρη στις δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες, σε ψηφιακή μορφή υψηλής ανάλυσης και επεξεργασίας. Σε σημείο που φορές ο επισκέπτης δεν είναι σε θέση με την πρώτη ματιά να διακρίνει την διαφορά μεταξύ πρωτότυπου και αντιγράφου. Η έρευνα ξεκινά πάντα από τις συλλογές που ήδη διαθέτει η Βιβλιοθήκη της Βουλής. Η συστηματική αναδίφηση στις βιβλιακές, αρχειακές, εικονογραφικές και σε όλες τις επιμέρους συλλογές της ΒΒ αποτελεί διαδικασία βαθύτερης γνωριμίας με τα πλούσια αποθέματα που αγγίζουν τον αριθμό των 850.000. Παράλληλα, με τα «γνωστά» χαρακτηρισμένα «σπάνια και πολύτιμα τεκμήρια» που έχουν ιδιαίτερη σημασία και καλλιτεχνική αξία, η εξερεύνηση συχνά οδηγεί σε απρόσμενα ευχάριστες συναντήσεις είτε μέσω του ηλεκτρονικού πλέον καταλόγου είτε αμεσότερα, στα ράφια και τους φακέλους. Οι εκθέσεις αποτελούν ιδανική ευκαιρία αυτοκαθορισμού: ποιες είναι οι δυνάμεις αλλά και οι αδυναμίες, τα κενά, οι ελλείψεις της Βιβλιοθήκης, ποιες ευκαιρίες και προοπτικές ανοίγονται και στον αντίποδα ποιες δυσκολίες μπορεί να κάμψουν την προσπάθεια. Εντοπίστηκαν και αξιοποιήθηκαν μονογραφίες, μελέτες, εκδόσεις, έγγραφα, μονόφυλλα, εικονογραφικό υλικό και πρωτογενείς πηγές. Δικτυακοί τόποι και βάσεις δεδομένων απέδωσαν καρπούς. Ενεργοποιήθηκε το συλλογικό και πολυσυλλεκτικό δίκτυο συνεργειών φορέων, ιδρυμάτων, μουσείων και ιδιωτών που ανταποκρίθηκαν με περισσή προθυμία. Άνοιξε ένας δίαυλος επικοινωνίας με τα Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών όπου απόκειται πλήθος εγγράφων που παρουσιάζουν κρίσιμο ενδιαφέρον για την ελληνική ιστοριογραφία και λείπουν από την μελέτη της ιστορίας. Διατηρούμε μεγάλες προσδοκίες για την συνέχιση της επικοινωνίας αυτής.

Ο υπότιτλος της έκθεσης «η πορεία του στον χρόνο» αναφέρεται στον τρόπο προσέγγισης του θέματος. Η αφήγηση ξεδιπλώνεται ακολουθώντας την χρονολογική αλληλουχία των γεγονότων. Ένα ευρύ πλαίσιο δίνεται με το «Χρονολόγιο» που προτάσσεται, όπου σύνομα και επιγραμματικά σημειώνονται οι καθοριστικοί σταθμοί στην ζωή του Ιωάννη Καποδίστρια και τα παράλληλα πολεμικά, πολιτικά και διπλωματικά συμβάντα. Η έκθεση ακολουθεί το ίδιο σκεπτικό αναλυτικότερα και λεπτομερέστερα. Μαζί με τα ακριβή βιογραφικά στοιχεία παρουσιάζεται η ιστορική συγχρονία των καιρών του Καποδίστρια που αδιαμφισβήτητα επηρέασαν την διαμόρφωση και καθόρισαν τις επιλογές του πρωταγωνιστή της αφιερωματικής έκθεσης. Πολιτικές προσωπικότητες, άνθρωποι που γνώρισε, συνεργάστηκε, συμφώνησε ή και ήρθε αντιμέτωπος με αυτούς πλαισιώνουν την διαδρομή του. Πόλεις στις οποίες έζησε και τόποι όπου ταξίδεψε, εικονογραφημένοι, με λόγια και

περιγραφές, υποστηρίζουν παραστατικά την εκθεσιακή διήγηση. Αναπλάθεται η αίσθηση της εποχής, αναζητούνται οι νοοτροπίες, η ατμόσφαιρα, το γενικότερο κλίμα στο πέρασμα από τον 18ο στον 19ο αιώνα. Ξεδιπλώνονται οι ανταγωνισμοί των Δυνάμεων και η διαμόρφωση της Ευρώπης μετά τους μακροχρόνιους ναπολεόντειους πολέμους.

Τα κείμενα υπογράφει ο Ομότιμος Καθηγητής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης Χρήστος Λούκος, επιστημονικός σύμβουλος της έκθεσης και του συνοδευτικού καταλόγου, σταθερός μελετητής του Ιωάννη Καποδίστρια. Προτάσσεται το εισαγωγικό κείμενό του στο οποίο τίθενται τα ερωτήματα, διατυπώνεται η αρχή της αμφισβήτησης των στερεοτυπικών προσεγγίσεων και αντιλήψεων.

«Τα πρώτα χρόνια στην Κέρκυρα, 1776-1809» είναι ο τίτλος της πρώτης ενότητας που περιλαμβάνει πληροφορίες για την οικογένειά του και την μόρφωση που έλαβε στην γενέτειρά του την Κέρκυρα και στο Πανεπιστήμιο της Πάδοβας. Καταγράφεται η πρώτη επαφή με διοικητικές ευθύνες ως αυτοκρατορικός επίτροπος στην Κεφαλονιά και ως Γραμματέας της Επτανήσου Πολιτείας με ενεργή συμμετοχή στις συντακτικές συνελεύσεις για το σύνταγμα. Την ανέλιξή του στην Ρωσία τα χρόνια 1809 με 1815 παρακολουθεί η δεύτερη ενότητα. Περιγράφεται η δύσκολη αφετηρία με θυσίες, στερήσεις και την καλλιέργεια νέων κοινωνικών σχέσεων σε μια χώρα μακρινή και ξένη. Οι απαρχές της σταδιοδρομίας του έχουν αφετηρία το 1811 και της ανόδου του το 1813 οπότε του ανατίθεται εμπιστευτική αποστολή στην Ελβετία, στη συνέχεια μετέχει στην ρωσική αντιπροσωπεία στο συνέδριο της Βιέννης. Έχοντας απορρίψει επίμονες και δελεαστικές προτάσεις γάμου, λήγει και η προοπτική γάμου του με την Ρωξάνδρα Στούρτζα, την μοναδική γυναίκα που τον συγκίνησε και με την οποία αλληλογραφούσε έως το τέλος της ζωής του. Παράλληλα το 1815, παίρνει την πρωτοβουλία να δημιουργήσει την Φιλόμουσο Εταιρεία της Βιέννης με στόχο την υποστήριξη νέων Ελλήνων ώστε να μορφωθούν. Η τρίτη ενότητα τιτλοφορείται «Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, 1815-1822». Αφηγείται την ζωή του στην Ρωσία, αναπτύσσει τις βασικές του θέσεις ως προς την εξωτερική πολιτική της Ρωσίας, αναφέρεται στο ταξίδι του στα Επτάνησα το 1819, ανιχνεύει τις πρώτες αναταράξεις στις σχέσεις του με τον τσάρο και προσπαθεί να διαλευκάνει την σχέση του Καποδίστρια με την Φιλική Εταιρεία. Στην ίδια ενότητα αποτυπώνεται ο αντίκτυπος του κινήματος του Υψηλάντη και η στάση των Ρώσων αξιωματούχων, η προσπάθεια του Καποδίστρια να ωθήσει τον τσάρο σε πόλεμο με την Πύλη ως συνέπεια του απαγχονισμού του πατριάρχη και των σφαγών χριστιανών στην Κωνσταντινούπολη. Κλείνει με την ρήξη και απομάκρυνση του Καποδίστρια από την ρωσική υπηρεσία. Ακολουθεί η ενότητα «Από την απομόνωση στη Γενεύη, Κυβερνήτης της Ελλάδος, 1822-1827», όπου ο Καποδίστριας εγκατεστημένος στην Γενεύη παρακολουθεί τις εξελίξεις του ελληνικού Αγώνα και τις λύσεις που επεξεργάζονται οι Δυνάμεις. Μετά την εκλογή του ως Κυβερνήτη από την Γ΄ Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας, υποβάλλει και γίνεται δεκτή η παραίτησή του από τον τσάρο, επισκέπτεται το Λονδίνο και το Παρίσι πριν έρθει στην Ελλάδα.

«Κυβερνήτης της Ελλάδος, 1828-1831», ενότητα όπου για το κυβερνητικό έργο δεν ακολουθείται χρονολογική αφήγηση αλλά θεματική προσέγγιση: διοίκηση, μέτρα για την ανακούφιση των χρωών, των ορφανών και των προσφύγων, δημόσια εκπαίδευση, οικονομία, γεωργία, καταγραφή, ενοικίαση και διανομή των εθνικών γαιών, λιμάνια και τελωνεία, Τύπος, δικαιοσύνη, οργάνωση του στρατού και του στόλου. Στην πυκνή αυτή ενότητα, η αφήγηση επανέρχεται χρονολογικά, αναλύεται η πολιτική και οι σχέσεις του Κυβερνήτη με την Αγγλία, την Γαλλία και την Ρωσία, οι πρώτες δυσαρέσκειες, οι αντιδράσεις των

Μαυρομιχαλαίων, των Κουντουριωτών και του Θεόκλητου Φαρμακίδη, η υπερίσχυση του Καποδίστρια στην Δ΄ Εθνοσυνέλευση του Άργους. Παρουσιάζονται οι συνέπειες της συνθήκης της Αδριανούπολης, η ανακήρυξη της Ελλάδας ως ανεξάρτητου κράτους, η εκλογή και παραίτηση του πρίγκιπα Λεοπόλδου. Η σημασία της Ιουλιανής Επανάστασης που αλλάζει το κλίμα και επιτρέπει τη δυναμική έκφραση του ευρωπαϊκού φιλελευθερισμού, ο Αδαμάντιος Κοραής που αποδοκιμάζει με τα γραπτά του τον Καποδίστρια και η αντιπολίτευση που αποφασίζει να δράσει εντονότερα αποτελούν μια κρίσιμη υποενοότητα, και έπονται υποενοότητες με τις εξεγέρσεις στην Μάνη και την Ύδρα, την αποτυχία κάποιας συνεννόησης, την εντατικοποίηση των μέτρων καταστολής από την πλευρά του Καποδίστρια, το αποκορύφωμα της κρίσης, την κατάληψη και λεηλασία της Καλαμάτας από τους Μανιάτες και τις ύστατες προσπάθειες ομογνωμίας. Η αφήγηση φτάνει στο τραγικό και δραματικό γεγονός της δολοφονίας στο Ναύπλιο στις 27 Σεπτεμβρίου 1831. Όμως δεν ολοκληρώνεται σε αυτό το σημείο. Προχωρά παραπέρα για να φτάσει έως το σήμερα. Συνεχίζεται με την πρόσληψή του στην συλλογική συνείδηση και την έκφρασή της σε κρατικό, κοινωνικό και καλλιτεχνικό πεδίο στην τελευταία ενότητα «Ο Καποδίστριας μετά τον Καποδίστρια» που ανέλαβε η δρ Μαρία Βλασσοπούλου. Στην ενότητα περιλαμβάνεται και μια ψηφιακή παρουσίαση φτιαγμένη από την Βιργινία Σδράκα, που περιλαμβάνει φωτογραφίες μνημείων, αγαλμάτων, πινακίδων δρόμων που φέρουν το όνομά του σε χώρες της Ευρώπης, των σπιτιών με την ένδειξη ότι εκεί έζησε ο Καποδίστριας, η οποία προσδίδει στην έκθεση κίνηση, χρώμα και την αίσθηση των χώρων και της εκτίμησης που έχαιρε και ακόμα χαίρει.

Η σύνταξη του *Καταλόγου* ήταν μια δίδυμη διαδρομή σαν εκείνη της οργάνωσης της έκθεσης. Τον καλλιτεχνικό σχεδιασμό της έκθεσης είχε ο Γιάννης Μετζικώφ, και τον εκδοτικό σχεδιασμό του *Καταλόγου της έκθεσης* είχε ο Δημήτρης Ζαζάς. Κατά την διάρκεια της εκδοτικής επεξεργασίας λύθηκαν ζητήματα παρουσίασης, συμπληρώθηκαν πληροφορίες, επαναδιατυπώθηκαν σκέψεις ενώ ανέκυψαν άλλα θέματα που αντιμετωπίστηκαν με νέες έρευνες και διάλογο. Η αρίθμηση των τεκμηρίων είναι διαφορετική από αυτήν της έκθεσης στην προσπάθεια να ενοποιηθούν μέσα στις θεματικές ενότητες συνολικά. Και σε αυτήν την διαδικασία εργάστηκε με αφοσίωση και επιμονή η ιστορικός Άντζελα Καραπάνου. Με αισθήματα ικανοποίησης, χαράς και, γιατί όχι, υπερηφάνειας παραδίδουμε τον *Κατάλογο* που συνοδεύει, επεξηγεί και αφηγείται την πορεία του Κυβερνήτη με την ελπίδα να είναι χρήσιμος και να αποτελέσει βάση και συγχρόνως εφαλτήριο διαλόγου και περαιτέρω μελέτης.

Κλείνοντας, θερμές ευχαριστίες απευθύνονται σε όλους τους φορείς και ιδιώτες-συλλέκτες που διέθεσαν υλικό τους σε φυσική και σε ψηφιακή μορφή. Πολλές ευχαριστίες στους πολυάριθμους συντελεστές της έκθεσης και του *Καταλόγου* (που είμαι σίγουρη ότι όλες και όλοι νιώθουν τα ειλικρινή μου αισθήματα) από όπου και με όποιον τρόπο συνεισέφεραν, γνώσεις, εργασία, πολλή εργασία, προσήλωση, συντονισμό, καλή διάθεση και συνεργατικότητα.

Έλλη Δρούλια
Ιστορικός, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Βιβλιοθήκης της Βουλής

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

1776

- ▶ Γεννιέται στην Κέρκυρα ο Ιωάννης Καποδίστριας, το έκτο από τα εννέα παιδιά του Αντωνο-Μαρία Καποδίστρια και της Αδαμαντίνης Γονέμη

1787

- ▶ Ψηφίζεται το Αμερικανικό Σύνταγμα

1789

- ▶ Ξεσπά η Γαλλική Επανάσταση

1792

- ▶ Τελειώνει ο ρωσο-τουρκικός πόλεμος (1787-1792)
- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας παρά λίγο να χάσει τη ζωή του σε ατύχημα με άλογο

1795-1797

- ▶ Σπουδάζει Ιατρική στην Πάδοβα της Ιταλίας

1797

- ▶ Καταλύεται η Βενετική Δημοκρατία από τους Γάλλους· τα γαλλικά στρατεύματα του Ναπολέοντα καταλαμβάνουν την Κέρκυρα· οι δημοκρατικοί Γάλλοι καταργούν τα προνόμια των ευγενών
- ▶ Ο Ρήγας Βελεστινλής τυπώνει στη Βιέννη τον *Θούριο* και τη *Χάρτα*

1798

- ▶ Συλλαμβάνεται από τους Γάλλους και τίθεται σε κατ' οίκον περιορισμό ο Αντωνο-Μαρία Καποδίστριας, εξαιτίας της αντίδρασης της οικογένειάς του στη γαλλική κυριαρχία
- ▶ Ο Αδαμάντιος Κοραής εκδίδει την *Αδελφική Διδασκαλία* στο Παρίσι, ως απάντηση στην *Πατρική Διδασκαλία* του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως (1798)
- ▶ Θανατώνεται ο Ρήγας Βελεστινλής στο Βελιγράδι

1799

- ▶ Ξεσπούν οι Ναπολεόντειοι Πόλεμοι (1799-1815)
- ▶ Συγκροτείται ρωσο-οθωμανική συμμαχία εναντίον του Ναπολέοντα
- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας διευθύνει το στρατιωτικό νοσοκομείο της Κέρκυρας
- ▶ Ο Ρώσος ναύαρχος Ουσακώφ καταλαμβάνει τα Ιόνια Νησιά· αποκαθίστανται τα προνόμια των ευγενών

1800

- ▶ Ιδρύεται η Επτανήσος Πολιτεία (1800-1807)

1801

- ▶ Ο Αλέξανδρος Α΄ γίνεται τσάρος της Ρωσίας (1801-1825)

1802

- ▶ Ο Γ. Μοτσενίγος ασκεί την εξουσία στα Επτάνησα ως πληρεξούσιος του Ρώσου αυτοκράτορα

1803

- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας διορίζεται Γραμματέας της Επτανήσου Πολιτείας· συμμετέχει στον σχεδιασμό του νέου Συντάγματος

1804

- ▶ Ο Αλέξανδρος Α΄ απονέμει στον Ιω. Καποδίστρια τον βαθμό του κολεγιακού συμβούλου
- ▶ Οι Σέρβοι εξεγείρονται κατά της οθωμανικής κυριαρχίας

1806

- ▶ Η κυβέρνηση Μοτσενίγου αναθεωρεί επί το αυταρχικότερον τα προηγούμενα συντάγματα της Επτανήσου Πολιτείας

1807

- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας, μαζί με τον μητροπολίτη

Ιγνάτιο, στέλλεται ως έκτακτος επίτροπος στη Λευκάδα που απειλείται από τον Αλή πασά· συναντιέται εκεί με Έλληνες οπλαρχηγούς

- ▶ Τα Ιόνια Νησιά, σύμφωνα με τη Συνθήκη του Τίλσιτ, περιέρχονται στην αυτοκρατορική Γαλλία (1807-1814)

1809

- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας φτάνει στην Πετρούπολη, μετά από πρόσκληση του υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας και εντάσσεται στο διπλωματικό σώμα
- ▶ Γνωρίζει τη Ρωξάνδρα Στούρτζα

1811

- ▶ Αποστέλλεται στη ρωσική πρεσβεία της Βιέννης ως υπεράριθμος ακόλουθος
- ▶ Συντάσσει για τις ρωσικές διπλωματικές υπηρεσίες το υπόμνημα *Memoire sur l'état actuel des Grecs* (Υπόμνημα για την παρούσα κατάσταση των Ελλήνων)

1812

- ▶ Ο Ναπολέων εισβάλλει στη Ρωσία
- ▶ Ο Καποδίστριας τοποθετείται επικεφαλής του διπλωματικού γραφείου του αρχιστρατήγου της ρωσικής στρατιάς του Δούναβη στο Βουκουρέστι
- ▶ Τερματίζεται ο ρωσο-τουρκικός πόλεμος με τη συνθήκη του Βουκουρεστίου

1813

- ▶ Ο Ναπολέων ηττάται στη Λειψία στην επονομαζόμενη «Μάχη των Εθνών»
- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας, ως ειδικός απεσταλμένος του αυτοκράτορα της Ρωσίας, πρωταγωνιστεί στις διαπραγματεύσεις που οδήγησαν στην ενότητα, ουδετερότητα και ομοσπονδιακή διακυβέρνηση της Ελβετίας (Νοέμβριος 1813 - Σεπτέμβριος 1814)
- ▶ Απολαμβάνοντας την υποστήριξη του τσάρου Αλέξανδρου Α΄, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο Συνέδριο της Βιέννης (Οκτώβριος 1814 - Ιούνιος 1815)

1814

- ▶ Ιδρύει στη Βιέννη, σε συνεργασία με τον Άνθιμο Γαζή, τη Φιλόμουσο Εταιρεία
- ▶ Ιδρύεται η Φιλική Εταιρεία στην Οδησό

1815

- ▶ Το Συνέδριο της Βιέννης προσδιορίζει τα νέα όρια των ευρωπαϊκών κρατών
- ▶ Δημιουργείται η Ιερά Συμμαχία

▶ Ο Ιω. Καποδίστριας υπογράφει εξ ονόματος της Ρωσίας τη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων, σύμφωνα με την οποία τα Ιόνια Νησιά ανακηρύσσονται αυτόνομο κράτος υπό την προστασία της Αγγλίας

▶ Διορίζεται υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας (τέλη 1815)· μαζί με τον άλλο υπουργό Εξωτερικών, Κ.Ρ. Νέσσελροντ, θα διευθύνει επί έξι έτη τη ρωσική διπλωματία

▶ Λήγει οριστικά η προοπτική ενός γάμου του με τη Ρωξάνδρα Στούρτζα

1816

▶ Πληροφορείται από τον Νικόλαο Γαλάτη τα επαναστατικά σχέδια της Φιλικής Εταιρείας

1818

▶ Γίνεται μέλος της Ακαδημίας των Επιστημών της Πετρούπολης

1819

▶ Η Πάργα παραδίδεται από τους Άγγλους στον Αλή πασά

▶ Ο Ιω. Καποδίστριας μεταβαίνει στην Κέρκυρα για να διαπιστώσει ο ίδιος την καταπιεστική πολιτική των Άγγλων· συντάσσει εκεί και την «εγκύκλιο» επιστολή του προς τους Έλληνες στην οποία σημειώνει ότι θεωρεί πρόωρη κάθε επαναστατική δραστηριότητα

1819-1821

▶ Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος συνδέεται με τον μητροπολίτη Ιγνάτιο στην Πίζα και γνωρίζει τους φιλελεύθερους Άγγλους ρομαντικούς, μεταξύ των οποίων και τον ποιητή Π. Σέλλεϋ (P. Shelley) και τη σύζυγό του Μαίρη

1820

▶ Ο Ιω. Καποδίστριας αρνείται να αναλάβει την ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας που του προτείνει ο απεσταλμένος της Εμμανουήλ Ξάνθος

▶ Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης αποδέχεται την ηγεσία της Φιλικής Εταιρείας

▶ Ο Αλή πασάς επαναστατεί εναντίον της Πύλης

▶ Επαναστατικά κινήματα ξεσπούν στην Πορτογαλία, την Ισπανία, τη Νάπολη και το Τορίνο

1821

▶ Στο Συνέδριο του Λάμπαχ η Ιερά Συμμαχία καταδικάζει κάθε αλλαγή που προέρχεται από επαναστατικά κινήματα· ο Ιω. Καποδίστριας συμμετέχει ως μέλος της ρωσικής αντιπροσωπείας

- ▶ Ξεσπά η Ελληνική Επανάσταση στη Μολδοβλαχία τον Φεβρουάριο και στην Πελοπόννησο τον Μάρτιο
- ▶ Με αφορμή τον απαγχονισμό του πατριάρχη Γρηγορίου Ε΄ τον Απρίλιο και τη σφαγή χριστιανών που ακολουθεί στην Κωνσταντινούπολη, ο Ιω. Καποδίστριας προσπαθεί ανεπιτυχώς να πείσει τον τσάρο να αντιπαρατεθεί δυναμικά στην Οθωμανική Αυτοκρατορία
- ▶ Η Α΄ Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου κηρύσσει την ανεξαρτησία του ελληνικού έθνους και ψηφίζει το πρώτο Σύνταγμα (1.1.1822)

1822

- ▶ Ο Αλέξανδρος Α΄, εμμένοντας στη δική του άποψη για την Ελληνική Επανάσταση, δέχεται όχι την παραίτηση, αλλά την προσωρινή απομάκρυνση του Καποδίστρια από τη ρωσική υπηρεσία
- ▶ Ήττα του Δράμαλη και καταστροφή της Χίου

1822-1827

- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας εγκαθίσταται στη Γενεύη από όπου παρακολουθεί τα γεγονότα στην Ελλάδα· συμμετέχει ενεργά στο φιλελληνικό κίνημα και συντονίζει την προσπάθεια περίθαλψης ορφανών και προσφύγων

1824

- ▶ Ξεσπά εμφύλιος πόλεμος στην επαναστατημένη Ελλάδα
- ▶ Καταστροφή των Ψαρών
- ▶ Θάνατος του Άγγλου ποιητή λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι

1825

- ▶ Τα στρατεύματα του Ιμπραήμ αποβιβάζονται στην Πελοπόννησο
- ▶ Νέος αυτοκράτορας της Ρωσίας ο Νικόλαος Α΄
- ▶ Αποτυγχάνει η εξέγερση των Δεκεμβριστών στη Ρωσία, που ήταν επηρεασμένη από τα φιλελεύθερα επαναστατικά κινήματα των ετών 1820-1821

1826

- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας συντάσσει το υπόμνημα *Aperçu de ma carrière publique depuis 1798 jusqu' à 1822*, το οποίο υποβάλλει στον τσάρο· πρόκειται για τη γνωστή *Αυτοβιογραφία* του
- ▶ Έξοδος του Μεσολογγίου

1827

- ▶ Θάνατος του Γεωργίου Καραϊσκάκη· καταστροφή του ελληνικού στρατού και παράδοση της Ακρόπολης των Αθηνών στους Τούρκους
- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας εκλέγεται (2 Απριλίου) Κυβερνήτης της Ελλάδος από την Γ΄ Εθνοσυνέλευση
- ▶ Υπογράφεται τον Ιούλιο η Συνθήκη του Λονδίνου που προέβλεπε τη δημιουργία αυτόνομου ελληνικού κράτους
- ▶ Ήττα του τουρκο-αιγυπτιακού στόλου από τις ενωμένες δυνάμεις Αγγλίας, Γαλλίας και Ρωσίας στη Ναυμαχία του Ναυαρίνου (Οκτώβριος)

1828

- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας αποβιβάζεται (8 Ιανουαρίου) στην Αίγινα, όπου τυχάνει θερμής υποδοχής· η Βουλή δέχεται την προσωρινή διάλυσή της· συστήνεται το Πανελλήνιο
- ▶ Λαμβάνει σειρά μέτρων για τη συγκρότηση του κράτους, την εξασφάλιση της τάξης, την περίθαλψη κληρών, ορφανών και προσφύγων και την εξεύρεση πόρων για την οργάνωση του στρατού· αγωνίζεται για τη διεθνή αναγνώριση διευρυμένων συνόρων
- ▶ Ξεσπά νέος ρωσο-τουρκικός πόλεμος τον Απρίλιο
- ▶ Άφιξη στην Πελοπόννησο του γαλλικού εκστρατευτικού σώματος υπό τον Μαιζών· ο Ιμπραήμ εξαναγκάζεται να αποχωρήσει για την Αίγυπτο
- ▶ Η Ρωσία και η Γαλλία, σε αντίθεση με την Αγγλία, υποστηρίζουν οικονομικά και διπλωματικά τις κυβερνητικές προσπάθειες του Καποδίστρια

1829

- ▶ Η Δ΄ Εθνοσυνέλευση αποδέχεται τις προτάσεις του Κυβερνήτη σε όλα τα θέματα· η αντίδραση της αντιπολίτευσης εξουδετερώνεται (11 Ιουλίου-6 Αυγούστου)
- ▶ Ο φοίνικας καθιερώνεται ως εθνική νομισματική μονάδα
- ▶ Ιδρύεται η Γερουσία στη θέση του Πανελληνίου, που καταργείται
- ▶ Υπογράφεται η Συνθήκη της Αδριανούπολης (2/14 Σεπτεμβρίου)· ο σουλτάνος, μετά τη νίκη των Ρώσων, αναγκάζεται να δεχθεί τις αποφάσεις των Δυνάμεων για τη δημιουργία αυτόνομου ελληνικού κράτους
- ▶ Ιδρύεται στην Αίγινα το Ορφανοτροφείο και το Κεντρικό Σχολείο

- ▶ Στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Στερεά Ελλάδα (απελευθέρωση Μεσολογγίου, μάχη της Πέτρας) με τις οποίες ο Καποδίστριας επιδιώκει να κατοχυρώσει διευρυμένα σύνορα για το ελληνικό κράτος

1830

- ▶ Με το πρωτόκολλο της 22 Ιανουαρίου/6 Φεβρουαρίου, που υπογράφεται στη Διάσκεψη του Λονδίνου, αναγνωρίζεται από τις τρεις Μεγάλες Δυνάμεις ανεξάρτητο ελληνικό κράτος και εκλέγεται ως ηγεμόνας του ο πρίγκιπας Λεοπόλδος του Saxe-Coburg
- ▶ Παραίτηση του Λεοπόλδου· οι αντικυβερνητικοί κατηγορούν ως υπεύθυνο τον Καποδίστρια
- ▶ Ιουλιανή Επανάσταση στη Γαλλία και κύμα επαναστατικών κινημάτων σε διάφορες περιοχές της Ευρώπης
- ▶ Ο Αδαμάντιος Κοραΐς συντάσσει το πρώτο φυλλάδιό του κατά του Καποδίστρια
- ▶ Εντείνεται η αντιπολίτευση κατά του Κυβερνήτη
- ▶ Ματαιώνονται οι ελπίδες του Καποδίστρια να εξασφαλίσει δάνειο 60.000.000 φράγκων, υπό την εγγύηση των Δυνάμεων, το οποίο θα του επέτρεπε να εφαρμόσει το σχεδιασμένο οικονομικό πρόγραμμά του

1831

- ▶ Η αντιπολίτευση περνά σε επαναστατική δράση με την εξέγερση στη Μάνη και την έκδοση της εφημερίδας *Ο Απόλλων* στην Ύδρα

- ▶ Ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης συλλαμβάνεται και φυλακίζεται
- ▶ Οικονομικό αδιέξοδο της Κυβέρνησης· έκδοση χαρτονομίσματος
- ▶ Αποτυχία συνδιαλλαγής του Κυβερνήτη με την αντιπολίτευση· οι Υδραίοι υποκινούν αναφορές υπέρ του συντάγματος
- ▶ Οι Υδραίοι καταλαμβάνουν κυβερνητικά πλοία στον ναύσταθμο του Πόρου· ο Α. Μιαούλης ανατινάζει την 1η Αυγούστου τα πλοία «Υδρα» και «Ελλάς»
- ▶ Αυξάνονται οι διώξεις των αντιφρονούντων· συγκαλείται Εθνοσυνέλευση στο Άργος
- ▶ Ο Ιω. Καποδίστριας δολοφονείται στο Ναύπλιο (27 Σεπτεμβρίου 1831) από τον Κωνσταντίνο και τον Γεώργιο Μαυρομιχάλη
- ▶ Συγκροτείται τριμελής Διοικητική Επιτροπή της Ελλάδος: Αυγουστίνος Καποδίστριας (πρόεδρος), Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Ιωάννης Κωλέττης

1832

- ▶ Η Ε΄ Εθνοσυνέλευση εκλέγει (15 Μαρτίου) τον Αυγουστίνο Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος
- ▶ Παραίτηση (τέλη Μαρτίου) του Αυγουστίνου Καποδίστρια, ο οποίος επιστρέφει στην Κέρκυρα με τη σορό του αδελφού του Ιωάννη
- ▶ Οι Μεγάλες Δυνάμεις εκλέγουν τον Όθωνα ως βασιλιά της Ελλάδος (συνθήκη του Λονδίνου 25 Απριλίου/7 Μαΐου 1832)

Ο Καποδίστριας παραμένει τα τελευταία χρόνια επίκαιρος. Η επικαιρότητα αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι η ελληνική κοινωνία, στις αρχές του 21ου αιώνα, επιμένει να αναζητεί στο παρελθόν τα αίτια των αδιεξόδων της, στρέφει προς τα πίσω το βλέμμα της για να ορίσει το παρόν της ή, ακόμη, για να σχεδιάσει το μέλλον της.

Ο Καποδίστριας, με την ποικίλη δράση του, φαίνεται ότι προσφέρεται, περισσότερο από κάθε άλλη προσωπικότητα της νεότερης ελληνικής ιστορίας, για τέτοιες αναδρομές που στηρίζουν εύκολες ερμηνείες.

Είναι, κατ' αρχήν, η λαμπρή ευρωπαϊκή του σταδιοδρομία που τον έφερε στο πλευρό ή αντιμέτωπο με ηγεμόνες και κορυφαίους διπλωμάτες και πολιτικούς, η στάση του κατά την προετοιμασία και έναρξη της Επανάστασης, οι στενές σχέσεις του με μια μεγάλη Δύναμη, ο μοναχικός και μελαγχολικός χαρακτήρας του, η θρησκευτικότητα του, η συγκεντρωτική του διακυβέρνηση και οι αντιδράσεις που προκάλεσε, η εμμονή του στην ορθότητα των δικών του επιλογών σε μια κρίσιμη για τη χώρα περίοδο και τα επιχειρήματα που επικαλέστηκε, η γενικότερη ιδεολογία του, η φροντίδα του για τον «απλό λαό», η οποία συχνά απλουστεύεται με την αναφορά στην καλλιέργεια της πατάτας που αυτός θέλησε να επιβάλει για τη διατροφή του πληθυσμού, η εκπαιδευτική του πολιτική, η σύγκρουσή του με τους προκρίτους και καπεταναίους, οι αντιστάσεις του στις πιέσεις των Άγγλων και Γάλλων, τα αστυνομικά μέτρα που έλαβε για να περιορίσει τους αντιπάλους του, οι πολιτικές και ιδεολογικές θέσεις των αντιπολιτευομένων, ανάμεσα στους οποίους και κορυφαίες μορφές (Μαυροκορδάτος, Κοραής, Μιαούλης κ.ά.), το πνεύμα αυτοθυσίας και προσφοράς που τον χαρακτήριζε, η τραγική δολοφονία του, ο εμφύλιος πόλεμος που επακολούθησε, η επιβολή από τις προστάτιδες Δυνάμεις ξένου ηγεμόνα.

Οι μεγάλες διπλωματικές και πολιτικές ικανότητες του Καποδίστρια, τα προσωπικά του χαρίσματα, η ανιδιοτέλειά του, η μεγάλη του προσφορά στην απελευθερωμένη χώρα δεν χρειάζονται ωραιοποίηση για να φανούν. Αναδεικνύονται μόνα τους από τα ιστορικά τεκμήρια και τις μαρτυρίες. Αυτή η ωραιοποίηση, αγιοποίηση μερικές φορές, που δικαιώνει όλες του τις κυβερνητικές επιλογές και παρασιωπά ή απλώς καταδικάζει οποιαδήποτε αντίθετη γνώμη ή πράξη, δεν βελτιώνει αλλά βλάπτει την ιστορική του εικόνα.

Αντίθετα, κάθε ατεκμηρίωτη και μονομερής κριτική μόνο των αυταρχικών ή άλλων επιλογών του χωρίς την κατανόηση των συνθηκών που επικρατούσαν όταν ο Καποδίστριας ασκούσε την εξουσία, είναι ανιστόρητη.

Θα πρέπει να μεταφερθούμε στο κλίμα της εποχής και να δούμε όχι μόνο την αγωνία και τη θλίψη του Κυβερνήτη που συνειδητοποιούσε οδυνηρά ότι οι προθέσεις του για μια χώρα πραγματικά ελεύθερη και ευημερούσα παρεξηγούνταν, εμποδίζονταν ή ακυρώνονταν από ποικίλους αντιπάλους, αλλά να αντιληφθούμε και τη διάψευση των ελπίδων, τους φόβους και την αγωνία όσων τον αντιπολιτεύτηκαν, που τελικά δεν ήσαν λίγοι παραπληρημένοι ή καθοδηγημένοι, αλλά είχαν κι αυτοί το δικό τους όραμα για μια χώρα ελεύθερη και ευημερούσα, και επί πλέον είχαν πολεμήσει γι' αυτήν.

Τα πρώτα χρόνια στην Κέρκυρα | 1776-1809

Το οικογενειακό πλαίσιο και οι σπουδές

Ο Ιωάννης Καποδίστριας γεννήθηκε στην Κέρκυρα στις 10 Φεβρουαρίου 1776. Πατέρας του ο Αντωνο-Μαρία Καποδίστριας και μητέρα του η Αδαμαντίνη Γονέμη. Ήταν το έκτο από τα εννέα παιδιά της οικογένειας (τέσσερα κορίτσια και πέντε αγόρια). Και οι δύο γονείς ανήκαν στην τοπική αριστοκρατία, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί στο κοινωνικό και διοικητικό πλαίσιο που είχε επιβάλει στα Επτάνησα η κυρίαρχη βενετική εξουσία. Ο Αντωνο-Μαρία Καποδίστριας, με μόρφωση, νομική παιδεία και ηγετική παρουσία μεταξύ των αρχοντικών οικογενειών, επηρέασε άμεσα τον γιο του, ο οποίος έδειξε απέναντί του μεγάλη υπακοή και σεβασμό: τα όσα περιέχουν οι πολλές επιστολές που του έστειλε αργότερα από την Ευρώπη, όταν βρισκόταν στη ρωσική υπηρεσία, δείχνουν τη στενή σχέση γιου-πατέρα.

Ο νεαρός Ιωάννης θα μάθει τα βασικά γράμματα στο οικογενειακό περιβάλλον και κυρίως κοντά σε δυτικούς κληρικούς δασκάλους, αφού μόνο τα καθολικά μοναστήρια παρείχαν τη δυνατότητα μόρφωσης ενός γόνου ευγενών στα λατινικά, ιταλικά, γαλλικά κλπ. Τα γραπτά ελληνικά που έμαθε ήταν περιορισμένα, γι' αυτό αργότερα, στη Ρωσία, θα επιχειρήσει να τα βελτιώσει αλλά μέχρι τέλους θα συντάσσει τα επίσημα και ιδιωτικά του έγγραφα στα ιταλικά και γαλλικά. Στη γενικότερη διαμόρφωσή του ιδιαίτερη βαρύτητα είχε η έντονη θρησκευτικότητα του στενού και ευρύτερου οικογενειακού περιβάλλοντος, στο οποίο ανήκαν ιερείς, μοναχοί και μοναχές, ενώ εμόνασαν και δύο από τις τέσσερις αδελφές του. Δεν θα παραλείπει σ' όλη του τη σταδιοδρομία να τονίζει τη βαθιά του πίστη στην ανατολική ορθόδοξη εκκλησία, την εμπιστοσύνη του στον πνευματικό και εκπαιδευτικό της ρόλο, την απόλυτη πεποίθησή του ότι η θεία πρόνοια καθορίζει τα ανθρώπινα.

Όπως και πολλοί άλλοι γόνοι αριστοκρατικών οικογενειών, πήγε στο πανεπιστήμιο της Πάδο-

βας για ανώτερες σπουδές. Το φθινόπωρο του 1794 βρισκόταν στη Βενετία για να τελειοποιήσει τα λατινικά του. Δεν υπάρχουν πληροφορίες πώς περνούσε τον ελεύθερο χρόνο του στην πόλη των δόγηδων, η οποία, παρά την παρακμή της, παρέμενε ωραία, κοσμοπολίτικη και προκλητική· ούτε γνωρίζουμε για τη φοιτητική του ζωή που άρχισε το φθινόπωρο του 1795 με την εγγραφή του στο πανεπιστήμιο, στον κλάδο των *artisti*, όπου προείχαν τα μαθήματα ιατρικής και φιλοσοφίας. Αφοσιώθηκε στις σπουδές του και σε λιγότερο από δύο χρόνια (Ιούνιος 1797), πήρε το δίπλωμά του, το *dottoato*. Αμέσως έφυγε για την Κέρκυρα. Δεν έμεινε να συμμετάσχει, όπως για παράδειγμα ο φίλος του Μάριος Πιέρης, στη μεγάλη αλλαγή που ένα μήνα πριν προοιωνίζε η παράδοση της Βενετίας στα στρατεύματα του Βοναπάρτη. Κατά την παραμονή του στην Ιταλία γνωρίστηκε και με τον ποιητή Ούγκο Φόσκολο (Ugo Foscolo).

Οι πρώτες πολιτικές εμπειρίες του Ιω. Καποδίστρια στην Επτάνησο Πολιτεία

Με τη συνθήκη του Καμποφόρμιο (Οκτώβριος 1797) τα Επτάνησα πέρασαν στην κυριαρχία των δημοκρατικών Γάλλων. Οι Γάλλοι κατήγησαν κι εδώ τα προνόμια των ευγενών, οι οποίοι ένωσαν απροστάτευτοι από τον «όχλο» και φοβήθηκαν για την περιουσία τους, ακόμα και για τη ζωή τους. Μέσα σε ένα ξέσπασμα ενθουσιασμού κήκε το *libro d'oro* και οι τίτλοι ιδιοκτησίας, και φυτεύτηκε το δένδρο της ελευθερίας. Οι ευγενείς άρχισαν να υπονομεύουν τη γαλλική παρουσία και να αναζητούν την προστασία των αντιπάλων της Γαλλίας. Ο Αντωνο-Μαρία Καποδίστριας τέθηκε σε κατ' οίκον περιορισμό από τους Γάλλους, αλλά διέφυγε με την οικογένειά του εκτός της πόλης.

Μεταξύ Οκτωβρίου 1798 και Μαρτίου 1799 ο ενωμένος ρωσοτουρκικός στόλος, με επικεφαλής τον ναύαρχο Θεόδωρο Ουσσάκωφ (F.F.

Ushakov) και τον Αβδούλ Καντίρ βέη, κατέλαβε τα Επτάνησα. Οι Ρωσοτούρκοι επανέφεραν τους ευγενείς στην ηγετική τους θέση. Στο μεγάλο συμβούλιο των ευγενών που σχηματίστηκε μετείχαν τρία από τα τέσσερα αγόρια του Αντωνο-Μαρία Καποδίστρια (ο Ιωάννης, ο Βιάρος και ο Αυγουστίνος), ενώ ο ίδιος μετείχε, στην Κωνσταντινούπολη, στις διαπραγματεύσεις που κατέληξαν στη δημιουργία του κράτους των «Επτά Ηνωμένων Νήσων» με τη συνθήκη της 21ης Μαρτίου 1800 μεταξύ Ρωσίας και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Ο Ιωάννης αποστέλλεται ως αυτοκρατορικός επίτροπος στην Κεφαλονιά για να επιβάλει εκεί το σύνταγμα του νεοϊδρυθέντος κράτους. Ο κόμης Γεώργιος Μοτσενίγος, πληρεξούσιος της Ρωσίας στα Επτάνησα, εκτίμησε τον ζήλο και τις ικανότητες του νεαρού Καποδίστρια, και θα τον διορίσει Γραμματέα του Κράτους. Από τη θέση αυτή απέκτησε πολύτιμες εμπειρίες, ιδιαίτερα στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων, του εμπορίου και της ναυτιλίας. Σημαντική ήταν η συμβολή του στην καθιέρωση φορολογικού συστήματος, στην προσπάθεια για τη δημιουργία επανησιακού στρατού, και κυρίως στην οργάνωση της εκπαίδευσης από τη θέση του εφόρου της Παιδείας με συνεργάτες τον Χριστόφορο Περραιβό και τον παπα-Ανδρέα Ιδρωμένο. Συμμετείχε, επίσης, ενεργά στις απανωτές συντακτι-

κές συνελεύσεις για τη διαμόρφωση του οριστικού συντάγματος του Επτανησιακού κράτους. Ψηφίστηκαν τελικά πέντε συντάγματα, αριστοκρατικά και τιμοκρατικά, με έντονη τάση για περιορισμό της λαϊκής κυριαρχίας. Θα πρέπει, ωστόσο, να τονιστεί ότι ήταν η πρώτη φορά που, με την ανοχή μάλιστα της Ρωσίας, παραχωρούνταν μια μορφή συντάγματος σε περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης. Με διάταγμα του Αλεξάνδρου Α΄ απονεμήθηκε στον Ιω. Καποδίστρια το αξίωμα του κολεγιακού συμβούλου.

Τελευταίο σημαντικό ρόλο στην Επτάνησο Πολιτεία διαδραμάτισε ο Καποδίστριας στη Λευκάδα, όπου εστάλη τον Ιούνιο του 1807 για την υπεράσπιση του νησιού από τον Αλή πασά. Παρά το γεγονός ότι δεν είχε στρατιωτική πείρα, έδειξε σημαντικές οργανωτικές ικανότητες. Στον Καποδίστρια η εμπειρία της Λευκάδας έδωσε την ευκαιρία, κατά τη συνάντηση στο Μαγεμένο, να γνωρίσει από κοντά τους Σουλιώτες και άλλους οπλαρχηγούς που πολεμούσαν τους Τούρκους, να εμβαθύνει στην ψυχολογία τους, να αντιληφθεί τους ορίζοντες των προσδοκιών τους, να εξακριβώσει από πρώτο χέρι ποια ήταν η κατάσταση στα υπό οθωμανική εξουσία εδάφη. Η αποστολή στη Λευκάδα έληξε όταν έφθασε η είδηση ότι υπογράφηκε η συνθήκη του Τίλιτσι (Ιούλιος 1807), ένας όρος της οποίας προέβλεπε την παραχώρηση των Επτανήσων στη Γαλλία.

1. Νεανικό πορτραίτο του Ιωάννη Καποδίστρια, π. 1795-1805

Ελαιογραφία αγνώστου, χ.χ.

Ιερά Μητρόπολη Κερκύρας – Μητροπολιτικό Μέγαρο

2. Άποψη της Κέρκυρας, τέλη 17ου αιώνα

Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: Olfert Dapper, *Naukeurige, beschryving van Morea, eertijts Peloponnesus: en de eilanden, gelegen onder de kusten van Morea, en binnen en buiten de golf van Venetien: waer onder de voornaemste Korfu, Cefalonia, Sant Maura, Zanten, en andere in grooten getale* Άμστερνταμ 1688

Βιβλιοθήκη της Βουλής

3. Χάρτης που περιλαμβάνει την περιοχή των Επτανήσων, τέλη 18ου αιώνα

Από: André Grasset de Saint-Sauveur, *Voyage historique, littéraire, et pittoresque dans les îles et possessions ci-devant vénitiennes du Levant*, Παρίσι 1800

Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Η Αδαμαντίνη το γένος Γονέμης, μητέρα του Ιω. Καποδίστρια

Ελαιογραφία αγνώστου, χ.χ.

Μουσείο Καποδίστρια – Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών

5. Ο Αντωνο-Μαρία Καποδίστριας (1741-1819), πατέρας του Ιω. Καποδίστρια

Ελαιογραφία αγνώστου, χ.χ.

Μουσείο Καποδίστρια – Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών

1

3

2

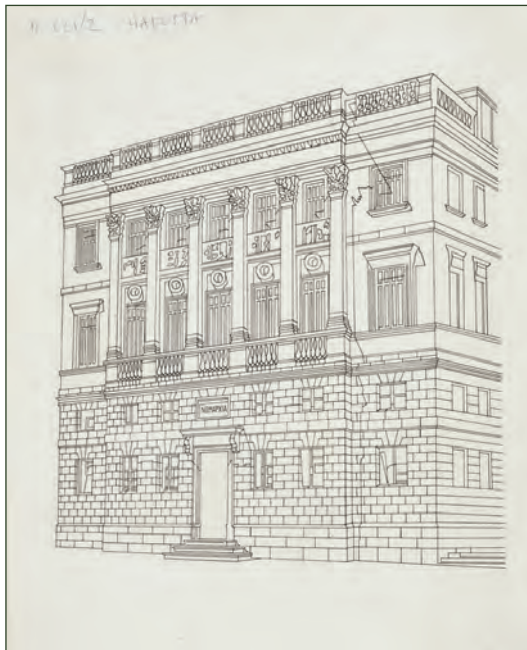

4

5

6

9

6. Το Μέγαρο Καποδίστρια στην Κέρκυρα

Λεπτομέρεια από μακέτα τραπεζογραμματίου 500 δραχμών που κυκλοφόρησε το 1983
Τράπεζα της Ελλάδος – Νομισματική Συλλογή

7. Κάτοικοι της Κέρκυρας, τέλη 18ου αιώνα

Λιθογραφία από: André Grasset de Saint-Sauveur, *Voyage historique, littéraire, et pittoresque dans les îles et possessions ci-devant vénitienes du Levant*, Παρίσι 1800
Βιβλιοθήκη της Βουλής

7

8

10

12

8. Η Strada Reale στην πόλη της Κέρκυρας

Λιθογραφία, Λονδίνο & Παρίσι 1842

Συλλογή Γιάννη Μετζικώφ

9. Αναθηματική εικόνα που αναφέρεται στη διάσωση του νεαρού Ιω. Καποδίστρια κατά την πτώση του από άλογο

Αυγοτέμπερα σε ξύλο

Ιερά Μητρόπολη Κερκύρας – Ιερά Μονή Πλατυτέρας

10. Άποψη της Πάδοβας

Λιθογραφία από: *Guida di Padova e della sua provincia*, Πάδοβα 1842

Βιβλιοθήκη της Βουλής

13

11

11. Το Πανεπιστήμιο της Πάδοβας, όπου ο Ιω. Καποδίστριας σπούδασε Ιατρική
 Λιθογραφία από: *Guida di Padova e della sua provincia*,
 Πάδοβα 1842
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Η πόλη της Βενετίας, όπου διέμεινε για ένα διάστημα ο Ιω. Καποδίστριας κατά τη διάρκεια των σπουδών του
 Λιθογραφία από: J.J.N. Huot, *Géographie Universelle ou description de toutes les parties du monde*, τ. 9, Παρίσι κ.χ.
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

13. Ο Ούγκο Φόσκολο (1778-1827) με τον οποίο συνδέθηκε ο Ιω. Καποδίστριας κατά τη διάρκεια των σπουδών του στην Ιταλία
 Λιθογραφία από: Ειρηνναίος Κ. Ανώπιος, *Αττικόν ημερολόγιον... του έτους 1889*, Αθήνα 1888
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

14. Ολόσωμη απεικόνιση του Ιω. Καποδίστρια σε τοιχογραφία στην «Αίθουσα των 40» του Πανεπιστημίου της Πάδοβας, η οποία περιλαμβάνει επιφανείς αποφοίτους του *Università degli Studi di Padova*

14

16

17

15. Κώστας Καιροφύλας, *Τα νεανικά χρόνια του Καποδίστρια: φιλάνθρωπος ιατρός*, Αθήνα 1936
Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Ενωπόγραφο διάταγμα του αρχιστρατήγου Ναπολέοντα Βοναπάρτη την περίοδο της γαλλικής κατοχής των Επτανήσων, Μιλάνο 1797
ΓΑΚ-Αρχαία Ν. Κέρκυρας

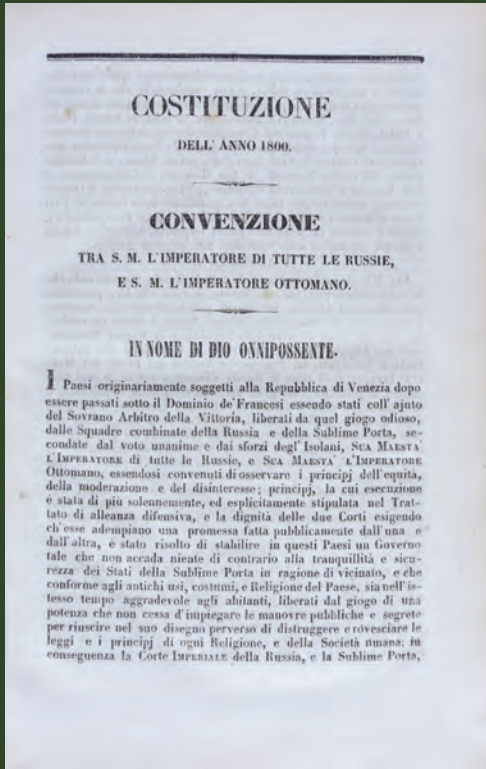
17. Ο Ρώσος ναύαρχος Θεόδωρος Ουσακώφ (1743-1817), αρχηγός του ρωσοτουρκικού στόλου που κατέλαβε τα Επτάνησα
Λιθογραφία από: Β. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, τ. Α': *Η οθωμανική κυριαρχία, 1770-1821. Πολιτική πραγματικότητα, οικονομική και κοινωνική οργάνωση*, Αθήνα 2003
Βιβλιοθήκη της Βουλής

18. Το φρούριο της Κέρκυρας την περίοδο της ρωσικής κατοχής των Επτανήσων (1800-1807)· διακρίνονται πλοία του ρωσικού στόλου
Λιθογραφία: Galaktionov, 1800
Συλλογή Σπύρου Π. Γαούτσου

19. Το Σύνταγμα της Επτανήσου Πολιτείας, 1800
Le tre Constitutioni (1800, 1803, 1817), Κέρκυρα 1849
Βιβλιοθήκη της Βουλής

18

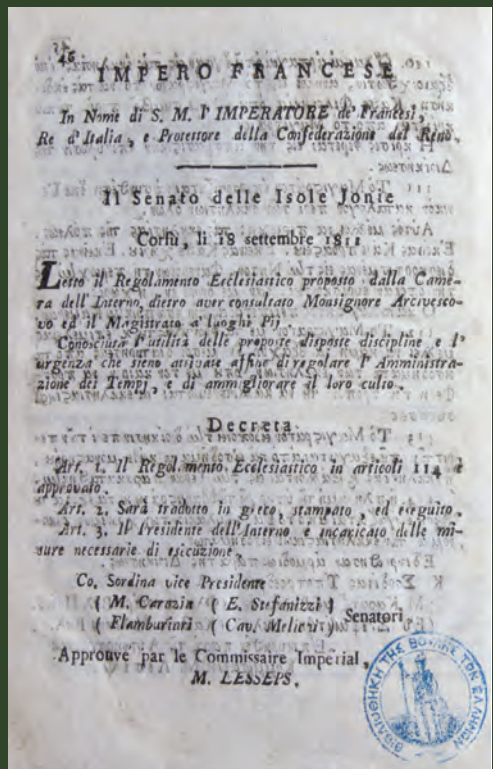
19

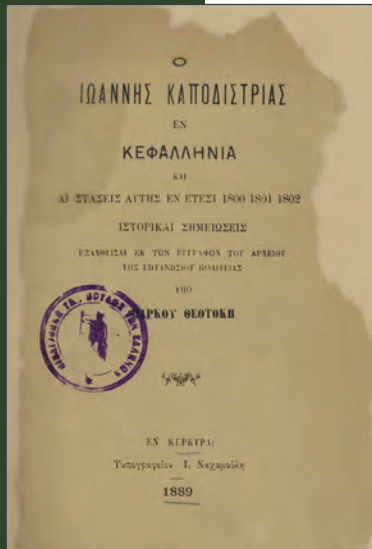
20

21

22

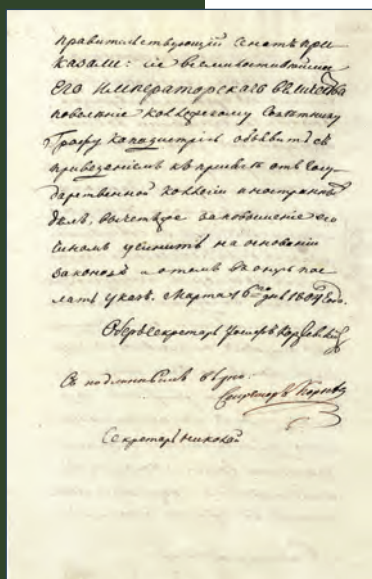
24

23

25

26

20. Κατάστασις της Επτανήσου Πολιτείας. Εν Κερκύρα τη κδ' Νοεμβρίου του αωγ'. Τεργέστη 1804
Βιβλιοθήκη της Βουλής

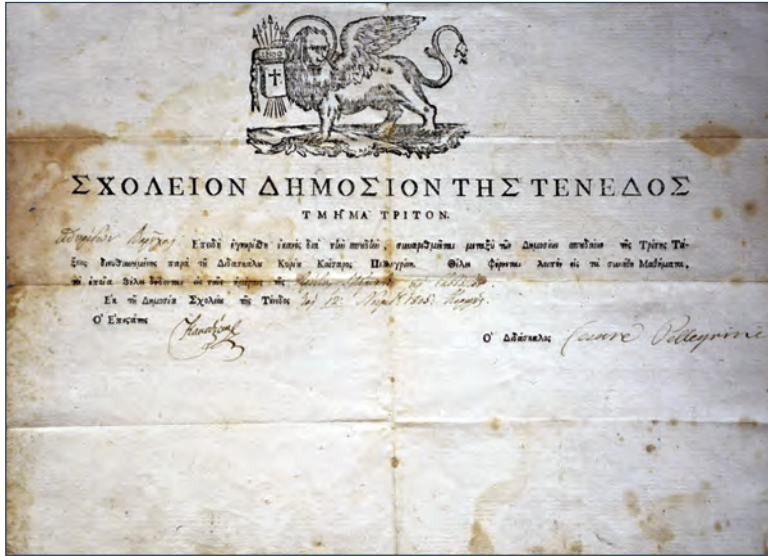
21. Κανονισμός και Διόρθωσις της Ναυτιλίας της Ιωνικής Πολιτείας μετά της προσδιωρισμένης δαπάνης των Δικαιωμάτων διά τους Κονσώλους, Υποκονσώλους, και Ενεργούς της Αυτής Πολιτείας. Τα πάντα εξηγηθέντα εις φράσιν, όσον το δυνατόν, εύληπτον και προσηρμωσμένην εις τους θαλασσινούς, Κέρκυρα 1805
Βιβλιοθήκη της Βουλής

22. Regolamento delle Chiese e Clero Greco delle Isole Jonie / Διαταγή των Εκκλησιών και Κλήρου των Γραικών των Ιονικών Νήσων, Κέρκυρα 1811· έκδοση που κυκλοφόρησε μετά την παραχώρηση των Επτανήσων στη Γαλλία το 1807
Βιβλιοθήκη της Βουλής

23. Άποψη της Κεφαλονιάς
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: Γεώργιος Τσούλιος, Ιστορικών λεύκωμα της Ελληνικής Επανάστασης, τ. 2, Αθήνα 1970
Βιβλιοθήκη της Βουλής

24. Μάρκος Θεοτόκης, Ο Ιωάννης Καποδίστριας εν Κεφαλληνία και αι στάσεις αυτής εν έτεσι 1800, 1801, 1802: ιστορικά σημειώσεις εξαχθείσαι εκ των εγγράφων του αρχείου της Επτανήσου Πολιτείας, Κέρκυρα 1889
Βιβλιοθήκη της Βουλής

25. Δίπλωμα διορισμού του Αναστασίου Μαρίνου ως υπολοχαγού· υπογράφει ο Ιω. Καποδίστριας, Κέρκυρα 1.7.1801
Συλλογή Σπύρου Π. Γαούτσου

27

28

26. Διάταγμα του Αλεξάνδρου Α΄ με το οποίο απονέμεται στον κόμη Ιω. Καποδίστρια το αξίωμα του κολεγιακού συμβούλου, 3/15.3.1804

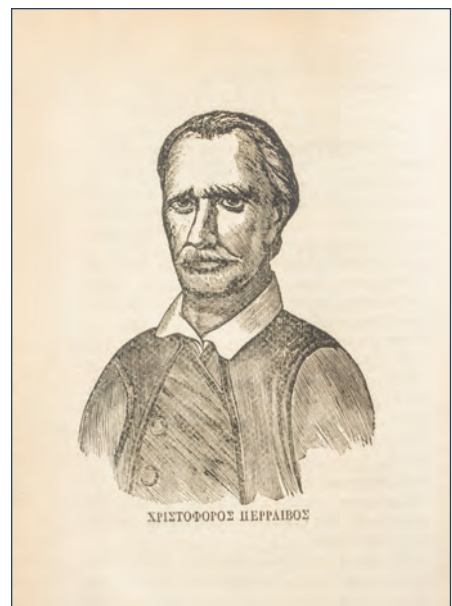
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

27. Αποδεικτικό φοίτησης του Κερκυραίου Σπυρίδωνα Βαρούχα στη Δημόσια Σχολή Τενέδου· υπογράφει ο Ιω. Καποδίστριας ως επιστάτης (έφορος) της Σχολής, Κέρκυρα 12.11.1805

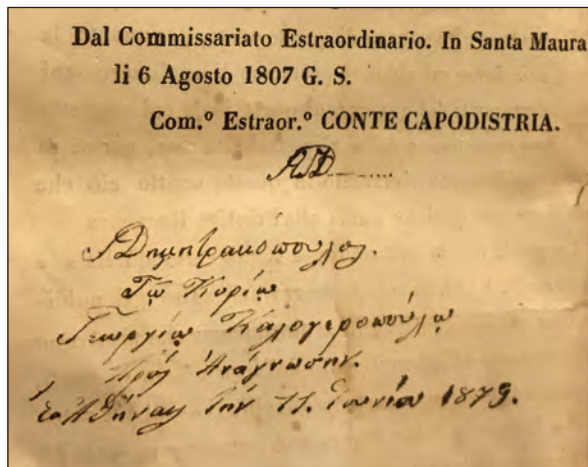
Συλλογή Σπύρου Π. Γαούτσπ

28. Περγαμνή που αναφέρεται στο φέουδο Τρον· υπογράφει ο Ιω. Καποδίστριας ως Γραμματέας του Κράτους της Επτανήσου Πολιτείας, 23.10.1804

Αναγνωστική Εταιρεία Κέρκυρας

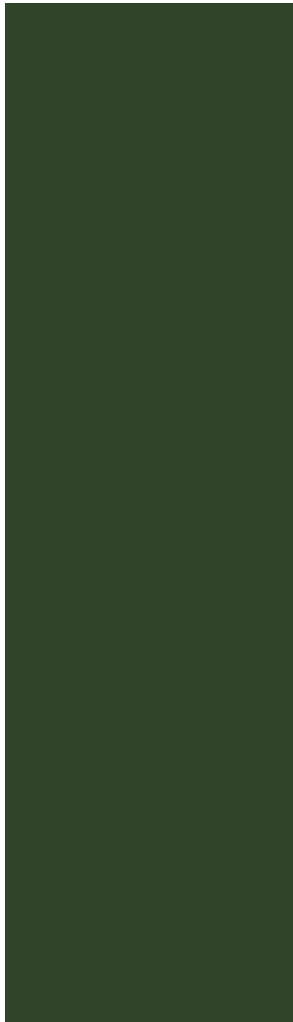
29

31

32

29. Χριστόφορος Περραιβός (1773-1863)
Ξυλογραφία από: Αναστάσιος Ν. Γούδας, *Βίοι παράλληλοι των επί της Αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάντων ανδρών*, τ. Ε΄, Αθήνα 1872
Βιβλιοθήκη της Βουλής
30. Τοπίο στη Λευκάδα
Υδατογραφία: Joseph Cartwright (1789-1829)
Μουσείο Μπενάκη
31. Έκθεση του Ιω. Καποδίστρια, ειδικού απεσταλμένου στη Λευκάδα, προς τη Γερουσία της Επτανήσου Πολιτείας, Αγία Μαύρα 6.8.1807
Δημοσιευμένη στο: Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, *Η κυρά Φροσύνη, ποίημα εις τέσσαρα άσματα διηρημένον*, Κέρκυρα 1859
Βιβλιοθήκη της Βουλής
32. Αλή πασάς (1744-1822)
Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: Adam de Friedel, *The Greeks: twenty four portraits of the principal leaders and personages who have made themselves most conspicuous in the Greek Revolution from the commencement of the struggle*, Λονδίνο & Παρίσι 1827
Βιβλιοθήκη της Βουλής
33. Σπυρίδων Βλαντής, *Δράσις του Ιωάννου Καποδιστρίου εν Λευκάδι (1807)*, Αθήνα 1911
Βιβλιοθήκη της Βουλής

30

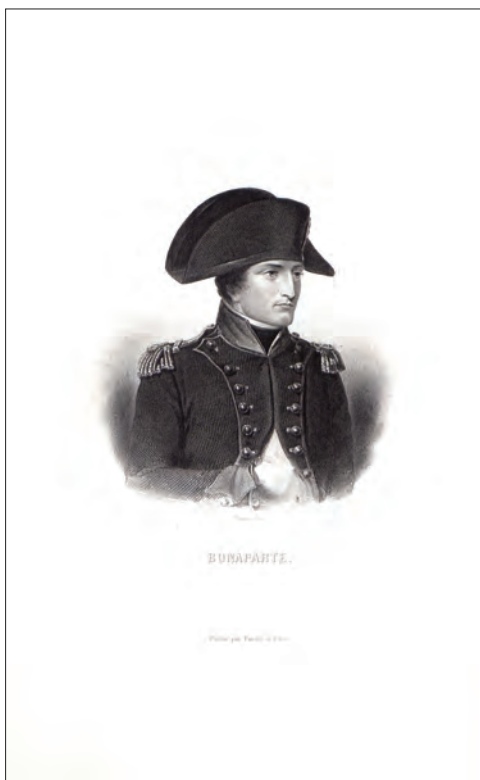
34

33

36

34. Σκίτσο του Θανάση Μπακογιώργου που αποτυπώνει τη συνάντηση του Ιω. Καποδίστρια με τους αρματολούς το 1807

Από: Δημοσθένης Α. Κουνιάκης, *Ο Καποδίστριας και η συγκέντρωση των κλεφτοαρματολών στο Μαγεμένο στη Λευκάδα το 1807*, Αθήνα 1973

Βιβλιοθήκη της Βουλής

Ο ίδιος ο Καποδίστριας σε έκθεσή του (20.7.1807) προς τη Γερουσία της Ιονίου Πολιτείας αναφέρει:

Ο σεβασμιώτατος Ιγνάτιος, αν και φιλάσθενος, πήγε στην εξοχική τοποθεσία που ονομάζεται Μαγεμένο, και κάτω από τα δέντρα των κήπων της περιοχής στρατοπέδευσε ανάμεσα στους οπαδούς του, που ξεπερνούν τους τετρακόσιους. Η ημέρα ήταν πολύ όμορφη. Καθισμένοι κάτω από την πυκνή σκιά μιας πολύφυλλης καρυδιάς, ο σεβασμιώτατος Ιγνάτιος, ο στρατηγός Παπαδόπουλος και εγώ, ήμαστε περιστοιχισμένοι από Έλληνες καπετάνιους, όπως ο φρόνιμος και γενναίος Μπότσαρης, ο υπερήφανος Κατσαντώνης, και αρκετοί άλλοι που τα ονόματά τους, διόλου κοινά, δεν είναι εύκολο να συγκρατήσει κανείς. Γύρω από τον πρώτο αυτό κύκλο, ήταν καθισμένοι, επίσης κυκλικά, οι υπόλοιποι. Πέρασαμε το πρωί ακούγοντας τους πιο εύγλωττους να διηγούνται τις επιχειρήσεις τους. Ύστερα ακολούθησε γέγυμα, που είχε όλα τα χαρακτηριστικά από τα ηρωικά συμπόσια που περιγράφει ο Όμηρος, με φινάλε τη μουσική, το τραγούδι και το χορό... Μπορεί κανείς να ελπίζει ότι, σε μεγαλύτερα γεγονότα, θα είναι δυνατό να αξιοποιηθεί ο γνήσιος ηρωισμός αυτών των ανθρώπων που είναι μοναδικοί σε ψυχική δύναμη, σε ικανότητα να υποφέρουν κάθε είδους στερήσεις και σε επιμονή στην προσπάθεια που θα αναλάβουν...

Γρηγόριος Δαφνής, *Ιωάννης Α. Καποδίστριας. Η γένεση του ελληνικού κράτους*, Αθήνα [1976], σ. 206

35. Ανέκδοτα έγγραφα του κόμητος Ιωάννου Καποδίστρια, αναφερόμενα εις τους αρματολούς

Δημοσιευμένα στο: Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, *Μνημόσυνα. Άσματα*, Κέρκυρα 1857

Βιβλιοθήκη της Βουλής

36. Ναπολέων Βοναπάρτης (1769-1821)

Λιθογραφία από: M.A. Thiers, *Histoire du Consulat et de l'Empire faisant suite à l'histoire de la Révolution Française*, τ. 20, Παρίσι 1860

Βιβλιοθήκη της Βουλής

37. Η μάχη του Αούστερλιτς (1805), όπου σημειώθηκε η πιο λαμπρή νίκη του Ναπολέοντα εναντίον των Ρώσων και των Αυστριακών

Λιθογραφία από: M. de Norvins, *Histoire de Napoléon*, Παρίσι 1862

Βιβλιοθήκη της Βουλής

37

39

38. Χάρτης που αποτυπώνει τις εκστρατείες του Ναπολέοντα

Από: M. de Norvins, *Histoire de Napoléon*, Παρίσι 1862

Βιβλιοθήκη της Βουλής

39. Συνάντηση των αυτοκρατόρων Ναπολέοντα και Αλεξάνδρου Α΄ στο Τίλσιτ (Tilsit), όπου υπέγραψαν την ομώνυμη συνθήκη (1807)

Λιθογραφία από: M.A. Thiers, *Histoire du Consulat et de l'Empire faisant suite à l'Histoire de la Révolution Française*, τ. 18, Παρίσι 1860

Βιβλιοθήκη της Βουλής

40. Προσωπογραφία του Ιω. Καποδίστρια, π. 1815

Χαρακτικό από: Μ.Θ. Λάσκαρις (εισαγωγή-μετάφραση), *Αυτοβιογραφία Ιωάννου Καποδίστρια*, Αθήνα 1940

Βιβλιοθήκη της Βουλής

Στη Ρωσία | 1809-1815

Η δύσκολη αφητηρία

Η αφοσίωση στη ρωσική πολιτική γρήγορα ανταμείφθηκε. Ο υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας κόμης Ν. Ρουμιάντσεφ (N.P. Rumiantsev) κάλεσε, με εντολή του τσάρου, τον Ιωάννη Καποδίστρια στην Πετρούπολη. Ο Καποδίστριας έφθασε στη ρωσική πρωτεύουσα τον Ιανουάριο του 1809 μέσω Βενετίας και Βιέννης. Αν και προβιάστηκε στο βαθμό του κρατικού συμβούλου με ετήσιο μισθό 3.000 χάρτινα ρούβλια και τοποθετήθηκε στο υπουργείο των Εξωτερικών, για δύο περίπου χρόνια δεν του ανατέθηκε καμία συγκεκριμένη αρμοδιότητα. Τα πρώτα δύσκολα χρόνια της προσαρμογής φαίνονται κυρίως στην αλληλογραφία με τον πατέρα του (47 επιστολές σε 32 μήνες): θυσίες στα πενιχρά οικονομικά του για να εξασφαλίσει μια αξιοπρεπή εικόνα διαβίωσης που να ταιριάζει με τη θέση του (κατοικία, άμαξα, υπηρέτης, ενδυμασία). Απορρίπτει επανειλημμένες προτάσεις να παντρευτεί μια πλούσια Ρωσίδα. Συναναστρέφεται με τον μητροπολίτη Ιγνάτιο (ο οποίος το 1811 θα γίνει μητροπολίτης Ουγγροβλαχίας) και τον Δημήτριο Μόστρα. Στενές ήταν οι επισκέψεις του στην οικογένεια Στούρτζα που ήταν εγκατεστημένη στην Πετρούπολη από το 1792. Ο Αλέξανδρος Στούρτζας υπηρέτησε αργότερα υπό τον Καποδίστρια και μία από τις κόρες, η Ρωξάνδρα, ήταν η μόνη γυναίκα που συγκίνησε τον Ιωάννη. Στο διάστημα της διπλωματικής απραξίας, διάβαζε βιβλία, που τα δανειζόταν από προσωπικές βιβλιοθήκες ή από τη βιβλιοθήκη του Ερμιτάζ, και μάλλον τότε ξεκίνησε η συγκρότηση της πλούσιας βιβλιοθήκης του.

Οι απαρχές της ανόδου

Έχοντας αρνηθεί προτάσεις να τοποθετηθεί σε μακρινές διπλωματικές αποστολές όπως στη Βραζιλία, δέχθηκε με ευχαρίστηση τη θέση του υπεράριθμου ακολούθου της πρεσβείας της

Ρωσίας στη Βιέννη. Από τον Οκτώβριο του 1811, και για οκτώ περίπου μήνες, βρέθηκε στη μεγάλη αυτή πρωτεύουσα, όπου συναναστράφηκε με εκπροσώπους της ανθούσας ελληνικής παροικίας, πρωτίστως εμπόρους, καθώς και με τον Άνθιμο Γαζή. Από την παραμονή του στη Βιέννη χρονολογείται και η σταθερή και αδιάλειπτη παρακολούθησή του, με προσωπική εντολή του Κ.Λ. Μέττερνιχ (C.L. Metternich), από την αστυνομία.

Ένα υπόμνημα του Καποδίστρια για την πολιτική κατάσταση στη Βαλκανική χερσόνησο ικανοποίησε τον τσάρο και φαίνεται ότι υπήρξε η αιτία του διορισμού του ως διευθυντή του διπλωματικού γραφείου της ρωσικής στρατιάς του Δούναβη. Έφτασε στην έδρα της στρατιάς στο Βουκουρέστι στις αρχές Ιουνίου 1812, λίγο πριν την εισβολή του Ναπολέοντα στη Ρωσία. Σε όλη την περίοδο της γαλλικής εισβολής ο Καποδίστριας παρέμεινε στη θέση αυτή. Με την υποχώρηση των Γάλλων, η στρατιά του Δούναβη ακολούθησε τις υπόλοιπες ρωσικές δυνάμεις που εισέβαλαν στην Κεντρική Ευρώπη, καταδιώκοντας τον Ναπολέοντα. Ο αρχηγός της στρατιάς στρατηγός Barclay de Tolly διορίστηκε αρχιστράτηγος των ρωσικών και πρωσικών δυνάμεων· το διπλωματικό του γραφείο απέκτησε έτσι μεγάλη σημασία και ο Καποδίστριας ανταποκρίθηκε επιτυχώς στα αυξημένα του καθήκοντα.

Η αποστολή στην Ελβετία

Στις παραμονές της αποφασιστικής μάχης της Λειψίας (Οκτώβριος 1813), ο Ρώσος αυτοκράτορας ξεχώρισε τον Καποδίστρια, ο οποίος περιέγραψε παραστατικά στην «Αυτοβιογραφία» του την αποφασιστική για το μέλλον του συνάντηση. Μετά την ήττα των Γάλλων ο αυτοκράτορας του ανέθεσε μια εμπιστευτική αποστολή: να αποσπάσει τους Ελβετούς από τη γαλλική επιρροή, να τους κρατήσει ενωμένους και να τους πείσει

να διατηρήσουν την ουδετερότητά τους, όταν ο συμμαχικός στρατός θα εισέβαλε στη Γαλλία. Ο Καποδίστριας, ακόμα και παρακούοντας τις αρχικές εντολές του τσάρου, μπόρεσε τότε να ξεσκεπάσει το διπλό παιχνίδι των Αυστριακών και να εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις ενότητας των Ελβετών, διατήρησης της ουδετερότητάς τους και ένταξής τους στο πλαίσιο του τελικού διακανονισμού των νικητών. Χρειάστηκαν πολύμηνες διαπραγματεύσεις (από τον Νοέμβριο του 1813 έως τον Σεπτέμβριο του 1814), διαρκείς μετακινήσεις, υπομνήματα, διπλωματικοί ελιγμοί. Οι Ελβετοί δεν λησμόνησαν τη συμβολή του στην κατοχύρωση της ανεξαρτησίας τους: μεταξύ των άλλων του απονεμήθηκε ο τίτλος του πολίτη της Λωζάννης και της Γενεύης. Με αφορμή τις συναντήσεις που είχε με τον Αλέξανδρο Α΄ για τις ελβετικές υποθέσεις, ο Καποδίστριας του έθεσε το θέμα των Επτανήσων και υπογράμμισε ότι η επάνοδος στο καθεστώς του 1800, της «ανεξάρτητης δημοκρατίας», θα ήταν μια συγκεκριμένη απόδειξη ότι η Ρωσία δεν εγκαταλείπει τους ομόδοξους Έλληνες.

Λήγει η προοπτική ενός γάμου του Καποδίστρια με τη Ρωξάνδρα Στούρτζα

Την περίοδο αυτή φαίνεται ότι έληξε οριστικά η προοπτική γάμου με τη Ρωξάνδρα Στούρτζα, κυρία επί των τιμών της αυτοκράτειρας Ελισάβετ. Μια προσεκτική ανάγνωση των όσων η Ρωξάνδρα αναφέρει στα απομνημονεύματά της ίσως επιτρέπουν την υπόθεση ότι η διστακτικότητα του Ιωάννη να επισημοποιήσει ό,τι με επιστολές του είχε υπαινιχθεί, δημιούργησε συναισθηματικές αναστολές και ανυποχώρητους εγωισμούς. Δεν γνωρίζουμε από τη σκοπιά του Καποδίστρια ποιες ήταν οι αιτίες που η σχέση αυτή δεν είχε ευτυχή κατάληξη. Πέρα από τους προσωπικούς λόγους που φαίνεται ότι τον έκαναν, μετά τα πρώτα γενναία «ερωτικά» ανοίγματα, να αναδιπλωθεί, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε ότι φοβήθηκε τις δεσμεύσεις ενός γάμου τη στιγμή που άρχισαν να ανοίγονται, με την εύνοια του αυτοκράτορα, οι προοπτικές μιας λαμπρής σταδιοδρομίας. Αυτός ο «ανεκπλήρωτος έρωτας» μεταλλάχθηκε σε μια σταθερή φιλία και έγνοια. Λίγο μετά, η

Ρωξάνδρα παντρεύτηκε, με προτροπή της αυτοκράτειρας, τον κόμητα Edling. Ο γάμος υπήρξε ατυχής. Ο Καποδίστριας απέρριψε νέες επίμονες προτάσεις γάμου και έγραψε στον πατέρα του τη βούλησή του να παραμείνει ανύπαντρος.

Το συνέδριο της Βιέννης

Στο συνέδριο της Βιέννης (Οκτώβριος 1814 - Ιούνιος 1815), όπου θα καθορίζονταν οι τύχες της μεταναπολέοντειας Ευρώπης, ο Καποδίστριας μετείχε στη ρωσική αντιπροσωπεία. Ο Αλέξανδρος Α΄ τον διόρισε επίσημο εκπρόσωπο της Ρωσίας στις συνεδριάσεις των ηγεμόνων και στηριζόταν περισσότερο στις δικές του εισηγήσεις παρά σε αυτές των εμπειρών και ηλικιακά ώριμων συνεργατών του. Πού όμως οφειλόταν η προτίμηση του Αλέξανδρου Α΄ για τον Καποδίστρια; Ο Αλέξανδρος Α΄ και ο Καποδίστριας ήταν περίπου συνομήλικοι και σε σύγκριση με άλλους συνεργάτες του αυτοκράτορα ο Καποδίστριας τολμούσε να υποβάλλει προτάσεις που ενδεχομένως θα δυσαρεστούσαν προσωπικότητες με επιρροή όπως ο Μέπερνιχ. Ο Καποδίστριας επίσης υπέθαλπε και ενθάρρυνε, περισσότερο ίσως από άλλους, μια άλλη πλευρά της προσωπικότητας του αυτοκράτορα ο οποίος κολακευόταν να πιστεύει ότι την υπηρετούσε. Ο Αλέξανδρος Α΄ βρισκόταν ακόμη στη λεγόμενη «φιλελεύθερη» περίοδο της εξουσίας του, λίγα χρόνια πριν ο φόβος των επαναστάσεων και η θρησκευτική μυστικοπάθεια τον οδηγήσουν στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση. Σε μια συγκεκριμένη ιδεολογία, ο αυτοκράτορας της Ρωσίας φάνηκε να μην απορρίπτει εισηγήσεις ότι για την επιτυχία των υψηλών στόχων του δεν έφθανε η στρατιωτική συντριβή του αντιπάλου αλλά και η ανάγκη να ικανοποιηθούν, με την πρωτοβουλία των ηγεμόνων, από τα πάνω, τα δίκαια αιτήματα των μεσαίων κυρίως στρωμάτων για μια ελεγχόμενη συμμετοχή τους στη διακυβέρνηση.

Μετά την τελική ήττα των γαλλικών στρατευμάτων στο Βατερλώ (Waterloo) τον Ιούνιο του 1815, ο Αλέξανδρος Α΄, έχοντας μαζί του και τον Καποδίστρια, έσπευσε στο Παρίσι, όπου οι σύμμαχοι έθεσαν τον Λουδοβίκο ΙΗ΄ στον γαλλικό

θρόνο. Στο Παρίσι υπεγράφησαν και οι τελικές συνθήκες. Σημαντική ήταν η συμβολή του Καποδίστρια ώστε η συνθήκη ειρήνης με τη Γαλλία (20 Νοεμβρίου 1815) να μην είναι καταστροφική γι' αυτήν, όπως ήθελαν οι Πρώσοι, και στο να μην ανατραπεί η υποχρέωση του Γάλλου βασιλιά να κυβερνήσει με βάση συνταγματικό χάρτη. Ενώ βρισκόταν στο Παρίσι, ο Αλέξανδρος Α' συνέταξε ιδιοχειρώς τη συνθήκη που ονομάστηκε Ιερά Συμμαχία (Σεπτέμβριος 1815).

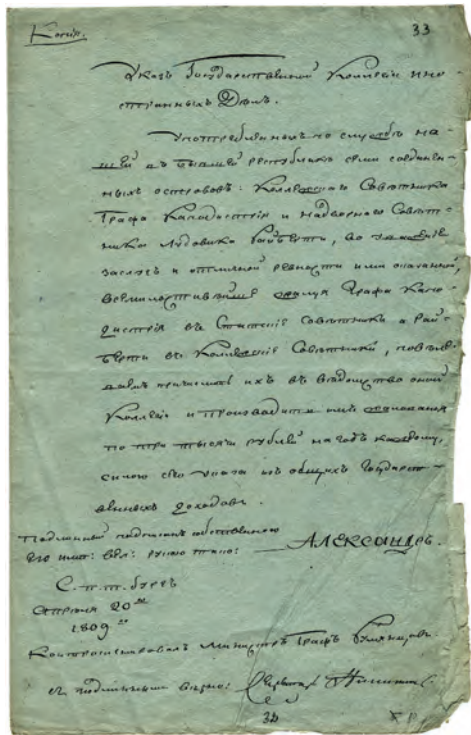
Σε μία από τις άλλες συνθήκες που υπέγραψαν οι νικητές, αναγνωρίστηκε η Αγγλία ως προστάτιδα δύναμη των Επτανήσων. Η λύση αυτή θεωρήθηκε από τον Καποδίστρια ως η καλύτερη δυνατή, δεδομένου ότι η εναλλακτική αυστριακή κατοχή θα ήταν καταστροφική. Τα Επτάνησα θα ήταν ανεξάρτητο κράτος, με δική του σημαία, υπό την αποκλειστική προστασία της Αγγλίας, η οποία δεσμεύτηκε να παραχωρήσει σύνταγμα. Πριν αναχωρήσει από το Παρίσι ο Αλέξανδρος Α' διόρισε τον Καποδίστρια

υπουργό επί των Εξωτερικών, ανταμείβοντας τις πολλές υπηρεσίες του.

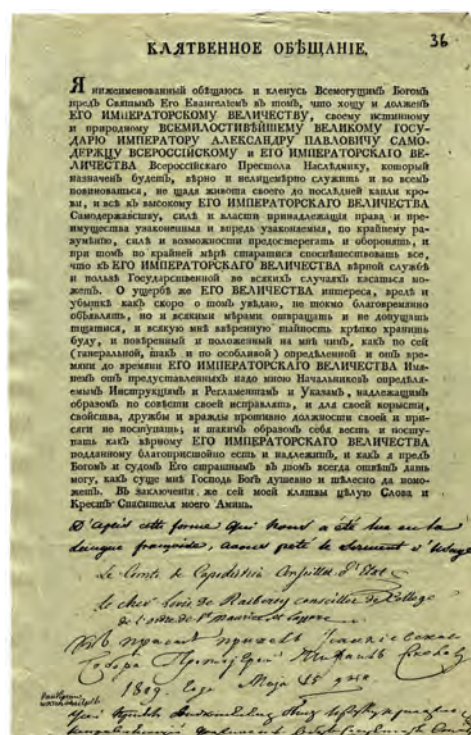
Φιλόμουσος Εταιρεία της Βιέννης

Το 1815 ιδρύεται από τον Καποδίστρια, σε συνεργασία με τον Άνθιμο Γαζή και άλλους Έλληνες, η Φιλόμουσος Εταιρεία της Βιέννης σε αντιδιαστολή προς τη Φιλόμουσο Εταιρεία που είχε ιδρυθεί στην Αθήνα από αγγλικούς παράγοντες το 1813. Εξασφαλίζεται γενναία οικονομική υποστήριξη από τον τσάρο, άλλα μέλη της αυτοκρατορικής οικογένειας και υψηλούς Ρώσους αξιωματούχους. Διακρυγμένος στόχος: η αποστολή νέων Ελλήνων για σπουδές σε επιλεγμένα σχολεία του εξωτερικού. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έδειξε ο Καποδίστριας για το πρότυπο σχολείο του Ελβετού Philipp Fellenberg, όπου συνδυάζονταν η παροχή βασικών γνώσεων με την εκμάθηση πρακτικών τεχνών.

1

2

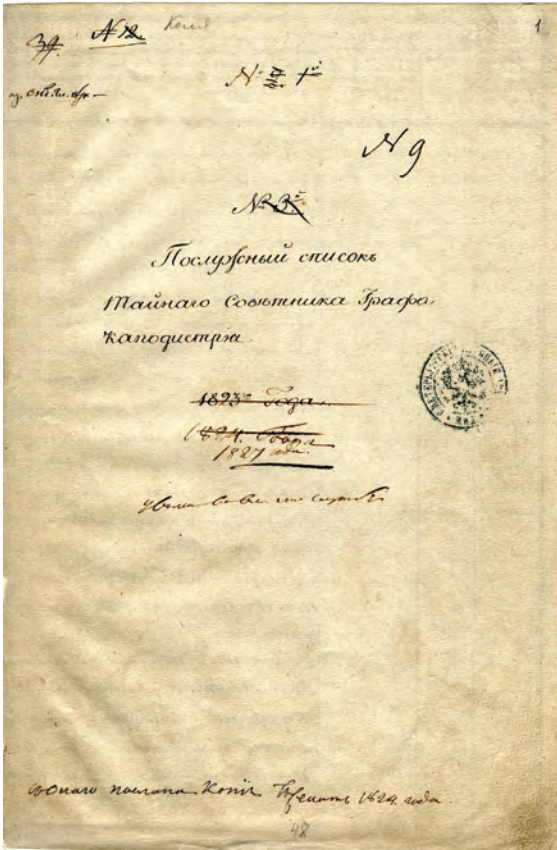

4

1. Διάταγμα του Αλεξάνδρου Α΄ με το οποίο ο Ιω. Καποδίστριας διορίζεται Κρατικός Σύμβουλος, 20.4.1809
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών
2. Όρκος του κόμη Ιω. Καποδίστρια, 1809
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών
3. Υπηρεσιακός φάκελος του Ιω. Καποδίστρια με καταγραφές από 1802 έως 1827 στον οποίο αποτυπώνεται η εξέλιξη του στη ρωσική αυτοκρατορία, 1827
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών
4. Ο τσάρος Αλέξανδρος Α΄ (1777-1825)
Λιθογραφία από: Alphonse de Lamartine, *Histoire de la Restauration*, τ. 1, Παρίσι 1853
Βιβλιοθήκη της Βουλής
5. Άποψη της Πετρούπολης
Λιθογραφία από: Th. Lavallée (επιμ.), *Géographie Universelle de Malte-Brun*, τ. 4, Παρίσι x.x.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Ο Καποδίστριας σε επιστολή προς τον πατέρα του (5/17. 2.1809) περιγράφει τη ζωή του στην Πετρούπολη λίγο μετά την άφιξη του:

Εργάζομαι κατά την ημέραν έως τας τρεις. Ακολουθως εξέρχομαι δια το γεύμα. Την εσπέραν εις τινα συναστροφήν ή εις το Γαλλικόν θέατρον. Αι γνωριμίαι μου δεν είναι εκτεταμένα... Πιστεύω όμως ότι είναι εκλεκταί και εκείναι, αίτινες

3

5

αρμόζουν εις εμέ. Εγνώρισα ένα αξιοσέβαστον και σοφώτατον κύριον. Αυτός είναι ο Σύμβουλος Επικρατείας Κραφτ, παιδαγωγός των Μεγάλων Δουκισσών και των Μεγάλων Δουκών της Αυτοκρατορικής οικογενείας. Μέλος της Ακαδημίας και πρύτανις όλων των σοφών και πεπαιδευμένων της Αγίας Πετρούπολεως. Αυτός ο κύριος ευαρεστείται να μοι παρέχη την εύνοιάν του. Μοι προμηθεύει βιβλία. Και συνομιλεί μετ' εμού ευχαρίστως επί τινος ώρας κατά τας ημέρας της σχολής του... Εξ απόψεως φιλολογικής τούτο υπήρξε και είναι το πλέον πολύτιμον απόκτημα, το οποίον θα πδυνάμην να εύρω... Τα πάντα εδώ είναι υπερμέτρως δαπανηρά... Λαμβάνω

τα μέτρα μου ίνα μη περιπέσω εις υπερβολικόν έλλειμμα... Το ψύχος δεν είναι βασανιστικόν. Όμως άνευ θερμάστρας εν τη οικία και άνευ γουναρικού εκ δέρματος άρκτου, και ζεστών υποδημάτων εις την άμαξα, εγώ δεν δύναμαι να ζήσω ούτε λεπτόν...

Αρχείον Ιωάννου Καποδίστρια, επιμ. Κ. Δαφνής, τ. Γ', Κέρκυρα 1980, σσ. 16-17

6. Το Ερμιτάζ στην Πετρούπολη

Λιθογραφία από: James Edward Alexander, *Travels to the Seat of War in the East through Russia and the Crimea in 1829*, τ. Α', Λονδίνο 1830

Βιβλιοθήκη της Βουλής

7. Κατάλογος των βιβλίων και των προσωπικών αντικειμένων του Ιω. Καποδίστρια

ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

8. Επιστολές του Ιω. Καποδίστρια προς τον πατέρα του

Αρχείον Ιωάννου Καποδίστρια, επιμ. Κ. Δαφνής, τ. Γ', Κέρκυρα 1980

Βιβλιοθήκη της Βουλής

9. Ο μητροπολίτης Άρτας, μετέπειτα Ουγγροβλαχίας, Ιγνάτιος (1765-1828)

Σκίτσο: Alfred d'Orsay. Από: Κλεόμβροτος-Ιάκωβος μητροπολίτης Μυτιλήνης (επιμ.), *Ιγνάτιος ο Λέσβιος Μητροπολίτης Ουγγροβλαχίας: ο στυλοβάτης της Εθνικής Ανεξαρτησίας 1765-1828*, Αθήνα 1965

Βιβλιοθήκη της Βουλής

6

11

13

1828

Table des Effets et Livres appartenans à
S. E. Monsieur le Comte Jean de Capodistrias, ambassadeur
plusieurs Caisés, qui étoient confiés à la garde de
Guillaume Koutin son domestique, savoir.

1° Caisé fait par André Debelle

C. C. Caisé. N° 1. Livres

1-2	Don. Sébastien de Venise, Paris 1519.	1
3-12	Paquerville, Voyage en Grèce, de 1520. et 1521.	1
13-16	Frank, Université universelle, Paris 1809 & 1810.	1
17-18	Alas, Paris de l'histoire Ottomane, Paris 1822.	1
19-21	Annales inédites de Mar. Stiel, Paris 1822.	1
22-24	Essai sur l'histoire de la nouvelle Grèce, Paris 1822.	1
25-26	Recueil de Livres sur la Grèce et l'Helles, Paris 1822.	1
27	Yamboul, Voyage en Assemblée et Paris.	1
28-29	Marthe, les Livres de St. Liban.	1
30-31	Table d'Orléans, de l'état social de l'homme 1822.	1
32	Deux Annuaire helles universelle pour 1820 et 1821.	1
33	Tissot, histoire de la Grèce de 1820.	1
34	Tissot, Considérations sur les Grecs et Turcs.	1
35	Argnet, de la Félicité des institutions, Paris 1820.	1
36	Duméril, Histoire de Philopos 2 ^e .	1
37	Orléans, progrès et limites de la civilisation en Grèce.	1
38	Marthe, Vie de Blanche, Mar. de St. Louis, Paris 1820.	1
39	Vie d'Horace Nelson, traduite de l'Anglais.	1
40	Coup d'œil sur l'esprit de siècle.	1
41	L'Égypte sous Méhémet - Ali.	1
42	Abantes, des Communes et de l'Administration.	1
43-44	Caillon, Essai philosophique.	1
45	Annuaire prophétique par M. le Comte de Paris 1820.	1

Paris le 10 Mars 1828

7

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

ΤΟΜΟΣ Γ'

ΚΕΡΚΥΡΑ 1980

8

9

Mémoire

Sur les moyens qui peuvent concourir
à terminer la guerre actuelle entre la
Russie et la Porte.

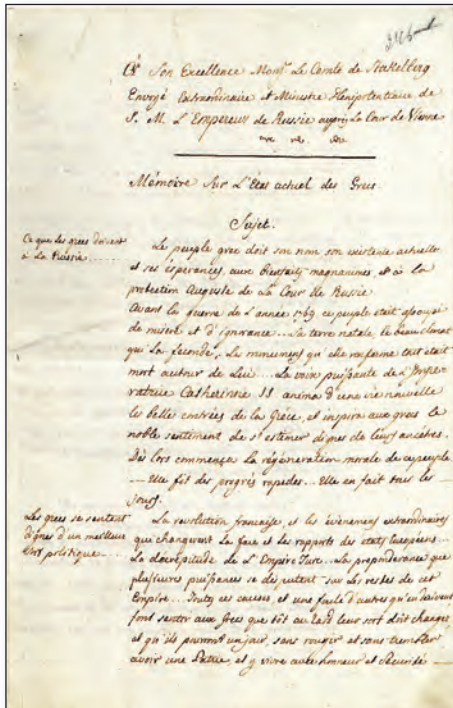
Les Turcs sont agoués au delà du Danube et
l'Europe est, que ce grand fleuve doit devenir, des
limites de la Russie.

Si la guerre actuelle, avec ou sans, ne s'il en
chère, les moyens d'obtenir le Spasmodisme ou, l'ac-
a y consentir au le, l'Europe, à signer, de son propre
mouvement, une paix qui doit, lui imposer, des lois
peu-être, et qui, en, à faire descendre, au niveau, d'un
Etat subalterne; qu'il son, venue, de considérer:
1° Les Turcs qui, en, à cette époque, la
véritable puissance Ottomane; 2° Les Turcs, ceux,
qui, la, développement, et, la, soutiennent, plus, gardées,
l'Europe, dans, la, lutte, actuelle; 3° Et, proposer, la
meilleure, la, plus, simple, de, les, en, à l'actuel, tout, à, fait,
et, de, les, appliquer, à, l'avantage, exclusif, de, la, Russie.

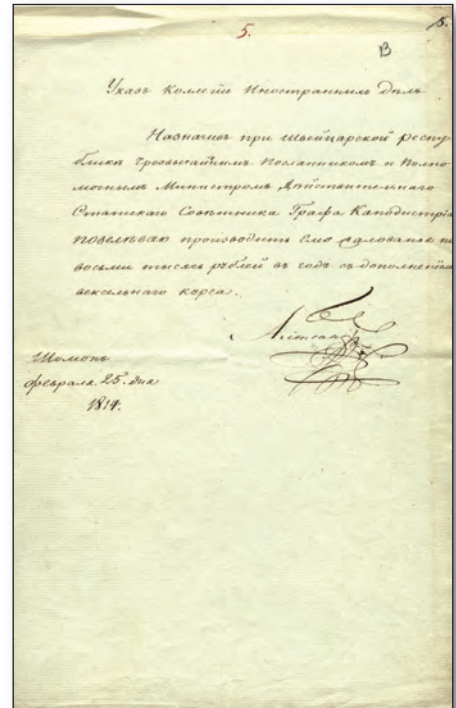
La Puissance Ottomane.

La force du peuple, et des armées Turques,
consiste dans la grandeur des masses, dans les
lignes qui les unissent, et dans l'esprit, qui les anime.

10

12

17

10. Υπόμνημα του Ιω. Καποδίστρια «Περί των μέτρων που είναι δυνατόν να συμβάλουν στη λήξη του παρόντος πολέμου μεταξύ της Ρωσίας και της Πύλης». [αρχές 1810]

Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

11. Άποψη της Βιέννης

Λιθογραφία από: E. Cortambert (επιμ.), *Géographie Universelle de Malte-Brun*, τ. 8, Παρίσι x.x
Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Υπόμνημα του Ιω. Καποδίστρια για την παρούσα κατάσταση των Ελλήνων. [Βιέννη τέλη 1811]

Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

16

13. Γενική άποψη του Βουκουρεστίου κατά τον 18ο αιώνα
Υδατογραφία από: Ι.Κ. Χασιώτης, Ό. Κατσιαρδή-Hering,
Ευρ. Αμπατζή, κ.ά. (επιμ.), *Οι Έλληνες στη Διασπορά, 15ος-21ος αιώνας*, Αθήνα 2006

Βιβλιοθήκη της Βουλής

14. Στιγμιότυπο από τη μάχη της Μόσχας (1812) κατά την εισβολή του Ναπολέοντα στη Ρωσία

Λιθογραφία από: M. de Norvins, *Histoire de Napoléon*, Παρίσι 1862

Βιβλιοθήκη της Βουλής

15. Η μάχη της Λειψίας (1813) όπου ο Ναπολέοντας υπέστη συντριπτική ήττα

Υδατογραφία από: Jean Mistier (επιμ.), *Napoléon et l'empire 1769, 1815, 1821*, τ. 2, [Παρίσι] 1968

Βιβλιοθήκη της Βουλής

Buffet del.

Audouin sc.

LA MOSKOWA

1er Septembre 1812

14

15

VUE GÉNÉRALE DE ZÜRICH.

18

19

16. Ο Ιω. Καποδίστριας την περίοδο που υπηρετούσε στο ρωσικό υπουργείο Εξωτερικών
Ελαιογραφία αγνώστου, χ.χ.

Μουσείο Καποδίστρια – Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών

Σε επιστολή προς τον πατέρα του από τη Βιέννη (17/29.10.1814) ο Καποδίστριας σημειώνει:
*Διέπραξα εν Ελβετία, διά να παράσχω υμίν απόδειξίν τινα υικκής υπακοής, μίαν μεγάλην θυσίαν χρόνου. Παρεχώρησα τέσσαρα μεγάλα χρονικά διαστήματα εις ένα Φλαμανδόν ζωγράφον. Έκα-
μεν ούτος το πορτραίτον μου, εις μεγάλας διαστάσεις, εις ελαιογραφίαν. Είναι μία εικών, καλώς
επεξεργασμένη, ήτις δύναται να τύχη της προσοχής και ως έργον τέχνης. Θα αποσταλή τούτο
εις την Κέρκυραν. Ελπίζω δε ότι θα φθάση κατά την 17ην Ιανουαρίου, ημέραν της εορτής του
Αγίου Αντωνίου, ήτις είναι η εορτή υμών. Θα επεθύμουν να λάβω μέρος εις την εορτήν διά της
εικόνας μου... Όπως θα λάβω μέρος διά της καρδιάς, οπουδήποτε και αν ευρίσκωμαι...*

Αρχείον Ιωάννου Καποδίστρια, επιμ. Κ. Δαφνής, τ. Γ΄, Κέρκυρα 1980, σ. 267

17. Διάταγμα του Αλεξάνδρου Α΄ με το οποίο διορίζεται ο Ιω. Καποδίστριας έκτακτος πλη-
ρεξούσιος υπουργός της Ρωσίας στην Ελβετία, Μόσχα 25.2.1814

Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

18. Άποψη της Ζυρίχης

Λιθογραφία από: J. Gourdault, *La Suisse: études et voyages à travers les 22 cantons, ou-
vrage illustrée de 750 gravures sur bois ...*, τ. 2, Παρίσι 1879-1880

Βιβλιοθήκη της Βουλής

19. Χάρτης με τα καντόνια της Ελβετίας

Raoul Rochette, *Histoire de la révolution helvétique, de 1797 à 1803*, Παρίσι 1823

Βιβλιοθήκη της Βουλής

20. Οι θυρεοί των καντονίων της Ελβετίας στην προμετωπίδα βιβλίου

F. Flocon, A. Vouga et A. Daguet, *La Suisse illustrée*, τ. 1, Bale, χ.χ

Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Προσωπογραφία του Ιω. Καποδίστρια

Σκίτσο με μολύβι: Orest Kiprenski, 1819. Από: Ελένη Ε. Κούκκου, *Ιωάννης Καποδίστριας-
Ρωξάνδρα Στούρτζα: μια ανεκπλήρωτη αγάπη. Ιστορική βιογραφία*, Αθήνα 1996

Βιβλιοθήκη της Βουλής

22. Ο Αλέξανδρος Στούρτζας (1791-1854), στενός φίλος και συνεργάτης του Ιω. Καποδίστρια

Λιθογραφία από: Alexandru Sturdza, *Règne de Michel Sturdza, prince régnant de Moldavie,
1834-1849*, Παρίσι 1907

Βιβλιοθήκη της Βουλής

23. Ρωξάνδρα Στούρτζα (1786-1844)

Λιθογραφία από: Ελένη Ε. Κούκκου, *Ιωάννης Καποδίστριας - Ρωξάνδρα Στούρτζα: μια ανεκ-
πλήρωτη αγάπη. Ιστορική βιογραφία*, Αθήνα 1996

Βιβλιοθήκη της Βουλής

24. «Ερωτική» επιστολή του Ιω. Καποδίστρια προς τη Ρωξάνδρα Στούρτζα, Πετρούπολη
20.7.1811

ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

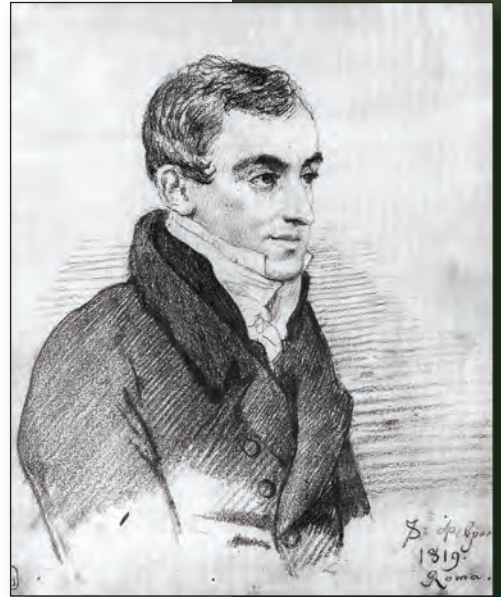

20

23

21

22

Грехъ амалгудъ амалгудъ амалгудъ амалгудъ амалгудъ
 амалгудъ амалгудъ амалгудъ амалгудъ амалгудъ

[Faint handwritten text, likely a list or inventory]

Projet d'instruction particuliere
 au Cte Capodistrias.

à l'Empereur

le 17me Decembre 1850.

La Majesté l'Empereur
 a daigné vers communiquez
 de vive voix les intentions
 relatives à la Suisse, avant
 votre dernière départ pour Vienne
 et agréer que vous allés vous
 rendre pour y remplir une
 commission importante. Dans
 la pièce ci-jointe vous trouvez
 une instruction qui est commune
 au Cte de Salsbourg et à vous, et
 l'agréer la quelle vous réglerez
 en suite vos démarches officielles.

La Majesté l'Impériale
 cependant desirée que vous agies
 pour émit les instructions
 verbales qui elle vous a données.
 Elles commencent dans les articles
 suivants :

1° La Majesté veut bien laisser
 la Suisse en repos, respecter sa
 neutralité et ne point toucher
 à sa constitution actuelle. Elle
 doit dans la forme convention
 que les pays limitrophes
 respectent et que les opérations
 militaires si nécessaires, dans
 aucun cas, n'entraînent ni la
 violation de territoire Suisse,

Projet de lettre au Landammann de la Suisse
 Monsieur,

Transfert d'Im.
 le 23 Octobre
 le 23 Novembre
 1873.

À l'époque où les évènements
 victorieux des souverains Alliés
 sont arrivés sur le Rhin et que
 les nations opprimées jusqu'ici
 par la prépondérance du
 Gouvernement Français, peuvent
 enfin réunir leurs efforts pour
 s'élever à une véritable existence
 politique, Sa Majesté l'Impératrice
 de toutes les Russies se plaît
 à donner son témoignage
 particulier de son estime, à
 la Suisse, en lui offrant l'honneur
 de prendre part à une entreprise
 dont les succès vont établir sur
 des bases solides, l'indépendance
 des États et le bonheur futur
 de l'Europe.

C'est dans ce but que Sa
 Majesté l'Impératrice a chargé
 Son Conseiller d'État actuel le
 Comte Capodistrias de se rendre
 auprès de M. P. et de lui faire

Impériale.

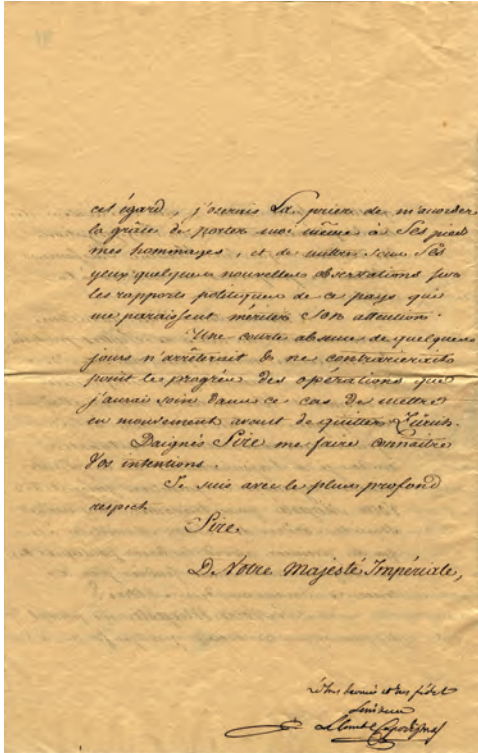
Constitution des
 Nouveaux Cantons.

Elle doit être mise
 en harmonie avec celle des
 anciens Cantons. Sans être
 des motifs ou des prétextes légitimes
 pour le renforcement des
 jaloux de la Suisse.

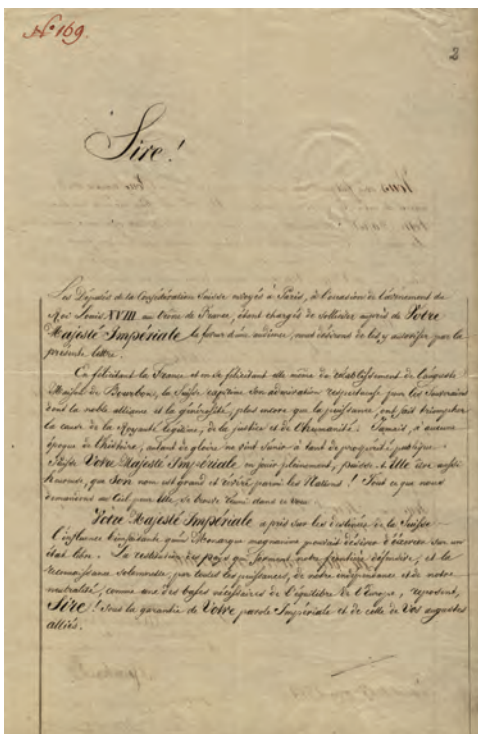
Les personnes les
 plus éclairés des Cantons des
 Valais et d'Argovie, m'ont
 adressé leurs observations et
 et j'en ai tenu compte
 aussi au Comite National.

Il envoie les sommes à Mon
 sieur de la Harpe. La Suisse
 ci-joint en copie d'autres
 Le prié Votre Majesté
 Impériale de daigner agréer
 l'hon. dévoué à cet objet, et
 me donner Ses ordres.

Le Comte Capodistrias

28

29

25. Οδηγίες του αυτοκράτορα Αλεξάνδρου Α΄ προς τον Ιω. Καποδίστρια για το πώς θα διαπραγματευθεί τις υποθέσεις της Ελβετικής Ομοσπονδίας: να σεβαστεί την ουδετερότητα της χώρας, να μην σφετεριστεί το Σύστημα και τέλος να υπερασπιστεί τα συμφέροντα των νέων καντονίων, Freiburg 17/29.12.1813

Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

26. Σχέδιο επιστολής του υφυπουργού Κ.Ρ. Νέσσελροντ (Κ.Ρ. Nesselrode) στον Η. Reinhard (πρόεδρο της Ελβετικής Δίαιτας) σχετικά με την αποστολή στην Ελβετία του Ιω. Καποδίστρια ως απεσταλμένου του Ρώσου αυτοκράτορα, Φραγκφούρτη 29.10./10.11.1813

Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

27. Έκθεση του Ρώσου απεσταλμένου στην Ελβετία Ιω. Καποδίστρια προς τον Αλέξανδρο Α΄ στην οποία διατυπώνονται προτάσεις που θα επιτρέψουν να ρυθμιστούν οι υποθέσεις της Ελβετίας σύμφωνα με τα συμφέροντα της Ρωσίας και θα ματαιώσουν τα σχέδια της Αγγλίας και της Αυστρίας, Ζυρίχη 22.1./3.2.1814

Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

28. Έκθεση του απεσταλμένου της Ρωσίας στην Ελβετία Ιω. Καποδίστρια προς τον Αλέξανδρο Α΄ στην οποία αναλύεται πώς οι σύμμαχοι αναγκάστηκαν να δεχθούν τις αρχές του Ρώσου αυτοκράτορα σχετικά με την αποκατάσταση της Ελβετίας ως μέλους των ανεξάρτητων και ελεύθερων εθνών, και προτείνονται τα μέτρα που απαιτούνται για να διασφαλιστούν οριστικά αυτές οι εξελίξεις· ζητά, επίσης, να του επιτραπεί να εκθέσει προφορικά τις απόψεις του, Ζυρίχη 23.4./5.5.1814

Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

29. Επιστολή του προέδρου της Ελβετικής Δίαιτας και δημάρχου του καντονίου της Ζυρίχης Η. Reinhard προς τον Αλέξανδρο Α΄ με την οποία εκφράζεται η ευγνωμοσύνη των Ελβετών για τις προσπάθειές του, ώστε η πολιτεία τους να καταστεί ουδέτερη και ανεξάρτητη· υπογραμμίζεται ο σημαντικός ρόλος του Ιω. Καποδίστρια, Ζυρίχη 17.5.1814

Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

30. Δίπλωμα με το οποίο ανακηρύσσεται ο Ιω. Καποδίστριας πολίτης της Γενεύης, Γενεύη 28.5.1816

Μουσείο Καποδίστρια – Κέντρο Καποδιστριακών Μελετών

30

31

31. Η Ρωξάνδρα Στούρτζα-Edling σε ώριμη ηλικία
Λιθογραφία από: Alexandru Sturdza, *Règne de Michel Sturdza, prince régnant de Moldavie, 1834-1849*, Παρίσι 1907

Βιβλιοθήκη της Βουλής

32. Ρωξάνδρα Στούρτζα, *Mémoires de la comtesse Edling*, Μόσχα 1888

Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος

33. Επιστολή του Νικ. Ζωγράφου προς τους εφόρους της Φιλομούσου Εταιρείας των Αθηνών στην οποία αναφέρει την πρόθεση του ίδιου και άλλων πεπαιδευμένων του εξωτερικού να συνδράμουν τους σκοπούς της, Τεργέστη 5.11.1814

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

34. Γενικός Λογαριασμός του πρώτου έτους της Φιλομούσου Εταιρείας των Αθηνών, Αθήνα 6.10.1814

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

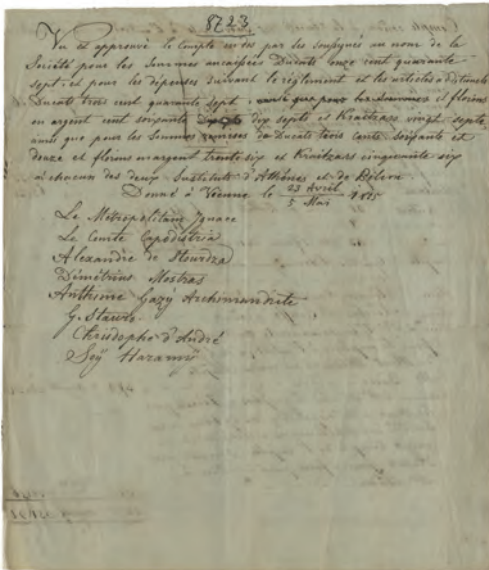
35. Άνθιμος Γαζής (1764-1828)

Λιθογραφία από: Benjamin Martin, *Γραμματική των Φιλοσοφικών Επιστημών ή Σύντομος Ανάλυσις της Πειραματικής Νεωτέρας Φιλοσοφίας κατ' ερωταπόκρισιν*, (μτφρ.-επιμ. Άνθιμου Γαζή), Βιέννη 1799

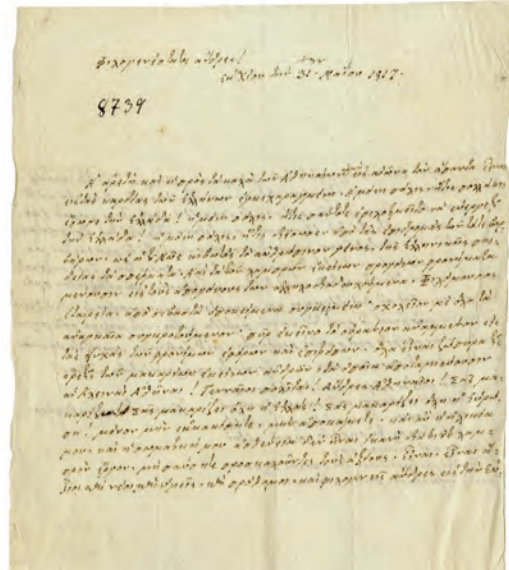
Βιβλιοθήκη της Βουλής

32

36

37

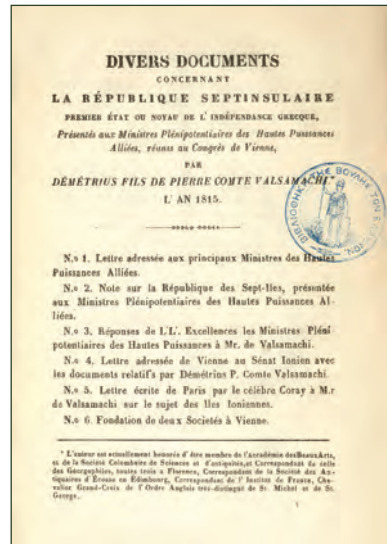
36. Πράξη αποδοχής των εξόδων της Φιλομούσου Εταιρείας των Αθηνών για το έτος 1815. Μεταξύ άλλων υπογράφουν ο Ιω. Καποδίστριας, ο Αλέξανδρος Στούρτζας και ο Δημήτριος Μόστρας, Βιέννη 23.4./5.1815
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

37. Ο Κωνσταντίνος Βαρδαλάχος επαινεί το έργο της Φιλομούσου Εταιρείας των Αθηνών και θέτει τον εαυτό του στη διάθεσή της. Παράλληλα στέλνει τα αντίτυπα της Ρητορικής του για τη βιβλιοθήκη της Εταιρείας, Χίος 31.5.1817
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

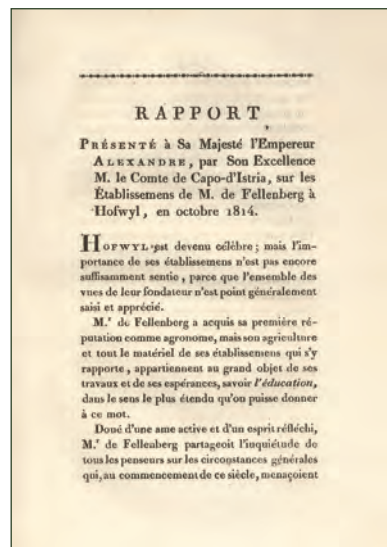
38. Κατάλογος συνδρομητών της Φιλομούσου Εταιρείας της Βιέννης
Δημοσιευμένος στο: Δημήτριος Π. Βαλαμακίς, *Divers documents concernant la République Septinsulaire, premier état ou noyau de l'indépendance grecque*, [1865]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

39. Έκθεση του Ιω. Καποδίστρια προς τον τσάρο σχετικά με το εκπαιδευτικό ίδρυμα του Fellenberg στο Hofwyl, Οκτώβριος 1814
Βιβλιοθήκη της Βουλής

40. Άποψη του Παρισιού κατά τον 19ο αι.
Λιθογραφία από: J.J.N. Huot (επιμ.), *Malte-Brun Géographie Universelle, description de toutes les parties du monde*, τ. 2, Παρίσι κ.χ.
Βιβλιοθήκη της Βουλής

38

39

Del. G. B. S. Sculp. J. B. S. 1819

PARIS.
VUE DE SAINT PIERRE ET PIERRE
(France)

40

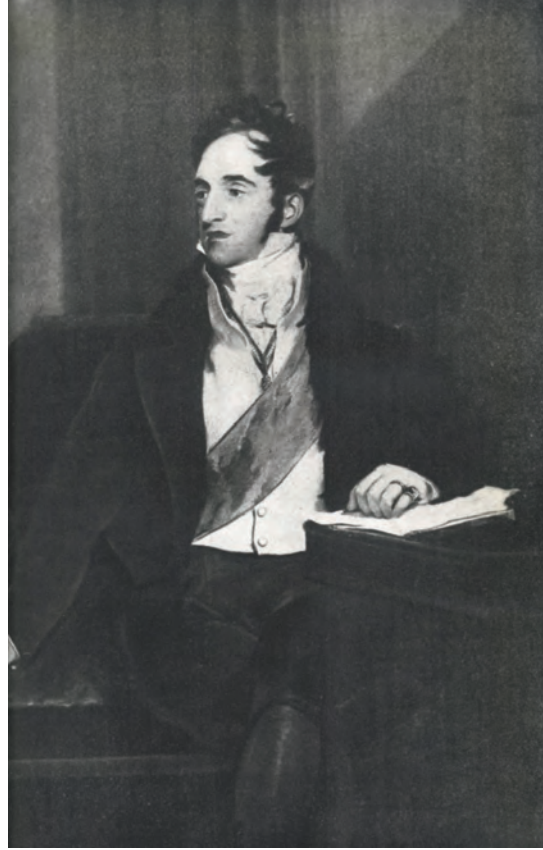
Del. G. B. S. Sculp. J. B. S. 1819

WATERLOO

41

42

43

41. Η μάχη του Βατερλώ, 1815

Λιθογραφία από: M. de Norvins, *Histoire de Napoléon*, Παρίσι 1862

Βιβλιοθήκη της Βουλής

42. Ο Κλέμενς φον Μέπτερνικ, υπουργός Εξωτερικών της Αυστρίας (1773-1859)

Λιθογραφία από: Harold Nicolson, *Le Congrès de Vienne: histoire d'une coalition, 1812-1822*, Παρίσι 1947

Βιβλιοθήκη της Βουλής

43. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας, Κ.Ρ. Νέσσελροντ (1780-1862)

Λιθογραφία από: Harold Nicolson, *Le Congrès de Vienne: histoire d'une coalition, 1812-1822*, Παρίσι 1947

Βιβλιοθήκη της Βουλής

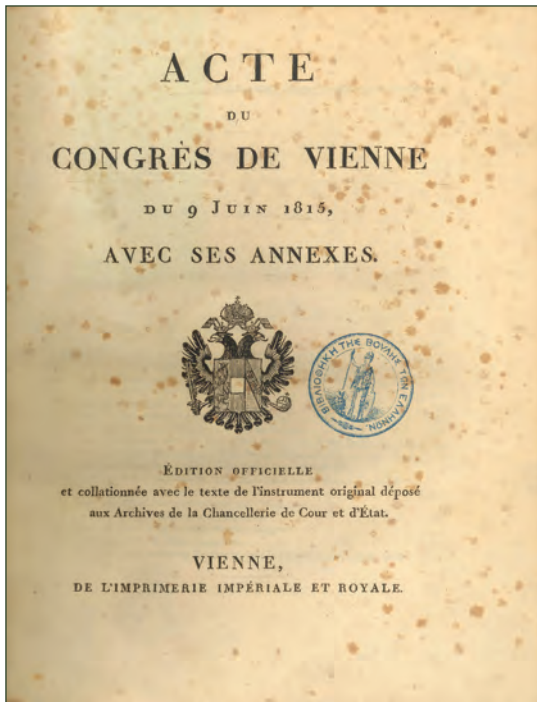
44. Στιγμιότυπο από το Συνέδριο της Βιέννης

Λιθογραφία από: A.L.C. le comte de la Garde Chambonas, *Fêtes et souvenirs du Congrès de Vienne; tableaux des salons, scènes anecdotiques et portraits, 1814-1815*, Παρίσι 1843

Βιβλιοθήκη της Βουλής

45. Επίσημη έκδοση των αποφάσεων του Συνεδρίου της Βιέννης, Βιέννη [1815]

Βιβλιοθήκη της Βουλής

46. Ο υπουργός Εξωτερικών της Αυστρίας Κλέμενς φον Μέττερνιχ

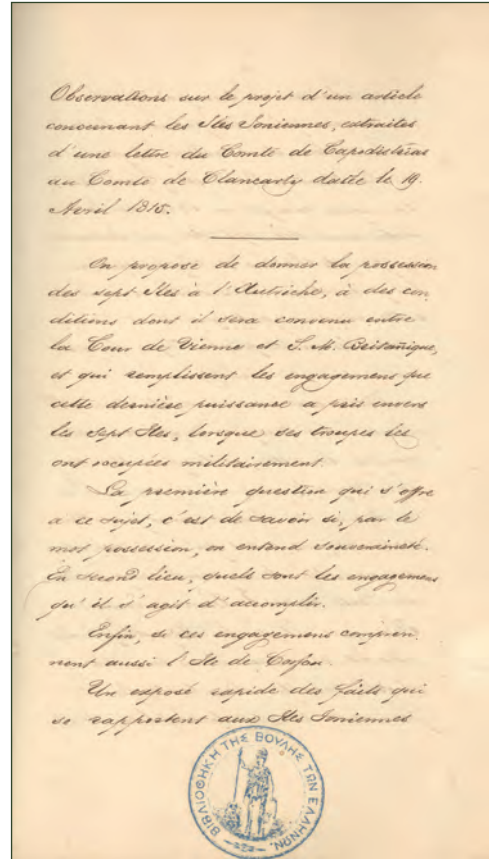
Λιθογραφία από: Gaston Isambert, *L'indépendance grecque et l'Europe*, Παρίσι 1900
Βιβλιοθήκη της Βουλής

47. Παρατηρήσεις του Καποδίστρια σχετικά με τα νησιά του Ιονίου, 19.4.1815

Βιβλιοθήκη της Βουλής

48. Σκίτσο που αποτυπώνει τη νέα τάξη που διαμορφώθηκε στην Ευρώπη μετά το Συνέδριο της Βιέννης (1814-1815)

Χρωμολιθογραφία από: Ιωάννης Πασπαλιάρης, *Ο Ιωάννης πίσω από τον Καποδίστρια*, Αθήνα 2014
Βιβλιοθήκη της Βουλής

47

48

Υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας | 1815-1822

Η ζωή του στη Ρωσία

Η αλληλογραφία με τον πατέρα του αποτελεί την κύρια μαρτυρία για τις συνθήκες διαβίωσης του Καποδίστρια ως υπουργού των Εξωτερικών. Διέθετε πλέον οικονομική δυνατότητα αφού ο αυτοκράτορας του παραχώρησε περιουσιακά στοιχεία που του απέφεραν ικανοποιητικό εισόδημα. Μπορεί τώρα να στείλει στον πατέρα του μια άμαξα, βιβλία, σοκολάτα. Παρίσταται, παρά την επιθυμία του πολλές φορές, σε δεξιώσεις και άλλες συναθροίσεις της ρωσικής ανώτερης τάξης. Κατά την παραμονή του στη Ρωσία ο Καποδίστριας απέκτησε τη φήμη έξυπνου, φωτισμένου και ανιδιοτελούς ανθρώπου, προστάτη των επιστημών και των τεχνών. Συνδέθηκε με πολιτικούς και λογίους της εποχής, όπως οι σπουδαίοι ποιητές Αλ. Πούσκιν (Al. Pushkin) και Β. Ζουκόφσκι (V. Zhukovsky), ο ιστορικός Ν. Καραμζίν (N. Karamzin) και άλλοι, που συσπειρώνονταν γύρω από τον φιλολογικό όμιλο *Αρζαμάς*, επίτιμο μέλος του οποίου ήταν και ο ίδιος. Φαίνεται ότι αναγνωριζόταν από τα μέλη του συλλόγου ως πολιτικός οδηγός στις αναζητήσεις τους για πολιτικές μεταρρυθμίσεις στο εσωτερικό και για την ευρωπαϊκή τροχιά της χώρας.

Οι βασικές θέσεις του ως προς την εξωτερική πολιτική της Ρωσίας

Από τις αρχές του 1816 ο Καποδίστριας βρισκόταν στην Πετρούπολη. Στο υπουργείο των Εξωτερικών μοιράζεται με τον Νέσσελροντ τις πολλές υποθέσεις αυτού του υπουργείου. Κύριοι στόχοι της πολιτικής που εισηγήθηκε προκύπτουν από τα υπομνήματά του:

α) Η προφύλαξη της Ευρώπης από τον κίνδυνο των επαναστάσεων με την παραχώρηση από τους ηγεμόνες ενός συνταγματικού χάρτη, ώστε να ικανοποιηθούν τα αιτήματα των μετριοπαθών εκπροσώπων της μεσαίας τάξης. Στο

πνεύμα αυτό υποστήριξε την παραχώρηση ορισμένων πολιτικών εξουσιών στην Πολωνική Δίαιτα, ενώ θεωρούσε αναγκαίο να ισχύσει ένα λογικό σύστημα διακυβέρνησης στην Ισπανία, με το οποίο θα περιορίζονταν τα υπερβολικά προνόμια του κλήρου και των ευγενών. Προσπάθησε να αποτρέψει τη χειραγώγηση από τον Μέττερνιχ των ηγεμόνων των ανεξάρτητων γερμανικών κρατών ως προς την αντιμετώπιση των εσωτερικών προβλημάτων τους. Η Πορτογαλία κλήθηκε να καταργήσει το δουλεμπόριο, για το οποίο και ο ίδιος είχε συντάξει σχετικό υπόμνημα.

Τα «φιλελεύθερα» αυτά ανοίγματα του Καποδίστρια είχαν ωστόσο τα όριά τους. Για παράδειγμα, ενώ αντιδρούσε, για λόγους εξωτερικής πολιτικής της Ρωσίας, στην προσπάθεια του Μέττερνιχ να εξαναγκάσει, το 1819, τους ηγεμόνες της Γερμανίας σε συλλογικά αυταρχικά μέτρα προς αντιμετώπιση των φιλελεύθερων τάσεων ιδιαίτερα στα πανεπιστήμια, ο έμπιστος συνεργάτης και φίλος του Αλέξανδρος Στούρτζας είχε λίγο πριν κυκλοφορήσει ένα φυλλάδιο για την κατάσταση στη Γερμανία (*Sur l'état de l'Allemagne*), όπου καταδίκασε τις φοιτητικές οργανώσεις και υποδείκνυε ξένη επέμβαση για να ξεριζωθεί το επαναστατικό πνεύμα που επικρατούσε στα γερμανικά πανεπιστήμια. Το φυλλάδιο είχε συνταχθεί με τη σύμφωνη γνώμη, αν όχι την υπόδειξη, του Καποδίστρια, και το είχε εγκρίνει ο αυτοκράτορας.

β) Στο πλαίσιο να διατηρηθεί μια ισορροπία δυνάμεων στην Ευρώπη, υπερασπίστηκε με σθένος την επιθυμία της Ρωσίας να ξαναπάρει η Γαλλία την πρέπουσα θέση της στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Μεταξύ των άλλων, στο συνέδριο του Άαχεν (Aachen, Οκτώβριος-Νοέμβριος 1818) ο Καποδίστριας συνέβαλε ώστε να μη θεωρηθεί η Γαλλία, όπως ήθελε ο Μέττερνιχ, δευτερεύουσα δύναμη αλλά να παρευρεθεί ως ισότιμη με τις άλλες τέσσερις μεγάλες δυνάμεις.

γ) Προσπάθησε να πείσει τον αυτοκράτορα ότι χρειαζόταν μια άλλη πολιτική απέναντι στην

Πύλη για να προστατευθούν οι χριστιανοί της Βαλκανικής από τις βιαιότητες των Τούρκων. Ο Καποδίστριας επιχείρησε να δείξει ότι η συνθήκη του Βουκουρεστίου δεν προστάτευε αποτελεσματικά τους Μολδοβλάχους και τους Σέρβους και ότι έπρεπε η Ρωσία να επιβάλει μια άλλη συνθήκη. Ο τσάρος επέμενε να τηρηθεί η συνθήκη του Βουκουρεστίου (1812), οπότε ο Καποδίστριας αναγκάστηκε να εκφράσει τις ειρηνικές διαθέσεις του Αλέξανδρου Α΄ απέναντι στην Πύλη αλλά συγχρόνως υπενθύμισε την προβλεπόμενη από αυτή τη συνθήκη υποχρέωσή της να εξασφαλίζει την προστασία των χριστιανών στην Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Στα Επτάνησα το 1819

Ο Καποδίστριας κατέκρινε σφοδρά την αυταρχική πολιτική που ο αρμοστής Τόμας Μαίτλαντ (Th. Maitland) εφάρμοσε στα Επτάνησα κατά παράβαση της συνθήκης με την οποία προσαρτήθηκαν στη Μ. Βρετανία και επιχείρησε με ποικίλους τρόπους να κάνει σεβαστούς τους όρους της συνθήκης. Στα τέλη του 1818, ύστερα από το συνέδριο του Άαχεν, ο Αλέξανδρος Α΄ έδωσε άδεια στον Καποδίστρια να μεταβεί στην Κέρκυρα. Ως φανερή αιτία προβλήθηκε η επιθυμία του να δει τους γονείς του πριν πεθάνουν. Όταν έφθασε στη γενέτειρα είδε, ψηλαφητά πλέον, πώς εφαρμοζόταν η τυραννική πολιτική του Μαίτλαντ, ο οποίος αντιμετώπιζε τους Επτανήσιους ως αποίκους. Είδε επίσης τους Παργινούς, 3.000 περίπου, απελπισμένους και εξοργισμένους να καταφεύγουν πρόσφυγες στα Επτάνησα μετά την παράδοση της πόλης τους στον Αλή πασά από τον Άγγλο αρμοστή.

Στην Κέρκυρα ο Καποδίστριας είδε και τους οπλαρχηγούς Κίτσο και Μάρκο Μπότσαρη, τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και άλλους. Το κλίμα ήταν φορτισμένο. Όλοι περίμεναν να ακούσουν κάτι παρήγορο και ελπιδοφόρο από τον υπουργό του τσάρου. Αυτός έμεινε πιστός στις οδηγίες του τελευταίου που συνέπιπταν και με τις δικές του εκτιμήσεις και πεποιθήσεις. Και με λόγια και με ένα υπόμνημα, τη γνωστή εγκύκλιο επιστολή του, προσπάθησε να πείσει ότι «ο Αυτοκράτωρ της Ρωσίας ουδόλως ήτο διατεθειμέ-

νος να προκαλέσει πόλεμον κατά των Τούρκων ή να περιπλέξει τας σχέσεις του μετά της Αγγλίας», και τους καλούσε «να οπλισθούν με υπομονή και καρτερίαν προσπαθώντας εν τω μεταξύ να αναθρέψουν καλώς και εθνικώς τα τέκνα των, επαφιέμενοι δε, ως προς τα λοιπά, εις τον χρόνον και την Θεϊάν Πρόνοιαν».

Από την Κέρκυρα ο Καποδίστριας μετέβη στην Αγγλία για να πείσει τον Ουέλλινγκτον (A. duke of Wellington) και τους άλλους ιθύνοντες ότι ήταν αναγκαία, βάσει των συνθηκών, η αντικατάσταση του αρμοστή και η αλλαγή του πολιτεύματος που είχε επιβάλει. Οι Άγγλοι κυβερνώντες, μολοντί παραδέχονταν την τραχύτητα και αυταρχικότητα του Μαίτλαντ και την περιφρόνησή του για τους Επτανήσιους, τον κάλυψαν και δεν έκρυψαν ότι τους ενόχλησε η επέμβαση μιας άλλης δύναμης στις δικές τους κτήσεις. Ο Ούγκο Φόσκολο, παλαιός γνώριμος του Καποδίστρια, και άλλοι Επτανήσιοι στην Αγγλία, μέσω Άγγλων βουλευτών, κοινοποίησαν τις καταχρήσεις του Μαίτλαντ στη Βουλή των Κοινοτήτων. Δύο προτάσεις μομφής απορρίφθηκαν από την πλειοψηφία.

Τα πρώτα σύννεφα στις σχέσεις του με τον αυτοκράτορα

Με την πολύμηνη απουσία του για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των Επτανησίων, ο Καποδίστριας στερήθηκε την άμεση επαφή με τον τσάρο και άφησε ελεύθερο το πεδίο για να ασκηθούν αντίθετες πολιτικές επιρροές. Ο Νέσσελροντ και άλλοι έπεισαν τον Αλέξανδρο Α΄ ότι ήταν προτιμότερη μια πολιτική προσκείμενη σ' αυτή του Μέττερνιχ, όπου κυρίαρχο στοιχείο ήταν η καταπολέμηση των πάσης μορφής φιλελεύθερων τάσεων. Διάφορα γεγονότα ενίσχυσαν την πολιτική στροφή και επέτρεψαν στον Μέττερνιχ να τρομοκρατήσει τους ηγεμόνες: η δολοφονία (Μάρτιος 1819) του αντιφιλελεύθερου A. Kotzebue από έναν Γερμανό φοιτητή, η δολοφονία στη Γαλλία στις αρχές 1820 του δούκα του Berry, οι στρατιωτικές εξεγέρσεις στην Ισπανία το 1820 για την επαναφορά του καταργηθέντος συντάγματος του Cádiz του 1812 και η εξέγερση την ίδια χρονιά των καρμπονάρων στην Ιταλία.

Στη συνάντηση των ηγεμόνων (Οκτώβριος-Νοέμβριος 1820) στο Τροππάου (Troppau) έντονη ήταν η διαμάχη Καποδίστρια-Μέττερνιχ στο αν θα έπρεπε να επέμβει η Ιερά Συμμαχία υπέρ των ηγεμόνων που κινδύνευαν από εξεγέρσεις. Ο Αλέξανδρος Α΄ δίσταζε να συμφωνήσει σε μια βίαιη επέμβαση των Αυστριακών στην Ιταλία. Η κριτική ωστόσο που άσκησε η Πολωνική Δίαιτα κατά της ρωσικής διοίκησης και κυρίως η πληροφορία, που έφθασε τον Νοέμβριο του 1820, ότι στασίασε και ρωσικό σύνταγμα, έφερε τον τσάρο στα πρόθυρα νευρικής κρίσης. Το επεισόδιο δεν ήταν σοβαρό, αλλά αποδόθηκε κι αυτό στις ενέργειες του επαναστατικού διευθυντήριου του Παρισιού. Έτσι, στις αρχές του 1821, και ενώ το συνέδριο των ηγεμόνων είχε μεταφερθεί στο Λάυμπαχ (Laybach), ο Αλέξανδρος Α΄ δεν αντέδρασε ως προς την επέμβαση στην Ιταλία των αυστριακών στρατευμάτων. Ο Μέττερνιχ δεν έκρυβε τον ενθουσιασμό του για την επιτυχία του. Ενώ επικρατούσε δυσμενές κλίμα για κάθε αμφισβήτηση της απόλυτης βούλησης των ηγεμόνων, έφθασαν στο Λάυμπαχ οι ειδήσεις για το κίνημα του Υψηλάντη.

Ο Καποδίστριας και η Φιλική Εταιρεία

Ο Καποδίστριας είχε αντιδράσει αρνητικά όταν για πρώτη φορά, το 1816, πληροφορήθηκε από τον Ν. Γαλάτη τα σχέδια των Φιλικών. Την ίδια στάση φαίνεται ότι τηρεί και όταν βολιδοσκοπείται (αρχές 1820) από τον Εμμ. Ξάνθο για να αναλάβει την αρχηγία της Εταιρείας. Σύμφωνα με την «Αυτοβιογραφία» του, κάλεσε τον Αλέξανδρο Υψηλάντη να προφυλαχθεί από τους ραδιούργους που εμφανίζονταν ως αντιπρόσωποι του ελληνικού γένους. Διαφορετική εικόνα δίνει ο ίδιος ο Αλέξανδρος Υψηλάντης: λίγες ημέρες πριν το θάνατό του, στις αρχές του 1828, έστειλε υπόμνημα στον τσάρο Νικόλαο Α΄ στο οποίο, μεταξύ των άλλων, ρητώς έγραφε ότι έδρασε έχοντας τη συγκατάθεση και ενθάρρυνση του υπουργού των Εξωτερικών της Ρωσίας.

Όσες αρχειακές μαρτυρίες έχουν έως τώρα εντοπιστεί, κυρίως σε ρωσικά αρχεία, βρίσκονται πλησιέστερα στον ισχυρισμό του Καποδίστρια για τη μη ανάμειξή του στα σχέδια της Φιλικής

Εταιρείας. Η όλη του συγκρότηση, εξάλλου, και η υπηρεσιακή του ευσυνειδησία δύσκολα επιτρέπουν τον ισχυρισμό ότι ενεργούσε σε δύο επίπεδα. Εντούτοις, μια άλλη ανάγνωση των πηγών που επιχειρήθηκε τελευταία από έγκριτους ιστορικούς προτείνει την άποψη ότι ο Καποδίστριας δεν είχε αντιδράσει όταν πληροφορήθηκε το αρχικό σχέδιο των Φιλικών να αρχίσουν την επανάσταση από την Πελοπόννησο. Δεν γνώριζε όμως, και θα ήταν αντίθετος στο εσπευσμένο τελικό σχέδιο να έχει ως αφετηρία της τις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες.

Η καταδίκη του κινήματος του Υψηλάντη

Η είδηση του κινήματος του Υψηλάντη φαίνεται ότι κτύπησε σαν κεραυνός τον Καποδίστρια. Ο ίδιος κλήθηκε να συντάξει την απάντηση (26 Μαρτίου 1821) του Ρώσου αυτοκράτορα στην επιστολή του Υψηλάντη, με την οποία αποκηρυσσόταν το κίνημά του και ο ίδιος διαγραφόταν από τις τάξεις του ρωσικού στρατού. Συγχρόνως, έδωσε εντολή στον πρεσβευτή της Ρωσίας στην Κωνσταντινούπολη να ενημερώσει σχετικά την Πύλη και να της γνωστοποιήσει την άδεια του Αλέξανδρου Α΄ να αποστείλει στρατεύματα στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες για την καταστολή της εξέγερσης. Τα σκληρά μέτρα κατά των επαναστατών μπορεί να μην έπεισαν τον σουλτάνο για τις αγαθές προθέσεις της Ρωσίας, ικανοποίησαν όμως τους συνέδρους, στη συνάντηση των ηγεμόνων στο Τροππάου, που έσπευσαν να συγχαρούν τον Καποδίστρια.

Η στάση Ρώσων αξιωματούχων απέναντι στο κίνημα του Υψηλάντη

Το κίνημα του Υψηλάντη δεν είχε αφήσει αδιάφορους πολλούς Ρώσους αξιωματούχους που βρέθηκαν κοντά στα γεγονότα. Ας αναφερθεί μόνο πόσο παρέβλεψαν σκόπιμα και διευκόλυναν τις «ύποπτες» κινήσεις του Υψηλάντη και των συνεργατών του οι ρωσικές αρχές που βρίσκονταν στην περιοχή. Τόσο ο στρατηγός Ινζον, γενικός διοικητής της Βεσσαραβίας και τέκτονας, όσο και ο φιλελεύθερος και λίγα χρόνια αρ-

γότερα Δεκεμβριστής κόμης Μιχαήλ Ορλώφ (M. Orloff) θα πρέπει να γνώριζαν πολλά. Το ίδιο και ο διοικητής της Οδησσού κόμης Langeron. Η εμπλοκή των Ρώσων σε μια εξέγερση των χριστιανών κατά της Πύλης δεν ήταν μόνο στις προσδοκίες των Φιλικών. Ο αυτοκράτορας αποφάσισε διαφορετικά και ο Καποδίστριας γνώριζε καλά ότι δεν θα ήταν άλλη η απόφασή του υπό το βάρος της τότε ευρωπαϊκής συγκυρίας.

Ο Καποδίστριας προσπαθεί να ωθήσει τη Ρωσία σε πόλεμο με την Πύλη

Μια αλλαγή της ρωσικής πολιτικής μόνο από κάτι έκτακτο θα μπορούσε να προκύψει. Αυτό το πρόσφερε ο ίδιος ο σουλτάνος με το να διατάξει τον απαγχονισμό του πατριάρχη και να μην εμποδίσει τις σφαγές αθώων. Ο Αλέξανδρος Α΄ δεν μπορούσε να μην αντιδράσει στην παραβίαση των σχετικών με τους χριστιανούς υποχρεώσεων της Πύλης απέναντι στη Ρωσία. Ενέκρινε τις οδηγίες που συνέταξε ο Καποδίστριας, βάσει των οποίων ο Ρώσος πρεσβευτής Αλ. Στρόγκανωφ (Al. Stroganov), υπό μορφή τελεσιγράφου, θα απαιτούσε από τον σουλτάνο να σεβαστεί όσα προέβλεπαν οι συνθήκες για την προστασία των χριστιανών. Η Πύλη απέριψε τις ρωσικές προτάσεις, δεν απέσυρε τα τουρκικά στρατεύματα από τη Μολδοβλαχία, συμπεριφέρθηκε εχθρικά προς τη ρωσική πρεσβεία, προσέβαλε τη ρωσική σημαία, παρενόχλησε το ρωσικό εμπόριο. Τέλη Ιουλίου 1821 ο Ρώσος πρεσβευτής εγκατέλειψε, σύμφωνα με τις οδηγίες του, την Κωνσταντινούπολη. Ο πόλεμος φαινόταν επικείμενος. Προς αυτή την κατεύθυνση πίεζε ο Καποδίστριας. Στη συνάντησή του με τον τσάρο τον Αύγουστο του 1821 προσπάθησε να τον πείσει γιατί η καταφυγή στα όπλα ήταν η μόνη συμφέρουσα επιλογή για τη Ρωσία. Πρότεινε εκδίωξη

των εισβαλόντων Τούρκων από τις παραδουνάβιες επαρχίες, κατάληψη των επαρχιών αυτών από τον ρωσικό στρατό και παράλληλη δράση του ρωσικού στόλου στον Εύξεινο.

Ο αυτοκράτορας δεν εγκρίνει τις προτάσεις του Καποδίστρια στο ελληνικό ζήτημα - Ρήξη και απομάκρυνση από τη ρωσική υπηρεσία

Ο Αλέξανδρος Α΄ όμως ζήτησε να εξασφαλιστεί προηγουμένως η συνεννόηση των συμμάχων. Ο Καποδίστριας συνέχισε να διαφωνεί ότι θα ήταν λάθος να εγκαταλείψει η Ρωσία στην Αυστρία και στην Αγγλία τα συμφέροντά της στην Ανατολή. Αυτή τη φορά ο αυτοκράτορας δεν έκρυψε την έντονη δυσαρέσκειά του προς τον υπουργό του γιατί επέμενε σε θέσεις που ήταν διαφορετικές από τις δικές του.

Σε ιδιαίτερη συνάντηση με τον Αλέξανδρο Α΄, το καλοκαίρι του 1822, ο Καποδίστριας εξέθεσε το δίλημμα που τον βασάνιζε μετά τη στροφή της ρωσικής πολιτικής προς τις αυστριακές θέσεις για το ελληνικό ζήτημα: «ή να παραβιάσω τα αισθήματά μου και πάντα τα καθήκοντα τα επιβαλλόμενα υπό της πατρίδος εις νη ουδέποτε έπαυσα να ανήκω, ή να αθετήσω τα καθήκοντα της προς τον Αυτοκράτορα υπηρεσίας μου». Ο Αλέξανδρος Α΄ τόνισε ότι πλέον οι απόψεις τους διέφεραν και ήταν ανάγκη να αποχωριστούν, αλλά δεν δέχθηκε την παραίτηση του Καποδίστρια: θα παρέμενε στη ρωσική υπηρεσία. Ο Μέττερνιχ μπορούσε τώρα να θριαμβολογεί. Είναι χαρακτηριστικό τί έγραψε στον αυτοκράτορα της Αυστρίας Φραγκίσκο Α΄: «Η σημερινή ρωσική κυβέρνηση κατέστρεψε διά μιας το μεγάλο έργο του Πέτρου του μεγάλου και των διαδόχων του».

Υποδείξεις του Καποδίστρια στους επαναστατημένους Έλληνες

Οι επίμονες προσπάθειες του Καποδίστρια για ρωσική ένοπλη αντιμετώπιση των προβλημάτων που είχαν ανακύψει με την εξέγερση των Ελλήνων, είχε συνοδευτεί από νωρίς, ενώ ακόμη βρισκόταν στη ρωσική υπηρεσία, με υποδείξεις στους επαναστάτες να διαφυλάξουν τις περιοχές που απελευθέρωσαν, να οργανώσουν ολιγομελή κεντρική διοίκηση και να αποφύγουν

ξένες απομιμήσεις που θα διευκόλυναν τους ποικίλους εχθρούς να τους θέσουν στην ίδια μοίρα με τους άλλους επαναστάτες: «να συστήσωμεν μίαν ισχυράν και καλήν κυβέρνησιν· να εμφανίσωμεν εις τον πολιτικόν κόσμον τον τόπον μας με την εθνικήν του στολήν, και χωρίς να δανεισθώμεν κανέν σχήμα των νεωτέρων, αλλ' ούτε την γλώσσαν των». Οι υποδείξεις έφθασαν στην επαναστατημένη Ελλάδα μέσω του μητροπολίτη Ιγνατίου· ανάλογες διαβιβάστηκαν μέσω του Βιάρου Καποδίστρια.

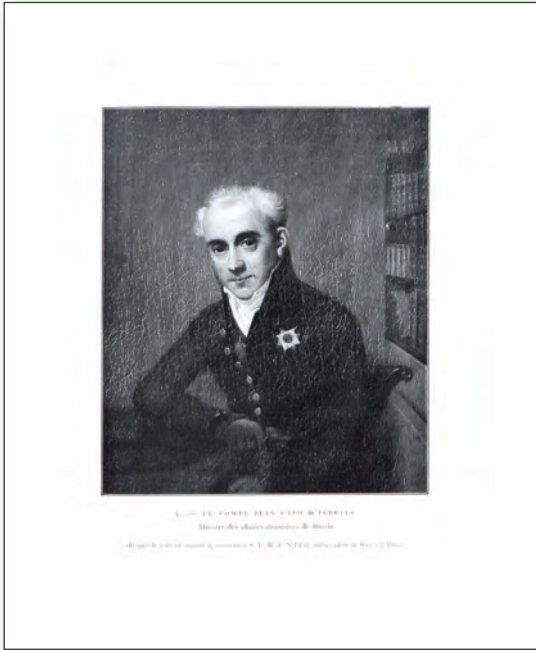

2

3

1. Ο Ιωάννης Καποδίστριας, υπουργός Εξωτερικών της Ρωσίας
 Λιθογραφία από: Alexandru Sturdza, *Règne de Michel Sturdza, prince régnant de Moldavie, 1834-1849*,
 Παρίσι 1907
 Βιβλιοθήκη της Βουλής
2. Το χειμερινό ανάκτορο στην Πετρούπολη
 Λιθογραφία από: Joubert & F. Mornand, *Tableau historique, politique et pittoresque de la Turquie et de la Russie*, Παρίσι 1854
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

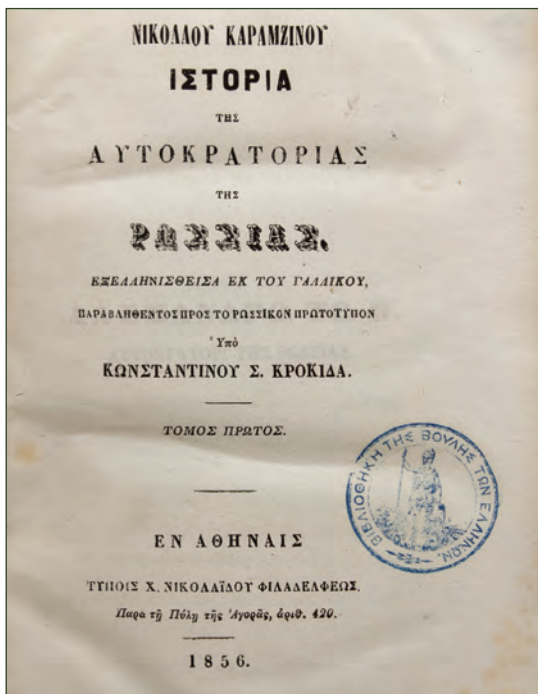
1

5

4

6

3. Άποψη της Μόσχας

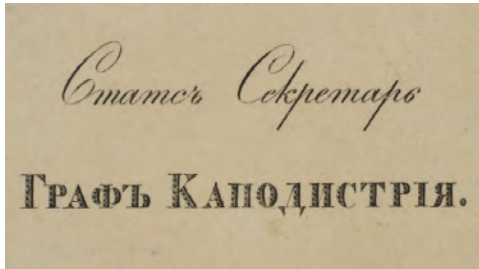
Λιθογραφία από: Joubert & F. Mornand, *Tableau historique, politique et pittoresque de la Turquie et de la Russie*, Παρίσι 1854

Βιβλιοθήκη της Βουλής

4. Αλέξανδρος Πούσκιν (1799-1837)

Λιθογραφία από: Αλέξανδρος Στεφανίδης (επιμ.), «Υψηλάντης»: 1907-2007 – *Ιστορικό Λεύκωμα*, έκδ. Στοά «Υψηλάντης» αρ. 41, [Αθήνα 2007]

Βιβλιοθήκη της Βουλής

7

5. Νικόλαος Καραμζίνος, *Ιστορία της Αυτοκρατορίας της Ρωσίας*, τ. 1, Αθήνα 1856
Βιβλιοθήκη της Βουλής

6. Προσωπογραφία του Ιω. Καποδίστρια με τη στολή και τα παράσημα του υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας Ελαιογραφία που αποδίδεται στον Γεράσιμο Πιτζαμάνο, π. 1819

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

8

7. Επισκεπτήριο του Ιω. Καποδίστρια ως υπουργού Εξωτερικών της Ρωσίας

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

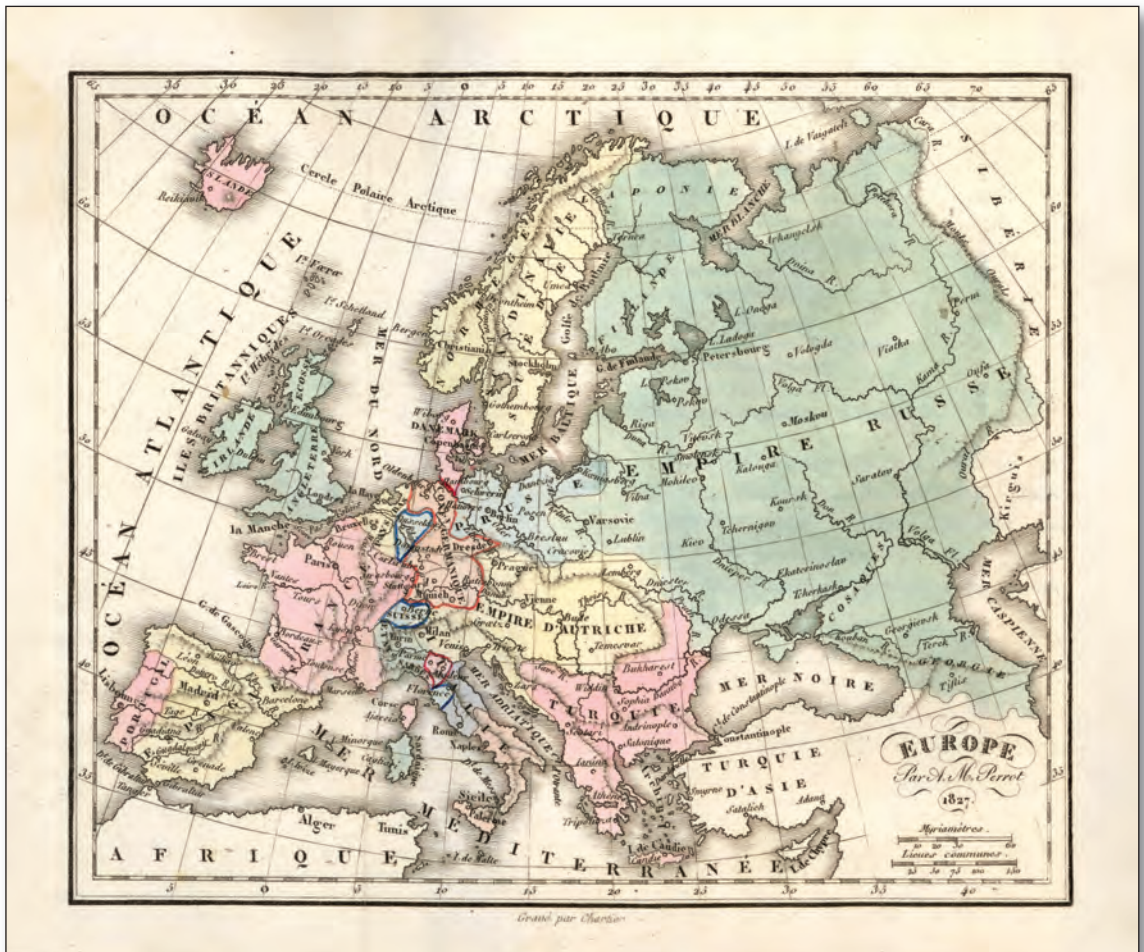
8. Παράσημο του Ιω. Καποδίστρια

Μουσείο Μπενάκη

9. Χάρτης της Ευρώπης

Από: Albert-Montémont, *Voyage dans les cinq parties du monde ou l'on décrit*, τ. 1, Παρίσι 1828

Βιβλιοθήκη της Βουλής

9

10. Χάρτης της Γαλλίας

Από: Albert-Montémont, *Voyage dans les cinq parties du monde ou l'on décrit*, τ. 2, Παρίσι 1828

Βιβλιοθήκη της Βουλής

11. Ο Λουδοβίκος ΙΗ΄ (1755-1824), βασιλιάς της Γαλλίας (1814-1824) μετά την πτώση του Ναπολέοντα

Λιθογραφία από: Adolphe Thiers, *Histoire du Consulat et de l'Empire faisant suite à l'Histoire de la Révolution Française*, τ. 18, Παρίσι 1860

Βιβλιοθήκη της Βουλής

11

12. Διακοσμητικό μνημειακό βάζο με την προσωπογραφία του Eugène de Beauharnais, στρατηγού του Ναπολέοντα και αντιβασιλέα της Ιταλίας, σύμφωνα με το πρωτότυπο έργο που φιλοτέχνησε ο Joseph Karl Stieler

προσφέρθηκε στον Ιω. Καποδίστρια, ως δείγμα εκτίμησης, από τον ίδιο τον Eugène de Beauharnais

Μουσείο Μπενάκη

12

13. Χάρτης της Γερμανικής Συνομοσπονδίας που δημιουργήθηκε μετά το Συνέδριο της Βιέννης

Από: Albert-Montémont, *Voyage dans les cinq parties du monde ou l'on décrit*, τ. 1, Παρίσι 1828

Βιβλιοθήκη της Βουλής

14. Άποψη του Βερολίνου

Λιθογραφία από: Philippe Le Bas, *États de la Confédération germanique, pour faire suite à l'histoire générale de l'Allemagne*, Παρίσι 1842

Βιβλιοθήκη της Βουλής

15. [Αλέξανδρος Στούρτζας], *Mémoire sur l'état actuel de l'Allemagne*, Παρίσι 1818

Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Η Βαρσοβία τον 19ο αιώνα

Λιθογραφία από: Th. Lavallée (επιμ.), *Géographie Universelle de Malte-Brun*, τ. 4, Παρίσι x.x.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

17. Τιμητικό δίπλωμα που απονεμήθηκε στον Ιω. Καποδίστρια από το Πανεπιστήμιο της Κρακοβίας

Περγαμνή, 1817

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

18. Άποψη της Κέρκυρας

Επιζωγραφισμένη λιθογραφία: J. Fielding, Λονδίνο 1782

Συλλογή Σπύρου Π. Γαούτσας

15

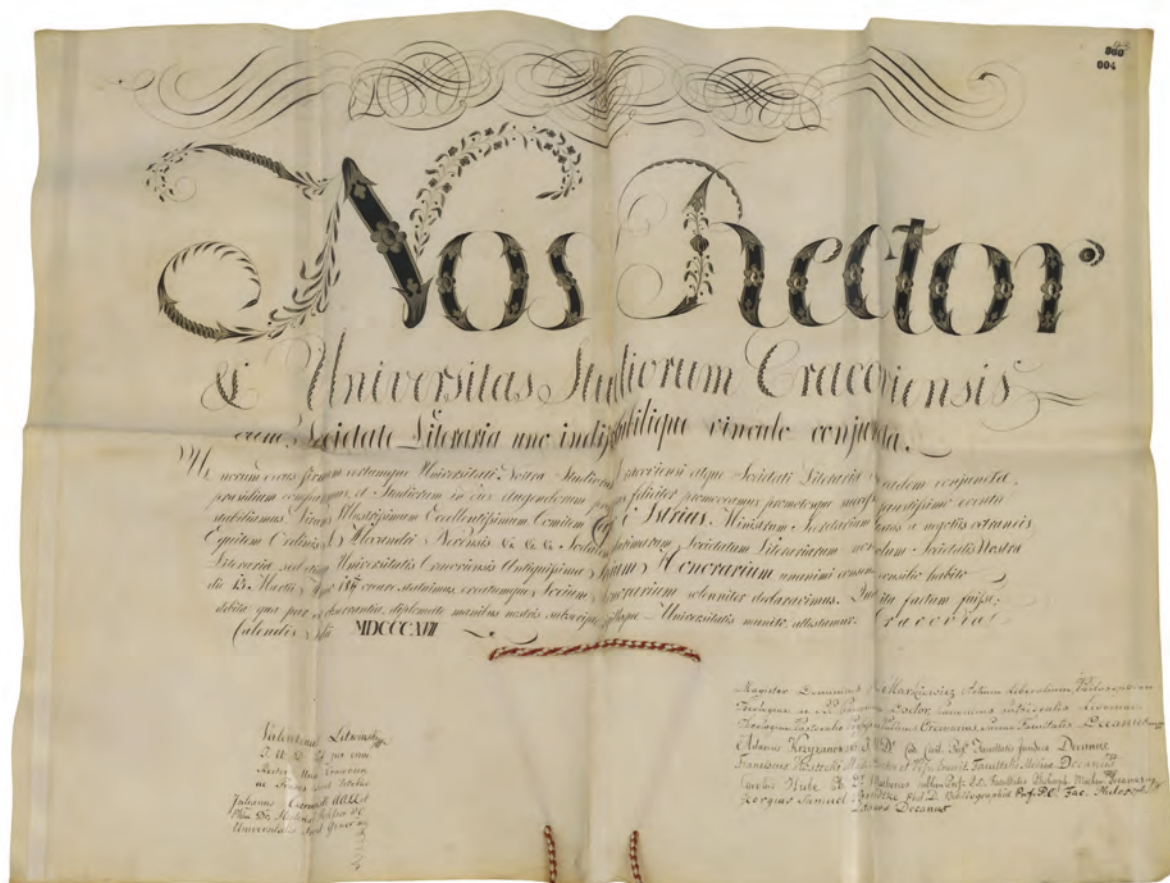

13

14

Le Pont Royal, à Berlin.
El Puente Real, en Berlin

18

19. Το Αγγλικό Κοινοβούλιο

Λιθογραφία από: Paul Villars, *L'Angleterre, l'Écosse et l'Irlande*, Παρίσι [18--]

Βιβλιοθήκη της Βουλής

20. «Οι εξόριστοι της Πάργας»

Επιζωγραφισμένη λιθογραφία από: D. & G. Morandurro, *La Grèce. Les exilés de Parga*, Κάιρο x.x.

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

21. Προσωπογραφία του στρατηγού Τ. Μαίτλαντ (1760-1824), πρώτου ύπατου αρμοστή των Ιονίων Νήσων (1815-1823)

Τέμπρα και λάδι σε χαρτόνι, Γεράσιμος Πιτζαμάνος, π. 1818

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

22. Άποψη της Κέρκυρας

Επιζωγραφισμένη λιθογραφία, W.L. Leitch & al., *The Shores and Islands of the Mediterranean*, Λονδίνο [1841]

Συλλογή Γιάννη Μετζικώφ

23. Το Σύνταγμα του «Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων», Κέρκυρα 1817

Βιβλιοθήκη της Βουλής

24. Συλλογή προκηρύξεων που εκδόθηκαν κατά τη διάρκεια της θητείας του ύπατου αρμοστή Τ. Μαίτλαντ, Κέρκυρα 1818

Βιβλιοθήκη της Βουλής

25. Φύλλο της επίσημης ιταλόγλωσσης εφημερίδας των Επτανήσων *Gazetta degli Stati Uniti delle Isole Ionie*, όπου αναγγέλλεται η άφιξη του Ιω. Καποδίστρια μετά από πολυετή απουσία, 1/13.3.1819

Βιβλιοθήκη της Βουλής

26. Μάρκος Μπότσαρης (1790-1823)

Ξυλογραφία από: Αναστάσιος Ν. Γούδας, *Βίοι παράλληλοι των επί της Αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάντων ανδρών*, τ. Η', Αθήνα 1876

Βιβλιοθήκη της Βουλής

27. «Παρατηρήσεις σχετικά με τους τρόπους βελτίωσης της τύχης των Ελλήνων»· πρόκειται για τη λεγόμενη «εγκύκλιο» επιστολή του Καποδίστρια προς τους Έλληνες, Κέρκυρα 6/18.4.1819

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

20

22

21

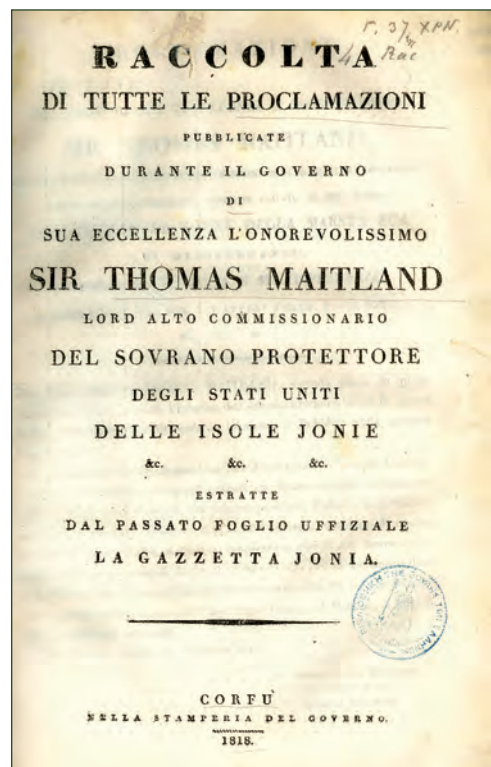

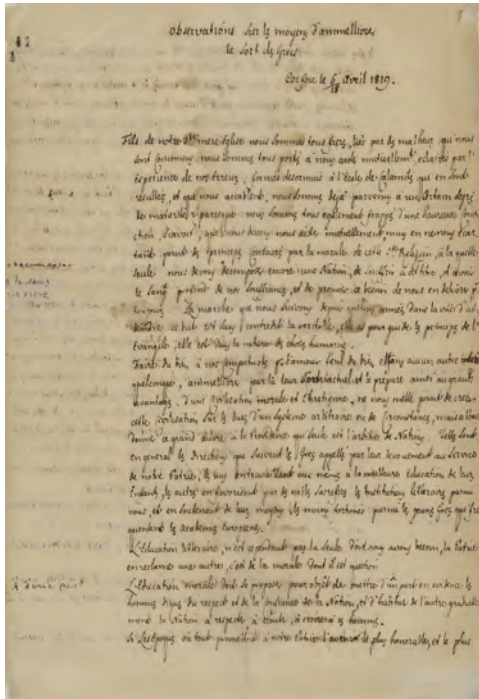
23

25

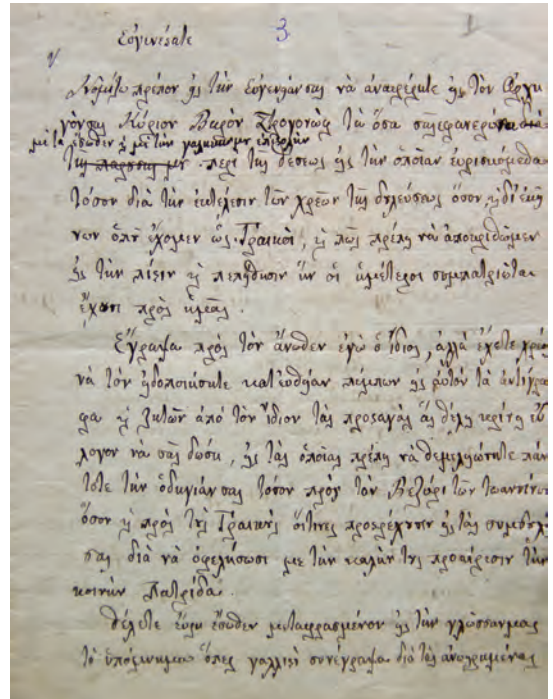

24

27

28

26

28. Ο Καποδίστριας διαβιβάζει στον Ιωάννη Βλασσόπουλο, γενικό πρόξενο της Ρωσίας στην Πάτρα, την «εγκύκλιο» επιστολή του και τον καλεί να την προωθήσει στον Στρόγκανωφ, πρεσβευτή της Ρωσίας στην Κωνσταντινούπολη, και σε άλλους. Συγχρόνως του περιγράφει τη δραματική θέση στην οποία βρίσκονται οι Παργινοί και τα όσα υφίστανται οι Επτανήσιοι από τη βρετανική διοίκηση, [Κέρκυρα 6/18.4. 1819]

ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

29. Ορκωμοσία των αντιπροσώπων στο Cádiz το 1810, πριν τη Συνέλευση που κατέληξε στην ψήφιση του Συντάγματος του 1812

Ελαιογραφία: José Casado del Alisal, 1863

Congress of Deputies, Ισπανία

30. Ο στρατηγός Rafael del Riego (1784-1823), πρωταγωνιστής της επανάστασης στην Ισπανία το 1820 για την επαναφορά του Συντάγματος του Cádiz του 1812

Λιθογραφία από: Gonzalo Parente, *Apuntes biograficos del general Rafael del Riego: que fue presidente de las cortes y muerto por defender la constitucion*, [Μαδρίτη 2013]

Βιβλιοθήκη της Βουλής

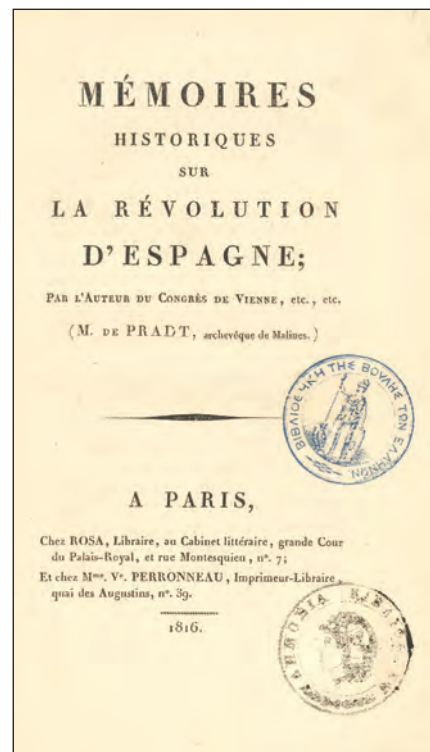

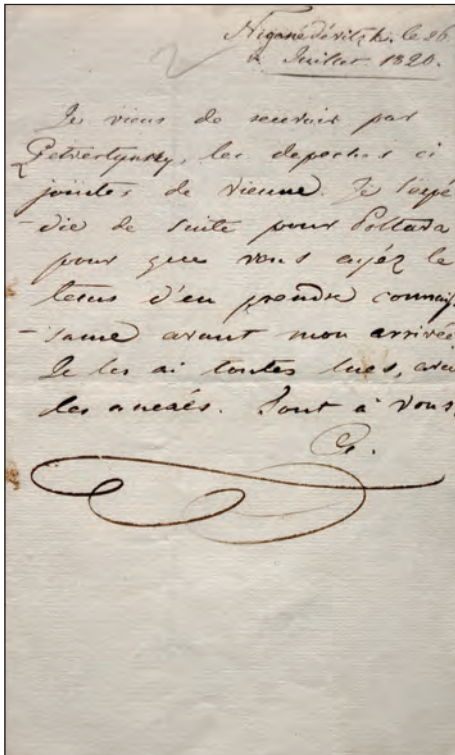
29

30

31

34

31. M. de Pradt, *Mémoires historiques sur la révolution d'Espagne*. Παρίσι 1816
Βιβλιοθήκη της Βουλής

32. Συνέλευση Καρμπονάρων
Λιθογραφία από: [αγνώστου], *Memoirs of the Secret Societies of the South Italy, particularly the Carbonari*. Λον-
δίνo 1821
Βιβλιοθήκη της Βουλής

33. Σώμα Καρμπονάρων
Λιθογραφία από: [αγνώστου], *Memoirs of the Secret Societies of the South Italy, particularly the Carbonari*. Λον-
δίνo 1821
Βιβλιοθήκη της Βουλής

34. Ο αυτοκράτορας Αλέξανδρος Α΄ στέλνει στον Καπο-
δίστρια έγγραφο, που έφθασαν από τη Βιέννη, για να
μελετήσει το περιεχόμενό τους πριν τον συναντήσει,
Νιγανδέβιτςκι 26.7.1820
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

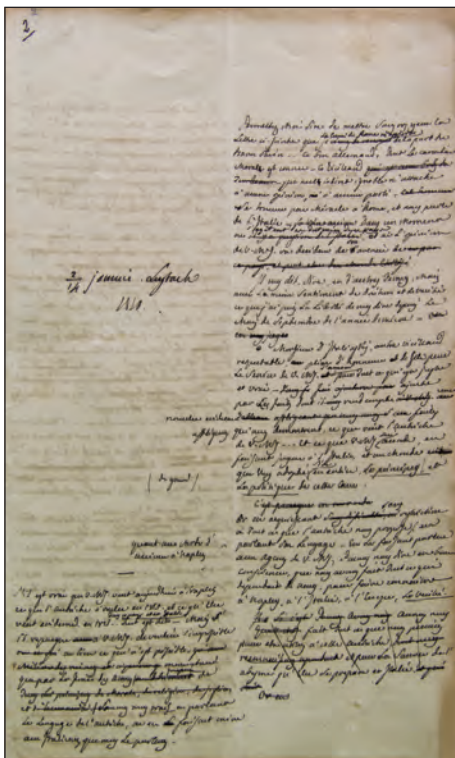
35. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον αυτο-
κράτορα Αλέξανδρο Α΄ με την οποία προσπαθεί να τον
πείσει ότι δεν πρέπει να αφηθεί η Αυστρία να ρυθμίσει
μόνη τις τύχες της Ιταλίας και να καταπνίξει με τα
στρατεύματά της την επανάσταση στη Νάπολη, Λάυ-
μπαχ 2/14.1.1821
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

36. Παράταξη αγχημάτων κατά το Συνέδριο του Λάυμπαχ,
1821
Υδατογραφία: Leander Russ, 1845
Μουσείο Albertina, Βιέννη

37. Σχέδιο επιστολής του Καποδίστρια προς τον Αλέξανδρο
Α΄ με την οποία τον ευχαριστεί για την παραχώρηση
κτηματικής περιουσίας που θα του αποφέρει εισόδημα
8.000 ρουβλίων, Λάυμπαχ 31.4./12.5.1821
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

38. Άποψη της Οδησού
Χαλκογραφία από: Γεώργιος Τσούλιος, *Ιστορικόν Λεύ-
κωμα της Ελληνικής Επανάστασης*, τ. 1, Αθήνα 1970
Βιβλιοθήκη της Βουλής

39. Νικόλαος Σκουφάς (1779-1818)
Λιθογραφία από: Κώστας Αυγητίδης, *Οι Έλληνες της Οδη-
σού και η Επανάσταση του 1821: Αφιέρωμα στα 200 χρόνια
από την ίδρυση της Οδησού (1794-1994)*, Γιάννινα 1994
Βιβλιοθήκη της Βουλής

35

33

36

38

a. l'Empereur 381

mi.

Luyfach
Le 31. Août 1821.
12. mois

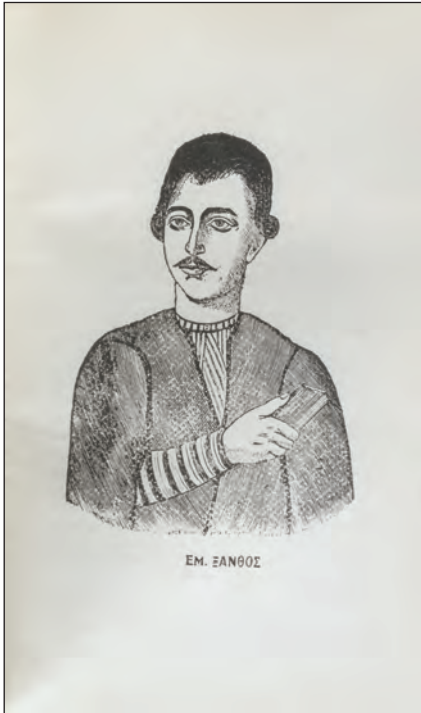
(-) Lesse Wepelende m'annonces que l'Emp.
me desire une Courbe par 12. Aug. 1

non plus de f. Wepelende. m'a fait
part de vos ordres que V. M. lui a donnés en
me favorisant. En attendant que je n'ai
l'honneur de vos profondes reconnaissances
je n'ai pu que croire que l'Empereur de
vous n'en fera plus pour moi. ^{une}
Cependant ces nouvelles nouvelles de votre
chevalerie je vous en prie que V. M.
me dispense, comme une de vos complaisances qui
dépendent de l'Etat.

Grâce à vos bontés, V. M. je pourrais
avoir les châtiments qui sont l'honneur
deux et de vos grands nombres de ~~châtiments~~
compables avec ceux de l'Empire qui dominent
deux de plus, de l'aspect qui ~~de~~ me
portent. Ne pouvant pas de vous
personne des perfectionnements qui s'endument
se verraient de remplir en qu'ils ont été les
deux de vos ordres, on leur fait une
partage de ~~de~~ de vos ordres
de V. M. se plaindre de mes bontés.

De plus V. M. annuaires avec bonté en
fait la supposition de l'Empire de
quatre-vingt, de deux, et de vingt deux
sont perdus.

EM. ΞΑΝΘΟΣ

41

40. Αθανάσιος Τσακάλωφ (1790-1852)
 Ξυλογραφία από: Παναγιώτης Μιχαηλάρης, «Οι Φιλικοί»,
 Οι ιδρυτές της νεότερης Ελλάδας, ΤΑ ΝΕΑ/Ιστορική Βι-
 βλιοθήκη, Αθήνα 2009
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

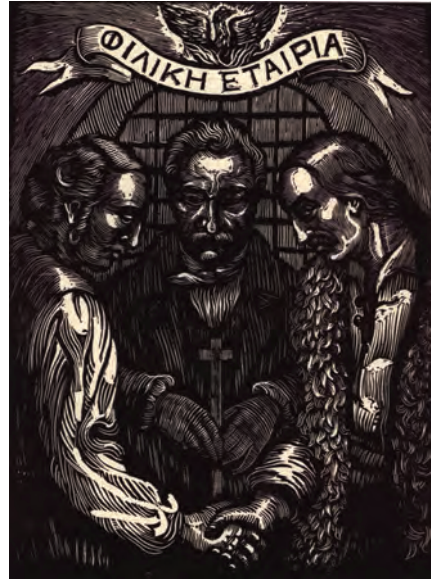
41. Εμμανουήλ Ξάνθος (1772-1852)
 Ξυλογραφία από: Αναστάσιος Ν. Γούδας, Βίοι Παράλλη-
 λοι των επί της αναγεννήσεως της Ελλάδος διαπρεψάν-
 των ανδρών, τ. Ε', Αθήνα 1872
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

42. Οι πρωτεργάτες της Φιλικής Εταιρείας
 Ξυλογραφία: Β. Φαληρέας, κ.κ.
 Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

43. Εφοδιαστικό του Φιλικού Αναγνώστη Κοπανίτσα
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

44. Το κρυπτογραφικό λεξικό της Φιλικής Εταιρείας
 Εμμανουήλ Ξάνθος, Απομνημονεύματα περί της Φιλικής
 Εταιρείας, Αθήνα 1845
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

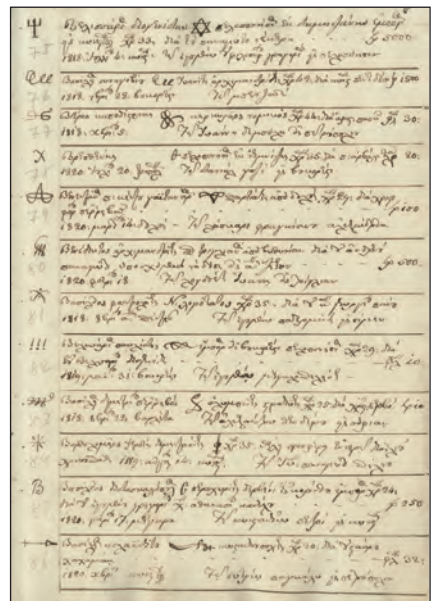
45. Κατάλογος Φιλικών, όπου συμπεριλαμβάνεται και ο
 Βιάρος Καποδίστριας, αδελφός του Ιω. Καποδίστρια
 Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

42

43

45

46. Χειρόγραφο απομνημονεύματα του Αθανασίου Ξόδη-
λου για τη Φιλική Εταιρεία
Βιβλιοθήκη της Βουλής

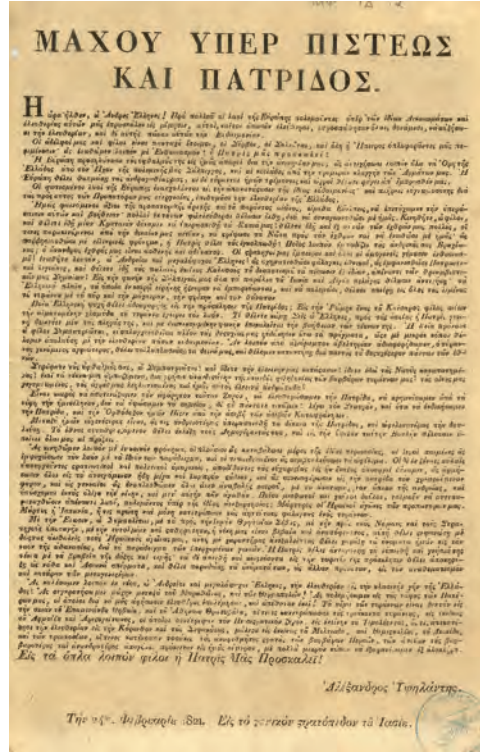
47. Χειρόγραφο του Γεωργίου Λασσάνη για τη Φιλική
Εταιρεία
Βιβλιοθήκη της Βουλής

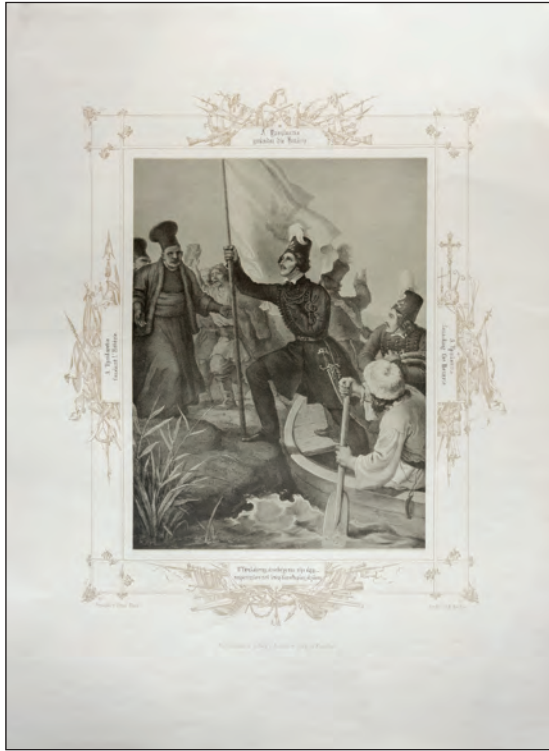
48. Επιστολή του Αντωνίου Κομιζόπουλου προς τον Εμμ.
Ξάνθο στην οποία ζητά να ενημερωθεί για την αναμε-
νόμενη συνάντησή του με τον «ευεργετικό» (Ιωάννη
Καποδίστρια), Μόσχα 12.2.1820
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

49. Επιστολή του Αντ. Κομιζόπουλου προς τον Εμμ.
Ξάνθο στην οποία εκφράζει την ανησυχία του για τη στάση
του Καποδίστρια σχετικά με την ανάληψη της αρχη-
γίας της Φιλικής Εταιρείας, Μόσχα 5.3.1820
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

50. Αλέξανδρος Υψηλάντης (1792-1828)
Λιθογραφία: Ι.Δ. Νεράντζης, Λειψία, x.x.
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

51. Η Προκήρυξη του Αλέξανδρου Υψηλάντη *Μάχου υπέρ
Πίστεως και Πατρίδος*, Γενικό Στρατόπεδο Ιαίου
24.2.1821
Βιβλιοθήκη της Βουλής

52

55

56

14 2^a

a l'Impression
Le 31. Decembre 1791.
3

Le sort de ma cause, et plus encore
de la patrie qui m'accable, m'obligent
à garder le silence demain.

Donnez donc, lorsque je vous adre-
serai ces lignes - elles viennent un peu tard
parce que je suis en voyage, et que je ne
peux pas en avoir le loisir, mais s'il y a
quelqu'un de vous qui s'occupe de moi, et
qui voudra bien s'acquiescer de ce que j'ai
écrit, je vous prie de le lui remettre
et de lui en faire part. Je suis certain
qu'il sera bien aise de me voir ainsi
occupé de vous, et de la patrie, et de
vous en faire part. Je suis certain
qu'il sera bien aise de me voir ainsi
occupé de vous, et de la patrie, et de
vous en faire part.

F de nosse

57

1)

Toute la journée de hier
a été si remplie, que
je n'ai pas eu la
possibilité de vous répon-
dre et je sais au-
jourd'hui le premier mu-
ment libre qui se
présente, pour vous adre-
ser ces lignes.

Je vous remercie
pour les vœux que
vous faites pour moi,
à l'occasion de la
nouvelle année. Je
salue sincèrement,
que la Providence Divine
vous accorde des succès

52. «Ο Υψηλάντης αναδέχεται την αρχιστρατηγίαν τού υπέρ ελευθερίας αγώνος»
 Λιθογραφία από: Peter von Hess, *Πάνθεο Ηρώων του 1821: λεύκωμα 40 λιθογραφιών και εξηγήσεων* Αθήνα 1978
 Βιβλιοθήκη της Βουλής
53. «400 Ιερολοχίται πρόδρομοι του ιερού αγώνος πίπτουσι περί το Δραγατσάνι»
 Λιθογραφία από: Peter von Hess, *Πάνθεο Ηρώων του 1821: λεύκωμα 40 λιθογραφιών και εξηγήσεων* Αθήνα 1978
 Βιβλιοθήκη της Βουλής
54. Ρώσοι στρατιωτικοί
 Λιθογραφία από: Joubert & F. Mornand, *Tableau historique, politique et pittoresque de la Turquie et de la Russie*, Παρίσι 1854
 Βιβλιοθήκη της Βουλής
55. «Ο Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης Γρηγόριος αποкреμάται»
 Λιθογραφία από: Peter von Hess, *Πάνθεο Ηρώων του 1821: λεύκωμα 40 λιθογραφιών και εξηγήσεων* Αθήνα 1978
 Βιβλιοθήκη της Βουλής
56. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον Αλέξανδρο Α΄ στην οποία εκφράζει την οδύνη του για την παραμέλησή του από τον Νέσσελροντ, 31.12.1821
 ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας
57. Ο Αλέξανδρος Α΄ απαντά στον Καποδίστρια ότι οι εκτιμήσεις του σχετικά με την παραμέλησή του δεν είναι ορθές, [Ιανουάριος 1822]
 ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

Από την απομόνωση στη Γενεύη, Κυβερνήτης της Ελλάδος | 1822-1827

Παρακολουθώντας από τη Γενεύη την πορεία της Επανάστασης

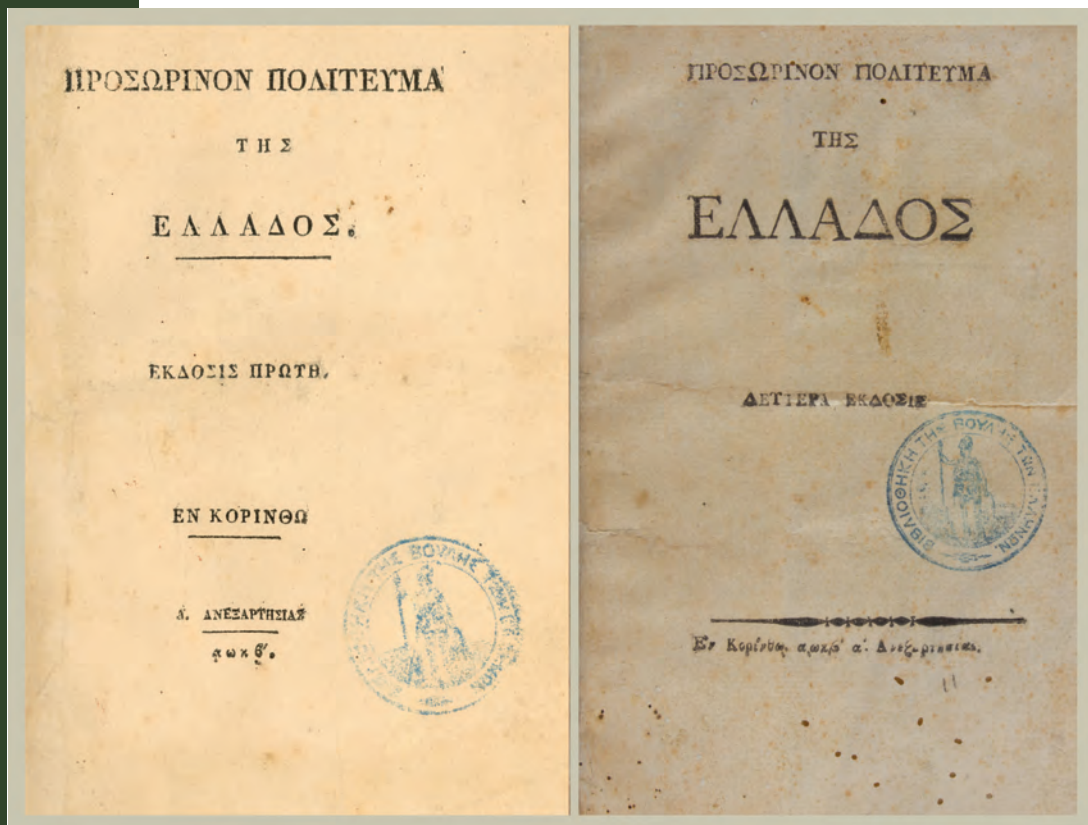
Ο Καποδίστριας τελικά εγκαταστάθηκε στη Γενεύη όπου παρέμεινε, με μικρές μετακινήσεις, ως το 1827. Πληροφορείται συνεχώς για τις εξελίξεις της Επανάστασης. Συνεχίζει, στο πλαίσιο της Φιλομούσου Εταιρείας, τις οικονομικές ενισχύσεις νέων Ελλήνων που σπουδάζαν στην Ευρώπη. Συμμετέχει και πολλές φορές κατευθύνει φιλελληνικές δραστηριότητες για να υποστηριχθούν ορφανά και άλλα θύματα του πολέμου, και για να ενισχυθεί, με τη συλλογή βοηθημάτων, η άμυνα του Μεσολογγίου. Είδε με μεγάλη ανησυχία την πράξη υποταγής στη Μεγάλη Βρετανία (1825), στην οποία πολλοί αρχηγοί των επαναστατών οδηγήθηκαν ύστερα από τις επιτυχίες του Ιμπραήμ. Την αποκάλεσε «συνωμοσία» και φοβήθηκε μήπως η επαναστατημένη Ελλάδα μετατρεπόταν σε βρετανικό προτεκτοράτο.

Ο συνεχιζόμενος αγώνας των Ελλήνων ωθεί ευρωπαϊκές δυνάμεις σε αναζήτηση μιας λύσης του ελληνικού ζητήματος

Η ηρωική αντίσταση των επαναστατών και ο ογκούμενος φιλελληνισμός οδηγούν τις μεγάλες Δυνάμεις σε άλλη αντιμετώπιση της Ελληνικής Επανάστασης. Στο νέο πλαίσιο που θα διαμορφωθεί μετά την απόφασή τους να επέμβουν για λύση του ελληνικού ζητήματος (πρωτόκολλο της Πετρούπολης τον Απρίλιο του 1826, το οποίο θα μετεξελιχθεί στη συνθήκη του Λονδίνου της 6ης Ιουλίου 1827), ο Καποδίστριας θα αντιμετωπιστεί διαφορετικά από τον Νικόλαο Α΄, τον νέο Ρώσο αυτοκράτορα μετά τον θάνατο του Αλέξανδρου Α΄ και την αποτυχία του φιλελεύθερου κινήματος των Δεκεμβριστών. Στον Νικόλαο Α΄ ο Καποδίστριας απέστειλε το υπόμνημα για το πώς υπηρέτησε τη Ρωσία υπό τον Αλέξανδρο Α΄, τη γνωστή «Αυτοβιογραφία» του.

Εκλογή του Ιω. Καποδίστρια από την Γ΄ Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας ως Κυβερνήτη της Ελλάδος - Παραίτησή του από τη ρωσική υπηρεσία

Τελικά ο Καποδίστριας κλήθηκε στην Πετρούπολη όπου έφθασε στα τέλη Μαΐου 1827. Εκεί πληροφορήθηκε την εκλογή του ως Κυβερνήτη της Ελληνικής Πολιτείας από την Γ΄ Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας. Ύστερα από πολύωρες ακροάσεις με τον Νικόλαο Α΄ εξασφάλισε το διάταγμα με το οποίο γινόταν δεκτή η παραίτησή του από τη ρωσική υπηρεσία και συγχρόνως την αυτοκρατορική υπόσχεση ότι η Ρωσία θα τον βοηθούσε στο δύσκολο έργο που επρόκειτο να αναλάβει. Δεν φαίνεται βάσιμη η άποψη ότι κατά τις επαφές του Καποδίστρια στην Πετρούπολη καταρτίστηκε σχέδιο για την υποταγή της Ελλάδας στη Ρωσία. Στο Λονδίνο, όπου έφθασε στις αρχές Αυγούστου 1827, η υποδοχή ήταν διαφορετική: ο πρόσφατος θάνατος του Γεωργίου Κάννινγκ (G. Canning) στέρησε ίσως τον Καποδίστρια από τη μόνη δυνατότητα να βρουν οι προτάσεις του ανταπόκριση. Παρά τις επίμονες προσπάθειές του, δεν μπόρεσε να καθησυχάσει τη Βρετανική Κυβέρνηση και τους αγγλικούς πολιτικούς παράγοντες ότι δεν ήταν όργανο του τσάρου. Η απογοήτευσή του από την ψυχρή στάση του Λονδίνου μετριάστηκε κάπως από τη φιλικότερη ατμόσφαιρα και κατανόηση που βρήκε στο Παρίσι. Συνεχείς είναι οι εκκλήσεις του στους Έλληνες που ήταν στο εξωτερικό να συνδράμουν, κυρίως για να βοηθηθούν τα ορφανά του πολέμου. Αποφασισμένος να φέρει σε πέρας το δύσκολο έργο που είχε αναλάβει, αναχώρησε για την Ελλάδα, όπου η καταστροφή του τουρκο-αιγυπτιακού στόλου στο Ναυαρίνο (Οκτώβριος 1827) είχε δώσει νέα τροπή στην Ελληνική Επανάσταση.

1

1. Προσωρινόν πολίτευμα της Ελλάδος, εκδ. α', Κόρινθος 1822· έκδ. β', Κόρινθος 1822
Βιβλιοθήκη της Βουλής

2

2. «Ο Κολοκοτρώνης εν Λέρνη συναγείρει τους νικητάς του Δράμαλη»
Λιθογραφία: Peter von Hess, Πάνθεο Ηρώων του 1821: λεύκωμα 40 λιθογραφιών και εξηγήσεων Αθήνα 1978
Βιβλιοθήκη της Βουλής
3. Άποψη της Γενεύης
Λιθογραφία από: J. Gourdault, *La Suisse: études et voyages à travers les 22 cantons*, Παρίσι 1838
Βιβλιοθήκη της Βουλής
4. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον Αυγουστίνο Καποδίστρια στην οποία περιγράφει πώς θα γιορτάσει στη Γενεύη, σχετικά μοναχικά, την ημέρα του Πάσχα, [Γενεύη] 26.3./7.4.1825
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας
5. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον Αλ. Στούρτζα στην οποία εκθέτει τις απόψεις του για τις προοπτικές στο ελληνικό ζήτημα, ιδιαίτερα μετά την απόβαση των Αιγυπτίων στον Μοριά, Γενεύη 4/16.12.1825
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

6. «Notes pour servir à l'Histoire des événements qui ont eu lieu en Grèce depuis 1822 jusqu'à l'année 1826»

Ιδιόγραφο του Ιω. Καποδίστρια το οποίο πιθανότατα εντάσσεται στην απόπειρά του να συγγράψει, όσο ήταν στη Γενεύη, μια ιστορία της νεότερης Ελλάδας, χ.χ.

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

7. Ο Γεώργιος Κάννιγκ (1770-1827), υπουργός Εξωτερικών της Αγγλίας και αργότερα, για μικρό χρονικό διάστημα, πρωθυπουργός

Λιθογραφία από: Gaston Isambert, *L'indépendance grecque et l'Europe*, Παρίσι 1900

Βιβλιοθήκη της Βουλής

8. Ο πρίγκιπας Λεοπόλδος στέλνει στον Καποδίστρια ειδικό απεσταλμένο του για να πληροφορηθεί τις απόψεις του σε σημαντικά θέματα, Παρίσι 19.1.1825

ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

9. Προσωπογραφία «εκ του φυσικού» του Ιω. Καποδίστρια η οποία είχε ευρεία διάδοση· αναγράφεται στα γαλλικά η ιδιόχειρη φράση του: «Αυτό που με κολακεύει περισσότερο είναι να ζήσω στη μνήμη των ανθρώπων»

Λιθογραφία: Gr. F. von E., π. 1818

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

10. Κατάλογος μελών του Φιλελληνικού Κομιτάτου του Παρισιού

Δημοσιευμένος στο: *Documents relatifs à l'état présent de la Grèce: publiés d'après les communications du Comité philhellénique de Paris ...*, τ. 1, Παρίσι 1826-1829,

Βιβλιοθήκη της Βουλής

11. Ο Ι.-Γ. Εϋνάρδος (J.-G. Eynard, 1775-1863), Ελβετός τραπεζίτης, φίλος και υποστηρικτής του Καποδίστρια

Λιθογραφία από: Michelle Bouvier-Bron, *Jean-Gabriel Eynard (1775-1863) et le philhellénisme genevois*, Γενεύη 1963

Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Δίσκος με ελληνική παράσταση εμπνευσμένη από το φιλελληνικό κίνημα

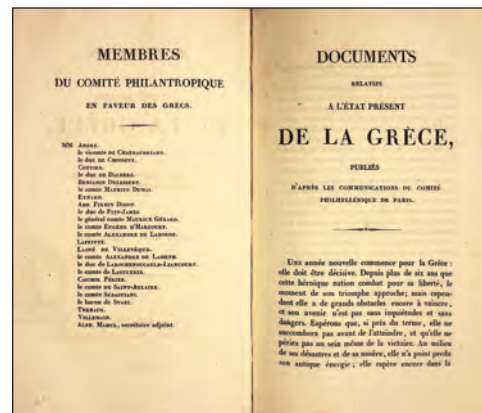
Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

13. Φιλελληνικές εκδόσεις

Βιβλιοθήκη της Βουλής

9

10

11

12

14. Κωνσταντίνος Οικονόμος ο εξ Οικονόμων, *Ποίημα ελεγείον εις τον ασίδημον αυτοκράτορα πασών των Ρωσσιών Αλέξανδρον πρώτον*, Πετρούπολη 1828
Βιβλιοθήκη της Βουλγής

15. Νικόλαος Α΄, τσάρος της Ρωσίας (1796-1855)
Λιθογραφία από: Gaston Isambert, *L'indépendance grecque et l'Europe*, Παρίσι 1900
Βιβλιοθήκη της Βουλγής

15

16. Σκηνή από την εξέγερση των Δεκεμβριστών στη Ρωσία (14.12.1825)
Υδατογραφία από: *Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαίδεια*, τ. 13, Μόσχα 1952
Βιβλιοθήκη της Βουλγής

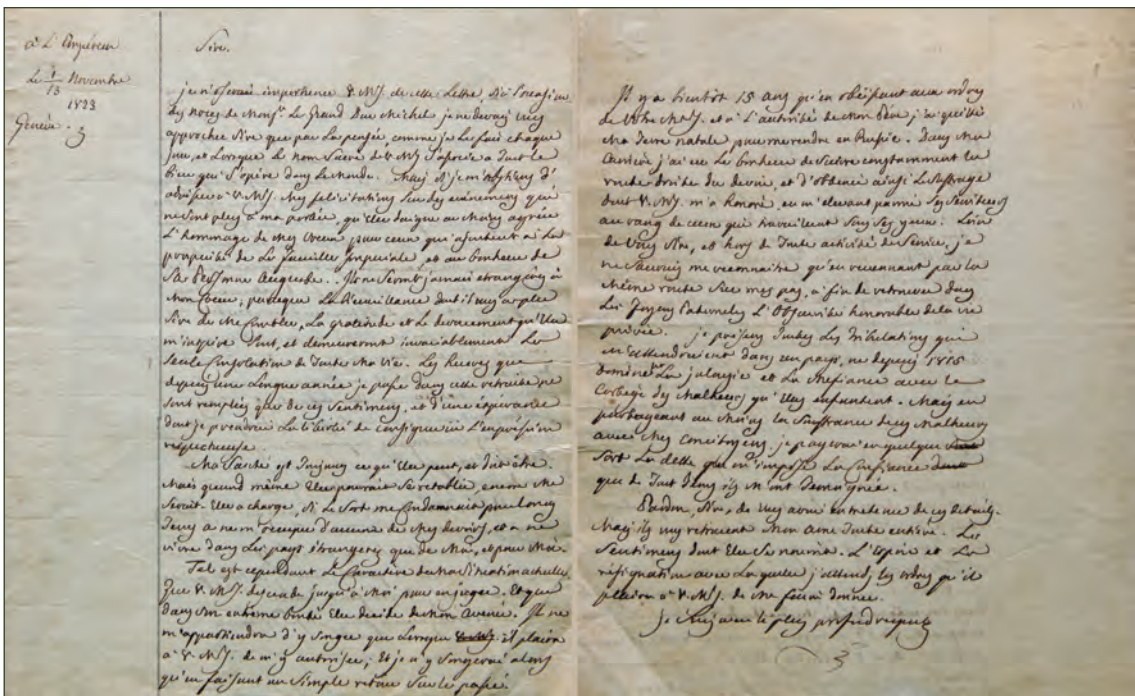
17. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον Αλέξανδρο Α΄ με την οποία ζητά άδεια να μεταβεί στη γενέτειρά του Κέρκυρα για να συμμεριστεί με τους συμπατριώτες του τα όσα υποφέρουν από τη βρετανική διοίκηση, Γενεύη 1/13.11.1823
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

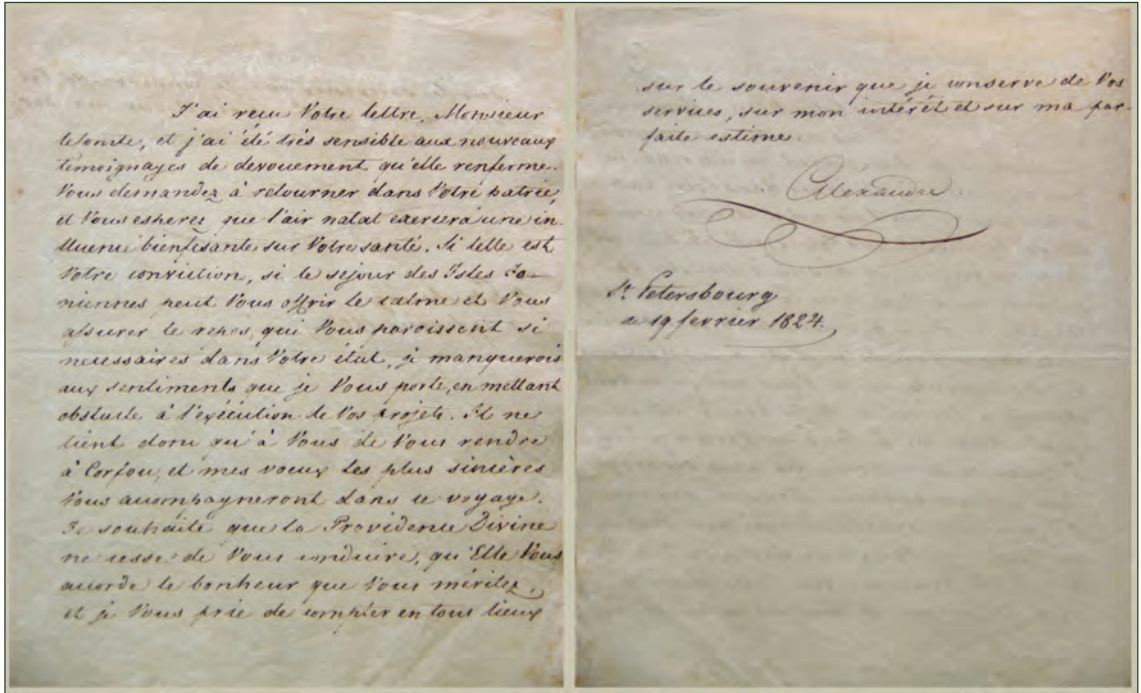
18. Απαντητική επιστολή του Αλέξανδρου Α΄ προς τον Ιω. Καποδίστρια με την οποία του δηλώνει ότι δεν θέλει να τον εμποδίσει να μεταβεί στην Κέρκυρα, Πετρούπολη 19.2.1824
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

«Восстание на Сенатской площади в Петербурге 14 декабря 1825 года».
 Акварель художника К. И. Кольмана (30-е гг. 19 в.).
 Государственный Исторический музей. Москва.

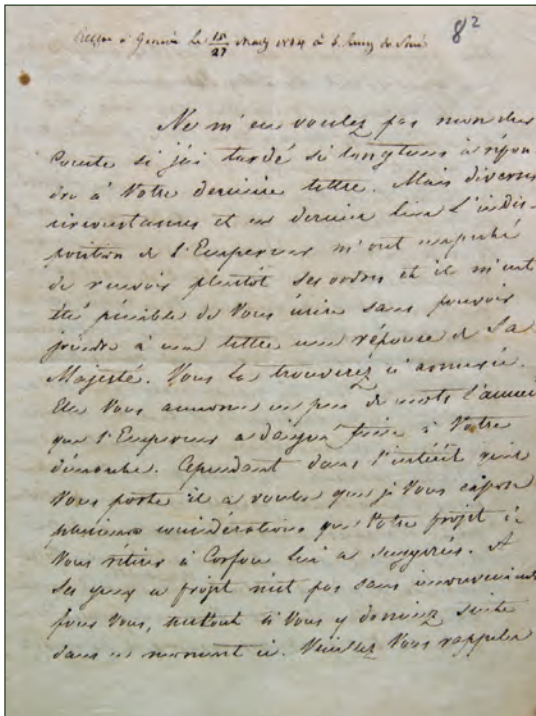
К ст. Декабристы.

18

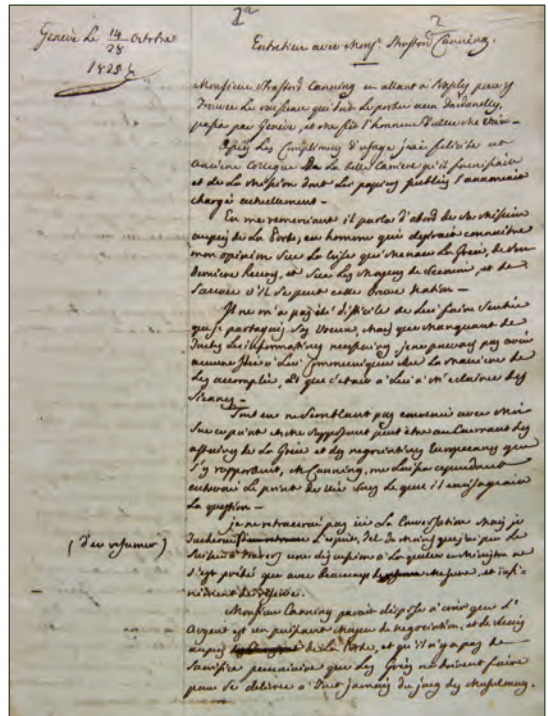
19

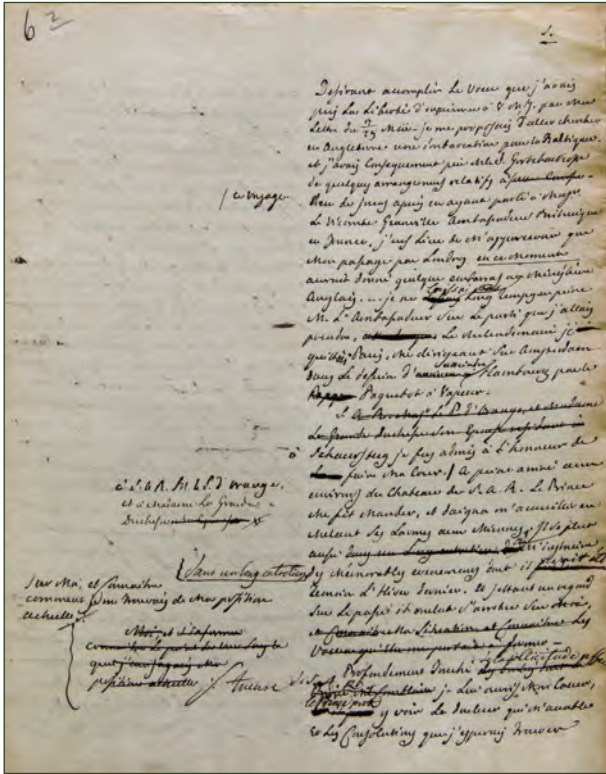
19. Επιστολή του Κ.Ρ. Νέσσελροντ προς τον Ιω. Καποδίστρια με την οποία του εξηγεί τους λόγους για τους οποίους δεν θα ήταν κατάλληλη στιγμή να μεταβεί στην Κέρκυρα, 20.2./3.3.1824

ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

20

20. Υπόμνημα του Ιω. Καποδίστρια στον Κ.Ρ. Νέσσελροντ μετά τη συνάντησή του με τον νέο πρεσβευτή της Αγγλίας στην Κωνσταντινούπολη Stratford Canning. Μεταξύ άλλων αναφέρει ότι του τόνισε τη δυσαρέσκεία

21

του για την αγγλική αποικιακή πολιτική στα Επτάνησα. Διατυπώνει επίσης τη γνώμη ότι για τους περισσότερους Άγγλους η Ελλάδα θα αποτελούσε μια επιπλέον χώρα για να την εκμεταλλευτούν όπως τις Ινδίες και τις πλούσιες χώρες της Αμερικής, Γενεύη 14/26.10.1825
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

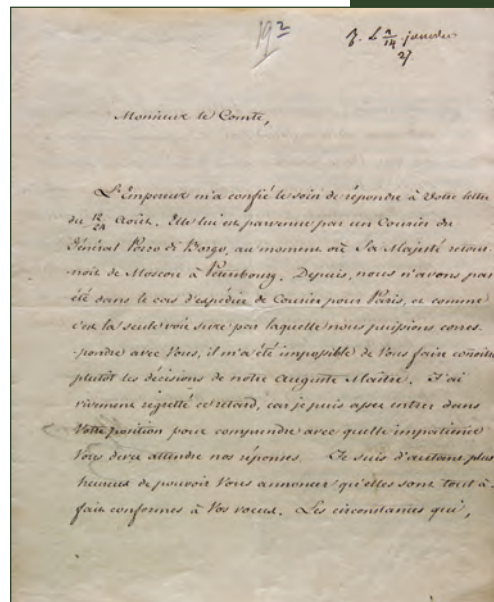
- 21. Σχέδιο επιστολής του Ιω. Καποδίστρια προς τον Νικόλαο Α΄ με την οποία ζητά να παραιτηθεί από τη ρωσική υπηρεσία και αποστέλλει υπόμνημα όπου περιγράφει το πώς υπηρέτησε τον Αλέξανδρο Α΄ από το 1803 έως το 1822 (πρόκειται για τη γνωστή «Αυτοβιογραφία» του), Γενεύη [2/14.8.1826]
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

- 22. Μ.Θ. Λάσκαρις (εισαγωγή-μετάφραση), *Αυτοβιογραφία Ιωάννου Καποδίστρια*, Αθήνα 1940
Βιβλιοθήκη της Βουλής

- 23. Επιστολή του Κ.Ρ. Νέσσελροντ προς τον Καποδίστρια με την οποία του γνωστοποιεί την απόφαση του αυτοκράτορα να τον δεχθεί στη Ρωσία την άνοιξη του 1827 και να ακούσει τα αιτήματά του, Πετρούπολη 23.11./5.12.1826
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

22

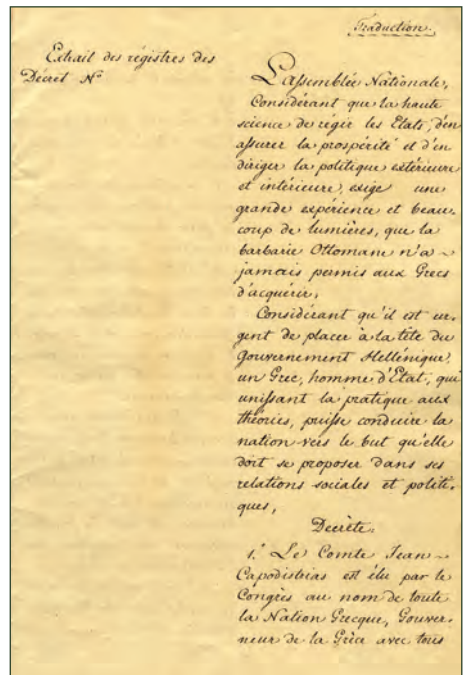
23

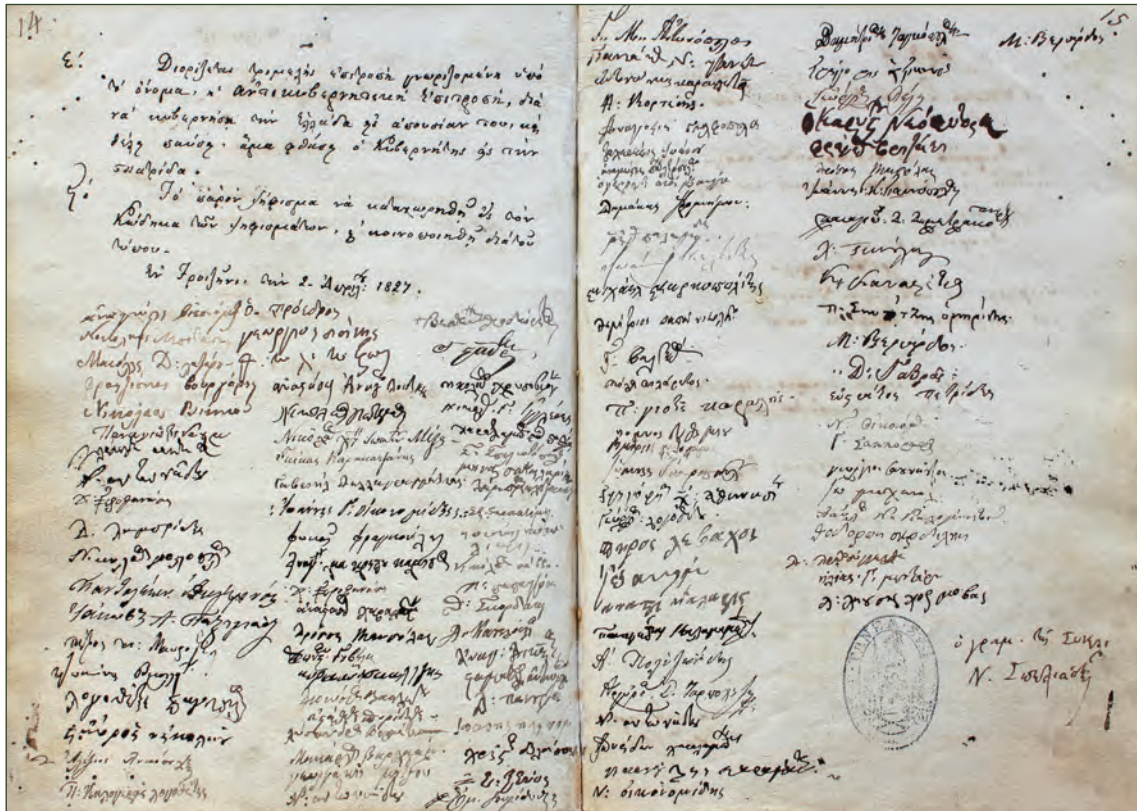
24

26

25

24. Άποψη της Τροιζήνας

Λιθογραφία από: Fr. Rouqueville, Grèce, Παρίσι 1869

Βιβλιοθήκη της Βουλής

25. Αντίγραφο του ψηφίσματος με το οποίο η Γ΄ Εθνοσυνέλευση επέλεξε τον Ιω. Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος, 2.4.1827

Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

26. Πρακτικά της Γ΄ Εθνοσυνέλευσης της Τροιζήνας (19 Μαρτίου - 5 Μαΐου 1827)

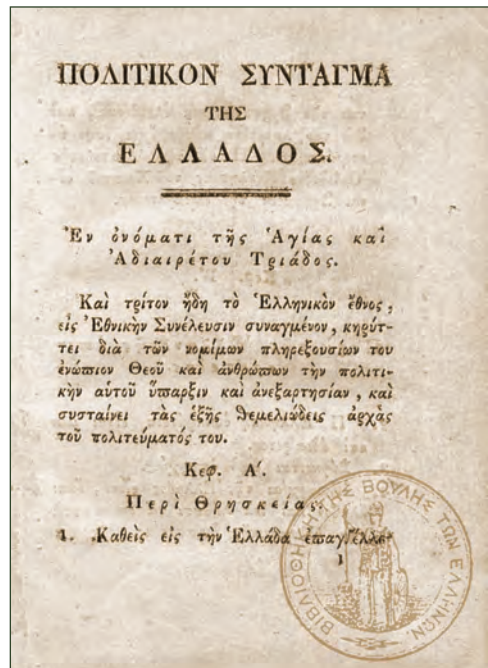
Βιβλιοθήκη της Βουλής

27. Υπογραφές των πληρεξουσίων στο ψήφισμα της Γ΄ Εθνοσυνέλευσης με το οποίο αποφασίστηκε η εκλογή του Ιω. Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος, Τροιζήνα 2.4.1827

Βιβλιοθήκη της Βουλής

28. Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος. Συνταχθέν, ανακρινθέν, και επικυρωθέν κατά την Γ΄ Εθνικήν Συνέλευσιν, εν Τροιζήνι 1827 κατά μήνα Μάιον. Εκ της Τυπογραφίας της Κυβερνήσεως, [1827]

Βιβλιοθήκη της Βουλής

29

30

31

LE MONITEUR UNIVERSEL

No 113. — VENDREDI, 23 Juin 1877.

PARTIE OFFICIELLE

ORDONNANCE DU ROI.
CHARLES, par sa lettre de loi, du 10 mai 1877, a autorisé le ministre de l'Intérieur à décerner des médailles d'or et d'argent à titre de récompense nationale.

En vertu de la loi du 10 mai 1877, le Roi a nommé à l'ordre de la Légion d'honneur, en sa séance du 10 mai 1877, les citoyens suivants :

ITALIE.
TORINO, le 10 juin.
 En vertu de la loi du 10 mai 1877, le Roi a nommé à l'ordre de la Légion d'honneur, en sa séance du 10 mai 1877, les citoyens suivants :

ANGLETERRE.
Londres, le 10 juin.
 En vertu de la loi du 10 mai 1877, le Roi a nommé à l'ordre de la Légion d'honneur, en sa séance du 10 mai 1877, les citoyens suivants :

LE ROI.
 En vertu de la loi du 10 mai 1877, le Roi a nommé à l'ordre de la Légion d'honneur, en sa séance du 10 mai 1877, les citoyens suivants :

LE ROI.
 En vertu de la loi du 10 mai 1877, le Roi a nommé à l'ordre de la Légion d'honneur, en sa séance du 10 mai 1877, les citoyens suivants :

LE ROI.
 En vertu de la loi du 10 mai 1877, le Roi a nommé à l'ordre de la Légion d'honneur, en sa séance du 10 mai 1877, les citoyens suivants :

Указъ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА
 САМОДЕРЖА ВСЕРОССИЙСКАГО, изъ Правительствующаго Сенаата
 Графа Клодсвиря, Военныхъ Губернаторовъ, Военныхъ Губернаторовъ
 Графа Клодсвиря, Военныхъ Губернаторовъ, Военныхъ Губернаторовъ

По Имени Его Императорскаго Величества Высочайше
 и т. д. указомъ Правительствующаго Сенаата сего 10-го июля въ 1-й день
 изъ собиравшагося ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА подписанья, въ которомъ
 изображено:

„Снисходя на прошение, присланное НАМЪ отъ Тайного Советника,
 графа Клодсвиря, Всемилостивѣе възлѣ совѣлованъ на увольне-
 ніе его волостъ отъ службы, НАМЪ пришло извѣстие отъ него, при семъ
 случаѣ, посылу НАМУ правительствомъ за ревностное его служеніе,
 на усердіе къ пользѣ и славу Россіи и личную преданность, коимъ
 онъ всегда оправдалъ довѣренность Августѣйшаго Императора
 НАШЕГО, блаженнаго памяти ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА АЛЕКСАНДРА ПЕР-
 ВАГО, и вмѣстѣ съ сѣмъ заслужившагося неизмѣнное и ош-
 ливное НАШЕ къ нему благоволеніе.“

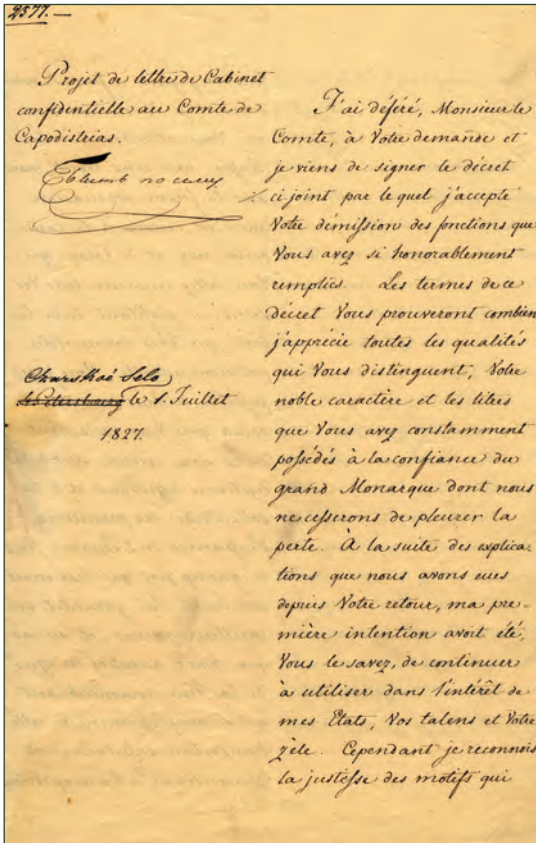
Правительствующій Сенаатъ Приказалъ: сіе Высочайшее ЕГО
 ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА повелѣніе Г. Тайному Советнику
 Графу Клодсвирю объявить отъ Сенаата указомъ, каковымъ увольненъ
 Г. Министровъ, Военныхъ Губернаторовъ, Военныхъ Губернаторовъ
 управленій гражданскаго частію, Генераль-Губернаторовъ,
 Губернаторовъ, Губернаторовъ, и дѣлъ званій Присутствіемъ мѣсяца,
 Губернаторовъ, Присутствіемъ и Присутствіемъ, а въ Свѣдѣній
 Правительствующаго Сенаата и Московскія Правительствующаго Сенаата
 Департамента сообщитъ вѣдѣнію. 10-го июля 1877 года.

(подпись) въ государственности Свѣта Свѣтлора Величественнаго
 Свѣтлора Величественнаго
 Величественнаго Величественнаго

INTERIEUR.
 Paris, le 23 juin.

По 1-му Департаменту.

О увольненіи Тайного Советника Графа Клодсвиря, доволостъ отъ службы, и о извѣщеніи
 ему Высочайше правительствомъ и благоволеніемъ.

32

29. Ο Γεώργιος Μαυρομικάλης και ο Ιωάννης Μιλαΐτης οι οποίοι μαζί με τον Γιαννούλη Νάκο αποτέλεσαν την τριμελή Αντικυβερνητική Επιτροπή που εξελέγη από την Γ' Εθνοσυνέλευση για την προσωρινή διοίκηση της Ελλάδας μέχρι την άφιξη του Ιω. Καποδίστρια

Λιθογραφίες από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten*. [Μόναχο] 1831

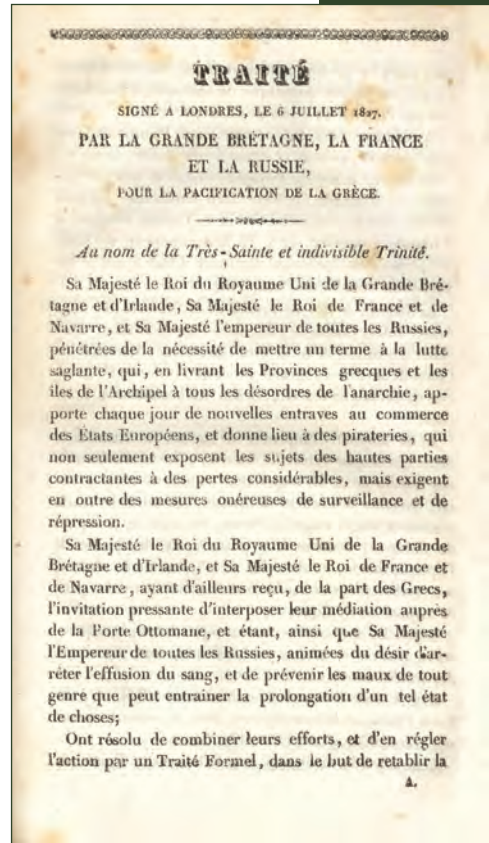
Βιβλιοθήκη της Βουλής

30. Δημοσίευση στον γαλλικό Τύπο της εκλογής του Καποδίστρια από την Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας. *Le Moniteur Universel*, Παρίσι 22.6.1827

Βιβλιοθήκη της Βουλής

31. Διάταγμα του Νικολάου Α' με το οποίο απολύεται ο Ιω. Καποδίστριας από τη ρωσική υπηρεσία ύστερα από δική του παράκληση· εκφράζεται στο πρόσωπό του η αυτοκρατορική εκτίμηση και εύνοια [1/13.7. 1827]

Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών

33

90 11 Positions des bâtimens alliés et de la flotte turco-égyptienne dans le port de Navarin.

7

PLAN
DU PORT DE NAVARIN.
avec les positions des bâtimens alliés Français, Russes et de la flotte turco-égyptienne, le 22 octobre 1827, pour en indiquer par des lettres dans ce port.

FLOTFE ALLIÉE		FLOTFE TURCO ÉGYPTIENNE
Régiment Anglois	1 Régiment Russe	2 vaisseaux de ligne
3 vaisseaux de ligne	3 vaisseaux de ligne	3 vaisseaux de ligne
2 frigates	2 frigates	3 vaisseaux de ligne
2 corvettes	2 corvettes	3 vaisseaux de ligne
2 brigs	7 brigs	3 vaisseaux
11 bâtimens		

Après le combat.

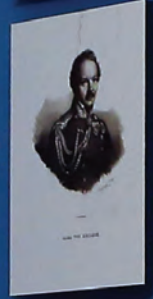
(The map also includes a legend for ship types: L. Vaisseau de ligne, C. Corvette, F. Frigate, B. Brig.)

34

35

32. Σχέδιο εμπιστευτικής επιστολής του αυτοκράτορα Νικολάου Α΄ προς τον Ιω. Καποδίστρια στην οποία εξηγεί γιατί τελικά δέχθηκε να τον αποδεσμεύσει από τη ρωσική υπηρεσία και τονίζει ότι ο Καποδίστριας θα προσφέρει μια ακόμη μεγάλη υπηρεσία αν επιτύχει να εφαρμόσει τις αποφάσεις των Δυνάμεων για την τύχη της Ελλάδας, Tsarskoye Selo 1.7.1827
Αρχεία του Ρωσικού Υπουργείου των Εξωτερικών
33. Η Συνθήκη του Λονδίνου που υπογράφηκε μεταξύ της Μεγάλης Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ρωσίας στις 6 Ιουλίου 1827
Δημοσιευμένη στο: *Recueil des traités, actes et pièces concernans la fondation de la Royauté en Grèce...* ,
Ναύπλιο 1833
Βιβλιοθήκη της Βουλής
34. Σχέδιο της διάταξης του συμμαχικού στόλου και του στόλου των τουρκοαιγυπτιακών δυνάμεων στον κόλπο του Ναυαρίνου
Χαλκογραφία
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη
35. Η ναυμαχία του Ναυαρίνου (20.10.1827)
Χαλκογραφία από: *Histoire de la Révolution Française, depuis 1789 jusqu'en 1845*, Παρίσι 1845-1846
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

Κυβερνήτης της Ελλάδος | 1828-1831

Τα πρώτα κυβερνητικά μέτρα θέτουν τις βάσεις ενός οργανωμένου κράτους - Σταδιακή εδραίωση του νέου καθεστώτος

Όλες οι πηγές συμφωνούν ότι η κατάσταση της χώρας που ερχόταν να διευθύνει ο Καποδίστριας ήταν απελπιστική. Δεν εκπλήσσει, επομένως, το γεγονός ότι όλοι σχεδόν οι Έλληνες τον υποδέχτηκαν με τις μεγαλύτερες προσδοκίες. Ο Καποδίστριας όφειλε να πολιτευτεί σύμφωνα με το δημοκρατικό σύνταγμα που είχε ψηφίσει η Γ΄ Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας, αυτή που τον εξέλεξε, στις 2 Απριλίου 1827, Κυβερνήτη της Ελλάδος. Αυτός απέφυγε, αν και θα μπορούσε, να εγκαθιδρύσει απροκάλυπτα ένα δικτατορικό καθεστώς. Ωστόσο, εξανάγκασε τη Βουλή, πριν διαλυθεί, να εγκρίνει, παραβιάζοντας το σύνταγμα της Τροιζήνας, προσωρινό σύστημα διακυβέρνησης που άφηνε σ' αυτόν τον ουσιαστικό έλεγχο της κρατικής μηχανής. Στον όρκο που έδωσε κατά την ανάληψη των καθηκόντων του τόνισε ότι θα κυβερνήσει σύμφωνα με τις αποφάσεις των προηγούμενων εθνοσυνελεύσεων· υποσχέθηκε ότι θα συγκαλέσει νέα συνέλευση τον Απρίλιο του 1828. Στο Πανελλήνιο, το γνωμοδοτικό σώμα που ίδρυσε, διόρισε τους κορυφαίους πολιτικούς και στρατιωτικούς ηγέτες του Αγώνα.

Στην αρχή, έως ότου σταθεροποιηθεί, συμπεριφέρθηκε αμερόληπτα απέναντι σε όλες τις κοινωνικές ομάδες. Ζητώντας τη συνδρομή του καθενός, μέσα σε λίγους μήνες επιτέλεσε αξιόθιμα έργα: κατέστειλε την πειρατεία· οργάνωσε τους ατάκτους σε χιλιαρχίες και επιδίωξε την ανάκτηση των εδαφών που κατείχαν οι Τούρκοι στη Στερεά Ελλάδα· αναδιάρθρωσε τη διοίκηση, την οικονομική και άλλες υπηρεσίες· έθεσε νέες βάσεις στην εκπαίδευση και στην απονομή της δικαιοσύνης· φρόντισε για την περίθαλψη των φτωχών, ιδιαίτερα των ορφανών κ.ά. Παράλληλα, με συνεχή διαβήματα στους ναύαρχους και τις κυβερνήσεις των Δυνάμεων, ζήτησε αποτελεσματικά μέτρα κατά του Ιμνηράημ και οι-

κονομική ενίσχυση για την αντιμετώπιση των τεράστιων προβλημάτων που είχαν ανακύψει. Σημαντικοί πολιτικοί και στρατιωτικοί παράγοντες που αργότερα θα τον αντιπολιτευτούν (Αλ. Μαυροκορδάτος, Σπ. Τρικούπης, Α. Μιαούλης και πολλοί άλλοι) τον βοήθησαν στην αποτελεσματική εφαρμογή των πρώτων κυβερνητικών μέτρων.

Τον Απρίλιο δεν συγκάλεσε εθνοσυνέλευση όπως είχε υποσχεθεί. Χρησιμοποίησε την αναβολή της για να αναζητήσει τα ερείσματα εκείνα που θα σταθεροποιούσαν το καθεστώς του και θα του επέτρεπαν να εφαρμόσει απερίσπαστος τα μέτρα που θεωρούσε απαραίτητα για την ανασυγκρότηση της χώρας. Προσπάθησε, με τον διορισμό εκτάκτων επιτρόπων και προσωρινών διοικητών, να αποσπάσει τους πολλούς από την κηδεμονία των προκρίτων και οπλαρχηγών και να περιορίσει, έτσι, την πολιτική τους δύναμη στις επαρχίες, καθώς και τις διασπαστικές φυγόκεντρες τάσεις τους. Με τον νέο διοργανισμό του στρατού επιχείρησε να μετατρέψει σε εθνικό στρατό τα σώματα των ατάκτων, που ως τότε κατευθύνονταν και πληρώνονταν από τους οπλαρχηγούς. Αυστηρό έλεγχο επέβαλε στα δημόσια οικονομικά, ώστε να παταχθούν οι καταχρήσεις των οικονομικά ισχυρών και να αυξηθούν οι κυβερνητικοί πόροι.

Παράλληλα, εργάστηκε για την αποδυνάμωση των διαφόρων πολιτικών φατριών. Χρησιμοποιώντας τον κρατικό μηχανισμό, τον οποίο σταδιακά επάνδρωσε με ανθρώπους αφοσιωμένους στο πρόσωπό του –κατά προτίμηση με ετερόχθονες σπουδαγμένους στην Ευρώπη– προσπάθησε να εδραιώσει την πεποίθηση ότι μόνο στην Κυβέρνηση και όχι στις πολιτικές ομάδες θα μπορούσαν να στηριχθούν για την προώθηση των συμφερόντων τους. Τα μέτρα αυτά φανέρωναν τους πολιτικούς στόχους του Κυβερνήτη: τη δημιουργία ενωμένου, συγκεντρωτικού κράτους που θα απέβλεπε κυρίως στην εξυπηρέτηση των πολλών.

Πολιτική ιδεολογία του Καποδίστρια. Η άποψή του για το πολίτευμα που ταίριαζε στους Έλληνες

Κατά τον Καποδίστρια η Ελλάδα του 1828 δεν ήταν ώριμη για συνταγματικό πολίτευμα. Προείχε η πλήρης απελευθέρωση της χώρας, η διεθνής αναγνώρισή της και ο καθορισμός ασφαλών συνόρων, η ηθική και πνευματική βελτίωση του πληθυσμού, και η διανομή των γαιών στους ακτήμονες, για να απαλλαγούν από τις κοινωνικο-οικονομικές ανάγκες που επέβαλλαν την εξάρτησή τους από ισχυρούς προστάτες. Όταν οι όροι αυτοί θα πραγματοποιούνταν –κυρίως η διεθνής αναγνώριση της Ελλάδας και ο σχημα-

τισμός ισχυρής τάξης μικρών καλλιεργητών– ο κρατικός πατερναλισμός θα μπορούσε να συνδυαστεί με μια μορφή συνταγματικότητας (επαρχιακά συμβούλια στην αρχή, εθνική αντιπροσωπεία αργότερα). Διέκρινε επομένως το μελλοντικό πολίτευμα, που ποτέ δεν αρνήθηκε ότι θα είχε χαρακτήρα συνταγματικό, από το προσωρινό καθεστώς που εγκαθίδρυσε με την άφιξή του. Πίστευε, μάλιστα, ότι το τελευταίο επιβαλλόταν να είναι συγκεντρωτικό, για να προστατέψει τον λαό από τις αυθαιρέσιες των ηγετικών ομάδων και να εξασφαλίσει, με την έλλειψη εσωτερικών διαμαχών, τη συνεχή υποστήριξη των Δυνάμεων κατά τη μεταβατική περίοδο.

1. Επιστολή του Ιω. Καποδίστρια προς τον Θεόδωρο Πρασακάκη στη Μασσαλία με την οποία τον καλεί να φροντίσει για το ταξίδι «ανθρώπων» του, που θα μεταφέρουν και «πράγματά» του, με προορισμό την Αίγινα ή το Ναύπλιο, Παρίσι 7/19.10.1827

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

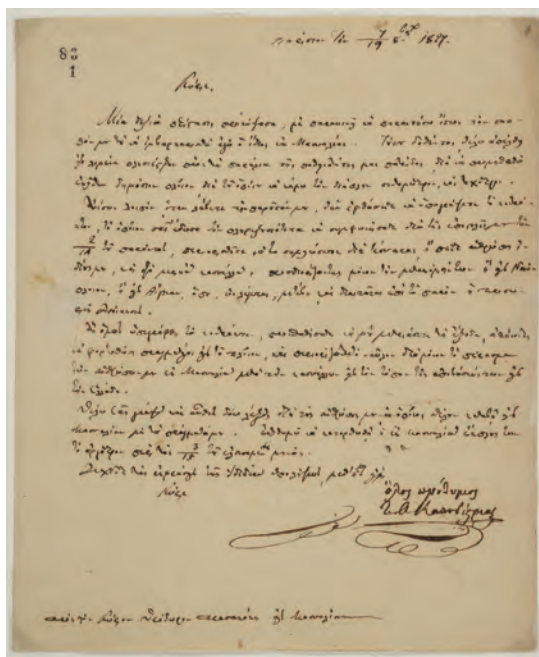
2. Επιστολή των αδελφών Ράλλη προς τον Ιω. Καποδίστρια σχετικά με τη μεταφορά «πραγμάτων» του (κιβώτια, κασέλες κλπ.) στην Ελλάδα, Λονδίνο 21.10./ 2.11.1827

ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

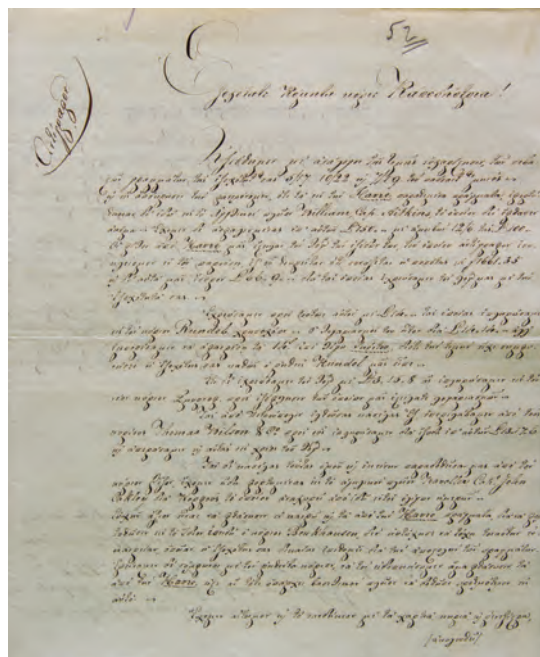
3. Το λιμάνι της Αγκώνας από όπου αναχώρησε ο Καποδίστριας με προορισμό την Ελλάδα

Λιθογραφία από: Paul de Musset, *Voyage pittoresque en Italie*, Παρίσι 1855

Βιβλιοθήκη της Βουλής

1

2

ANCONA. ARCE DE TRAJAN.

3

4

4. Η άφιξη του Ιωάννη Καποδίστρια στο Ναύπλιο
Ελαιογραφία αγνώστου, x.x.

Μουσείο Μπενάκη

5. Περιγραφή της άφιξης του Καποδίστρια στην Αίγινα και της κατάστασης που επικρατούσε στην πόλη, όπως καταγράφεται στα Απομνημονεύματα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. *Διήγησις συμβάντων της ελληνικής φυλής από τα 1770 έως τα 1836*, Αθήνα 1846

Βιβλιοθήκη της Βουλής

6. Το Μπούρτζι στο Ναύπλιο

Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten*, [Μόναχο] 1831

Βιβλιοθήκη της Βουλής

7. Άποψη της Αίγινας

Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichneter Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten*, [Μόναχο] 1831

Βιβλιοθήκη της Βουλής

8. Θεόφιλος Καΐρης (1784-1853)

Λιθογραφία από: Δημήτριος Π. Πασάλης, *Θεόφιλος Καΐρης*, Αθήνα 1928

Ιδιωτική Συλλογή

9. Ο λόγος του Θ. Καΐρη κατά την υποδοχή του Κυβερνήτη στην Αίγινα, Αίγινα 12.1.1828

Γενική Εφημερίς, αρ. 7, 28.1.1828

Βιβλιοθήκη της Βουλής

10. Έγγραφο της Βουλής των Ελλήνων προς τον Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια με το οποίο τον ενημερώνει για τα πεπραγμένα της, Αίγινα, 17.1.1828

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

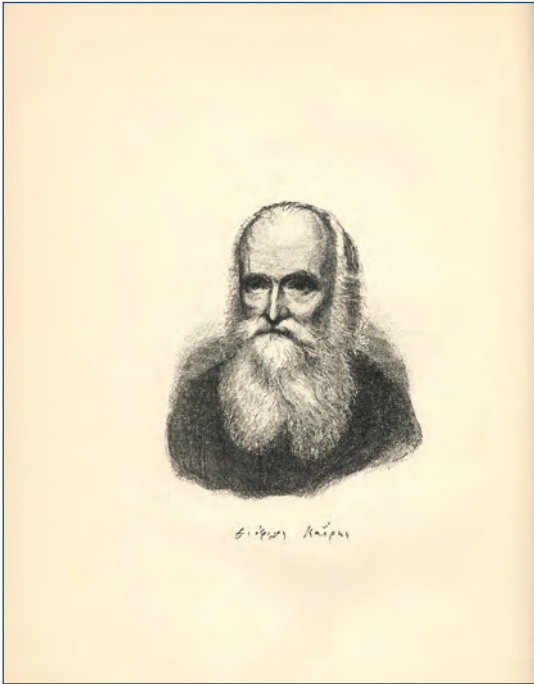
DAS HAFEN-FORT BOURDZI BEI NAPOLI DI ROMANIA.

6

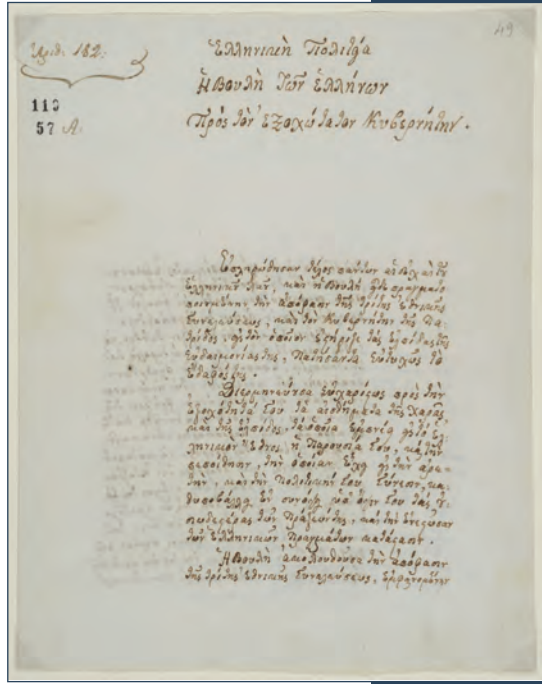
7

Α.Κ.Ο.Ι.Α.

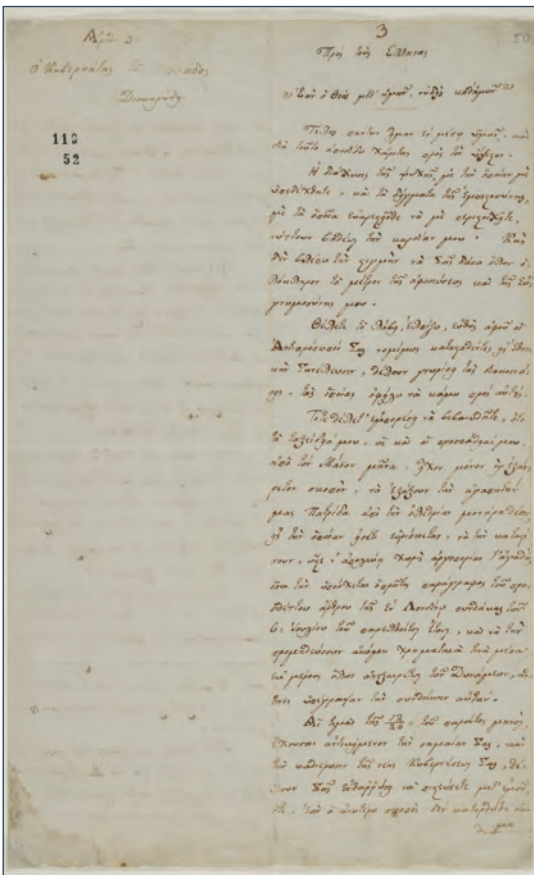

8

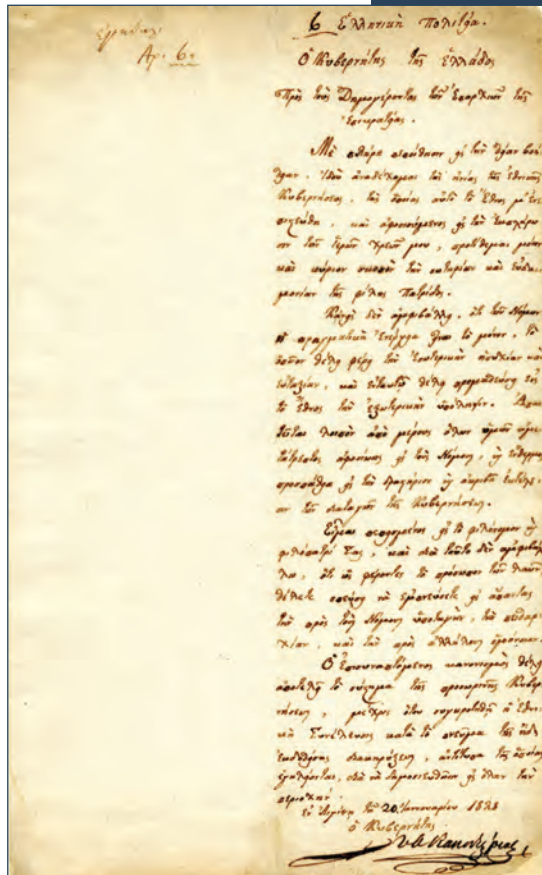

10

12

13

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

110

54

18

Handwritten text in Greek script, including a date '18' and various signatures and names.

16

17

18

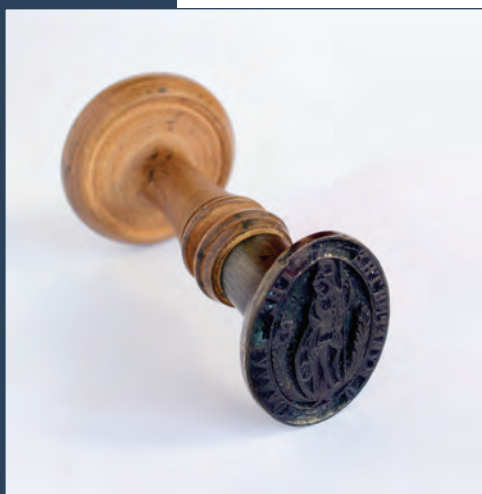
11. Διακήρυξη του Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια προς τη Βουλή, Αίγινα 17.1.1828
Γενική Εφημερίς, αρ. 6, 25.1.1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής
12. Διακήρυξη του Κυβερνήτη της Ελλάδος Ιω. Καποδίστρια προς τους Έλληνες μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, Αίγινα 20.1.1828
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη
13. Εγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους Δημογέροντες των επαρχιών σχετικά με την ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας, Αίγινα 20.1.1828
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία
14. Ο όρκος του Κυβερνήτη· ο όρκος του Πανελληνίου και ο διορισμός των μελών του, Αίγινα 22.1.1828
Γενική Εφημερίς, αρ. 6, 25.1.1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής
15. Ψήφισμα σχετικά με τη διαδικασία ορκωμοσίας της Κυβέρνησης, Αίγινα 23.1.1828
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη
16. Το Κυβερνείο στην Αίγινα
Φωτογραφία των αρχών του 20ού αιώνα από: Βασ. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, τ. 3, Αθήνα 2003
Βιβλιοθήκη της Βουλής
17. Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831)
Χαλκογραφία αγνώστου, x.x.
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

19

20

21

18. Σπυρίδων Τρικούπης (1788-1873), Γραμματέας της Επικρατείας (1828-1829)

Φωτογραφία σε κορνίζα

Βιβλιοθήκη της Βουλής

19. Το παλιό λιμάνι της Αίγινας

Λιθογραφία από: Christopher Wordsworth, *Greece pictorial, descriptive & historical*, Λονδίνο 1882

Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

20. Σφραγίδα με τα αρχικά του Ιω. Καποδίστρια

Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Σφραγίδα με ξύλινη λαβή του Ιω. Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος

Βιβλιοθήκη της Βουλής

Διοίκηση

Οι επαναστατικές κυβερνήσεις είχαν νομοθετήσει ή αποφασίσει για τη διοίκηση, την εκπαίδευση, την υγεία, την οικονομία καθώς και για τους άλλους τομείς του δημόσιου βίου. Αν και οι νόμοι αυτοί ή οι αποφάσεις σε αρκετές περιπτώσεις δεν εφαρμόστηκαν εξαιτίας των έκτακτων συνθηκών και άλλων λόγων, οι απόψεις που περιέχονται στα σχετικά κείμενα δείχνουν τον βαθμό που οι νέες ιδέες είχαν διαποτίσει τις συνειδήσεις των συντακτών τους. Με την άφιξη του Κυβερνήτη σχεδόν όλα σχεδιάστηκαν από την αρχή με συγκεκριμένους στόχους.

Η χώρα διαιρέθηκε σε τμήματα και επαρχίες και για τη διοίκησή τους στάλθηκαν έκτακτοι επίτροποι και διοικητές. Οι οδηγίες που δόθηκαν σ' αυτούς φανερώνουν τη φροντίδα για την καταγραφή των αναγκών και των προβλημάτων κάθε περιοχής ώστε να τεθούν κάποιες προτεραιότητες στην αντιμετώπισή τους. Αναδιοργανώθηκαν οι διάφορες γραμματείες (υπουργεία) και επιβλήθηκε αυστηρός έλεγχος στις δαπάνες τους. Διατηρήθηκαν οι δημογεροντίες αλλά σταδιακά τέθηκαν υπό κυβερνητικό έλεγχο και κλήθηκαν να συνδράμουν στην εξεύρεση επιτόπιων πόρων για τη συντήρηση σχολείων και άλλων κοινωφελών δραστηριοτήτων. Συστάθηκε ταχυδρομείο, διορίστηκαν αστυνόμοι στις πόλεις. Γενικά, όλες οι κρατικές υπηρεσίες κλήθηκαν να λειτουργούν με συγκεκριμένους όρους και υποχρεώσεις, ανάμεσα σε αυτές ήταν και η επιμελής αρχειοθέτηση των εγγράφων τους. Επιδιώχθηκε, ιδιαίτερα με τον σταδιακό διορισμό έμπιστων ατόμων, να πειστούν οι κάτοικοι ότι μόνο στους εκπροσώπους της Κυβέρνησης θα έπρεπε να απευθυνθούν για την ικανοποίηση των αιτημάτων τους.

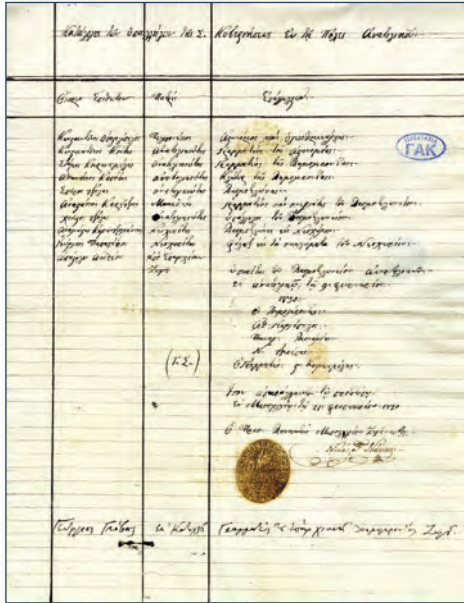
Μέτρα για την ανακούφιση των χηρών, των ορφανών, των προσφύγων

Ο Καποδίστριας έθεσε ως βασικό στόχο της πολιτικής του την περίθαλψή τους ώστε σταδιακά να εξέλθουν από την άθλια κατάσταση στην οποία είχαν περιέλθει λόγω των συνεπειών του μακροχρόνιου πολέμου. Η μέριμνά του, ιδιαίτερα για τα παιδιά, ήταν συνεχής και αναζητούσε συνεχώς ελληνικούς και ξένους πόρους για την αντιμετώπιση των στοιχειωδών τουλάχιστον

στον αναγκών τους. Με την ίδρυση του Ορφανοτροφείου της Αίγινας πρόσφερε θαλπωρή και μόρφωση σε πολλές εκατοντάδες απροστάτευτα παιδιά. Για τους πρόσφυγες (Κρητικούς, Σουλιώτες και άλλους) αναζήτησε επιπλέον χώρους για τη μόνιμη εγκατάστασή τους. Συνεχής ήταν και η έκκλησή του προς τους εκπροσώπους των Δυνάμεων να βοηθήσουν στην απελευθέρωση ή την εξαγορά αιχμαλώτων.

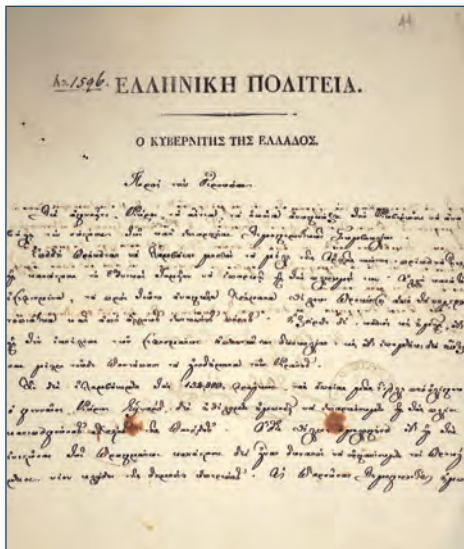
Δημόσια εκπαίδευση

Έμφαση δόθηκε στη στοιχειώδη εκπαίδευση με τη δημιουργία πολλών αλληλοδιδασκτικών σχολείων σε όλες τις περιοχές της ελευθερωμένης χώρας. Σε αυτά ενσωματώθηκαν και πολλά από τα άπορα και ορφανά παιδιά. Τα πρότυπα ή τυπικά σχολεία κάλυπταν την αμέσως επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα. Κέντρο των πρώτων εκπαιδευτικών προσπαθειών αποτέλεσε το Ορφανοτροφείο της Αίγινας, όπου εκτός από τις παρεχόμενες γνώσεις, οι τρόφιμοι μάθαιναν σε εργαστήρια διάφορα επαγγέλματα. Στις αρχές του 1831, λειτουργούσαν σε όλη τη χώρα περισσότερα από 100 κυβερνητικά αλληλοδιδασκτικά και «ελληνικά» σχολεία με 9.000 περίπου μαθητές. Άλλοι 5.000 μαθητές διδάσκονταν από ιδιώτες δασκάλους. Για τη μόρφωση των κοριτσιών οι προσπάθειες ήταν πολύ περιορισμένες. Στο Κεντρικό Σχολείο στην Αίγινα εκπαιδεύονταν οι μελλοντικοί δάσκαλοι και οι κρατικοί υπάλληλοι. Η εφορεία των εκπαιδευτικών καταστημάτων ανατέθηκε στον Ανδρέα Μουστοξύδη. Επιφανείς δάσκαλοι και λόγιοι πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους: Γ. Γεννάδιος, Γ. Κωνσταντάς, Ν. Χρυσόγελος, Ι. Κοκκώνης, Ι. Βενθύλος, Ν. Νικητόπουλος και άλλοι. Κατ' επιμονή του Καποδίστρια επιχειρήθηκε στενή σύνδεση του εκπαιδευτικού προγράμματος με την ορθόδοξη διδασκαλία και τους εκπροσώπους της. Σαφής ήταν η διαφοροποίηση του προγράμματος αυτού από τους εκπαιδευτικούς στόχους του Αδαμάντιου Κοραή και των οπαδών του. Το 1830-1831 υπήρξαν αντιδράσεις στην κυβερνητική εκπαιδευτική πολιτική, οι οποίες στην πράξη εκφράστηκαν από κάποιους διδάσκοντες και λίγους μαθητές του Κεντρικού Σχολείου, και θεωρητικά από παράγοντες της αντιπολίτευσης.

1

1. Κατάλογος κυβερνητικών υπαλλήλων στην πόλη του Ανατολικού, 9.2.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

2

2. Διάγγελμα του Κυβερνήτη προς τη Γερουσία όπου δηλώνεται η αδυναμία διορισμού Δημογεροντικών Συμβουλίων λόγω ελλείψεως οικονομικών πόρων, Ναύπλιο 3.6.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

3. Ο Κυβερνήτης ενημερώνει τη Γερουσία για τον διορισμό νέων δημογερόντων στα νησιά Σύρο, Πάρο, Αντίπαρο και Άνδρο, Ναύπλιο 24.9.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

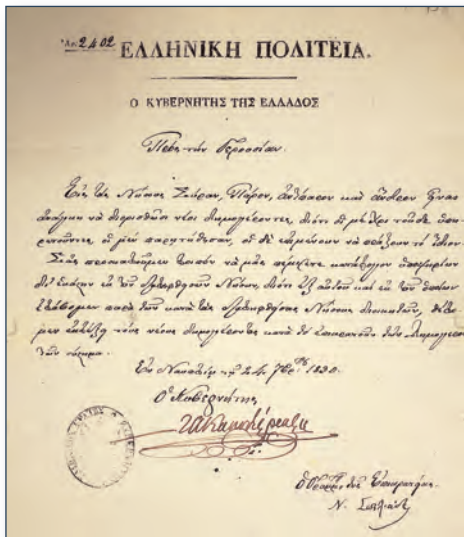
4. Ψήφισμα για τον οργανισμό των ταχυδρομείων, Αίγινα 7.5.1829
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

5. «Διάταξις περί του καιρού και τρόπου της αναχωρήσεως των Ταχυδρόμων και Πεζοδρόμων, παραλαβής και διανομής γραμμάτων», Πόρος 24.9.1828
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

6. «Παραμυθία»
Ελαιογραφία: Θεόδωρος Π. Βρυζάκης, 1856
Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

7. Κατάλογος χρωών και ορφανών της επαρχίας Ευρίπου, Αίγινα 22.7.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

8. Επιστολή δύο χρωών από το Ανατολικό προς τον Ιω. Καποδίστρια με την οποία ζητούν οικονομική βοήθεια για να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, Αίγινα 10.5.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

3

9. Εικόνα του Ναυπλίου και των κατοίκων του
Λιθογραφία από: Karl Krazeisen, *Bildnisse ausgezeichnete Griechen und Philhellenen, nebst einigen Ansichten und Tracten*. [Μόναχο] 1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

10. Δρόμος και κατοικίες, πιθανόν στην Αίγινα
Σχέδιο με μολύβι του Η.Κ. Hansen από: Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν, Χριστιανός Χάνσεν. *Επιστολές και σχέδια από την Ελλάδα*, Αθήνα [1993]
Βιβλιοθήκη της Βουλής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διεύθυνσις των Τηλεγράφων και Τηλεφώνων, κατ'απόφασιν του Υπουργείου Τηλεγράφων.

Επισημαίνεται ότι η παρούσα απόφαση αφορά στην οργάνωση των υπηρεσιών τηλεγραφικών και τηλεφωνικών, σύμφωνα με τα άρθρα 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

1830 / 121-22 εν Αίγυπτο

1: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	2: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	3: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	4: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	5: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	6: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	7: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	8: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	9: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	10: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	11: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	12: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	13: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	14: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	15: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	16: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	17: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	18: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	19: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	20: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	21: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	22: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	23: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	24: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	25: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	26: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	27: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	28: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	29: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	30: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	31: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	32: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	33: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	34: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	35: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	36: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	37: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	38: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	39: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	40: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	41: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	42: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	43: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	44: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	45: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	46: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	47: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	48: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	49: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	50: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	51: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ	52: ΚΑΛΗ ΧΡΕΙΑ
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Εν Αίγυπτο 121-22 / 1830

Ο ΚΑΡΔΑΜΩΤΗΣ
Α. Α. ΚΑΡΔΑΜΩΤΗΣ

139

Esquisse de la Kabardinie

Elle s'étend sur les montagnes de la chaîne du Caucase, à l'est de la mer Noire, et est bornée au nord par les monts Kops, au sud par les monts Tereki, à l'est par les monts Dagestan, et à l'ouest par les monts de la chaîne du Caucase. Elle est habitée par les Kabardins, qui sont une race de montagnards, et qui ont une langue particulière. Ils ont des usages et des mœurs qui leur sont propres, et qui diffèrent de ceux des autres peuples du Caucase. Ils ont une religion particulière, et ils ont une organisation sociale qui leur est propre. Ils ont une langue particulière, et ils ont une organisation sociale qui leur est propre. Ils ont une langue particulière, et ils ont une organisation sociale qui leur est propre.

Extrait de la Géographie de l'Asie, par M. de Lamoignon, 1829.

8

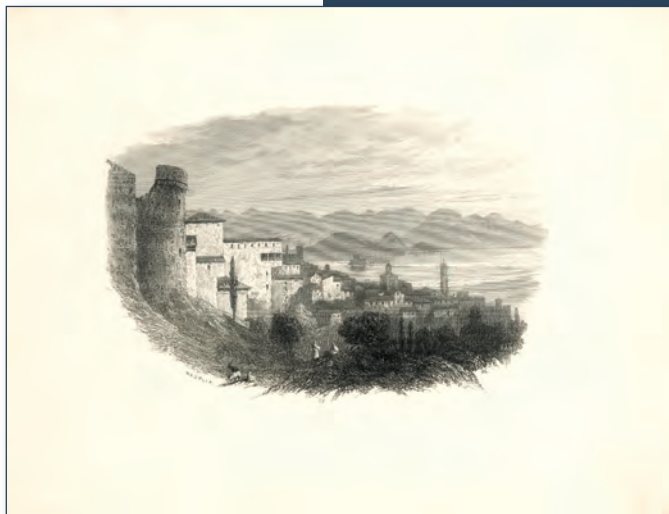
9

11

12

13

11. Αρχοντικό στην Αίγινα

Σχέδιο με μολύβι του H.C. Hansen από: Αριστεία Παπανικολάου-Κρίστενσεν, *Χριστιανός Χάνσεν. Επιστολές και σχέδια από την Ελλάδα*, Αθήνα [1993]

Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. Το φρούριο Παλαμίδι στο Ναύπλιο

Ατσαλογραφία από: G.N. Wright, *The Rhine, Italy, and Greece. In a Series of Drawings from Nature...*, τ. II, Λονδίνο & Παρίσι, π. 1842

Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

13. Ναύπλιο

Ατσαλογραφία από: W. Linton, *The Scenery of Greece and its Islands...*, Λονδίνο 1856

Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

14. Γνωμοδότηση Επιτροπής της Γερουσίας σχετικά με τους μεταναστεύσαντες στην Ελλάδα Κρήτες, Ναύπλιο 9.3.1831

Βιβλιοθήκη της Βουλής

15. Ο Κυβερνήτης Ιω. Καποδίστριας ανακοινώνει στη Γερουσία την επιβολή φόρου για την αποκατάσταση των Κρητών προσφύγων στην Ελλάδα, Ναύπλιο 17.5.1831

Βιβλιοθήκη της Βουλής

16. Ψήφισμα για την επίλυση με διαιτησία των εμπορικών χρεών τα οποία οι Ψαριανοί συνήψαν πριν το 1821, x.x.

Βιβλιοθήκη της Βουλής

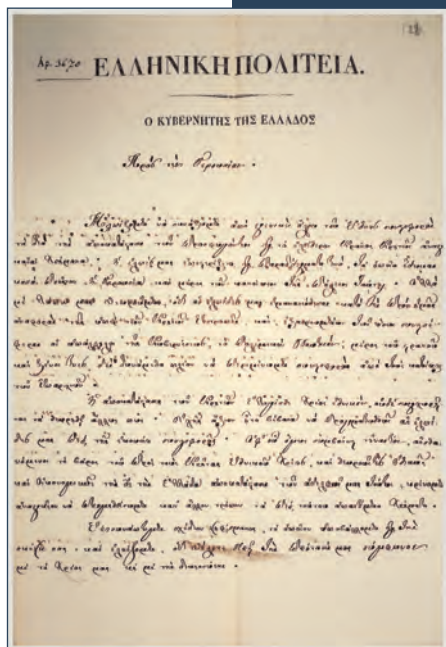
17. Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831)

Ελαιογραφία σε μουσαμά αγνώστου, x.x.

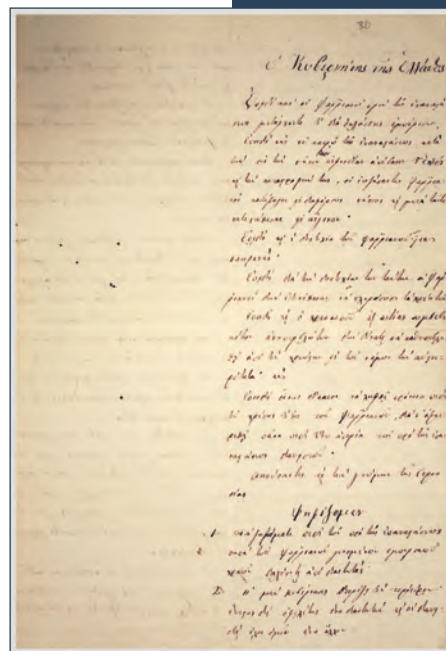
Συλλογή Έργων Τέχνης της Βουλής των Ελλήνων

18. Εγκύκλιος του Κυβερνήτη προς τους δασκάλους των αλληλοδιδασκτικών σχολείων, Αίγινα 25.4.1829

ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

15

16

17

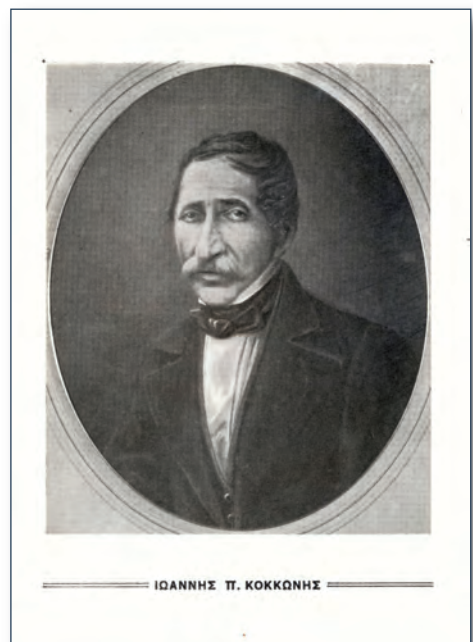
19. Το Ορφανοτροφείο της Αίγινας
 Σκίτσο: Γ. Διομήδης από: Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη, «Το Ορφανοτροφείο της Αίγινας», *Μέντωρ* 26 (1993)
Βιβλιοθήκη της Βουλής

20. Ιωάννης Π. Κοκκώνης (1796-1864)
 Λιθογραφία από: *Περίληψις της γενομένης αναφοράς εις την επί της προπαιδείας επιτροπήν περί του Εγχειριδίου του διὰ τ' Αλληλοδιδασκτικά Σχολεία της Γαλλίας*, Αίγινα 1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Ανδρέας Μουστοξύδης (1785-1860)
 Λιθογραφία από: Μαρίνος Π. Βρετός, *Εθνικόν Ημερολόγιον διὰ το έτος 1862*, Παρίσι 1861
Βιβλιοθήκη της Βουλής

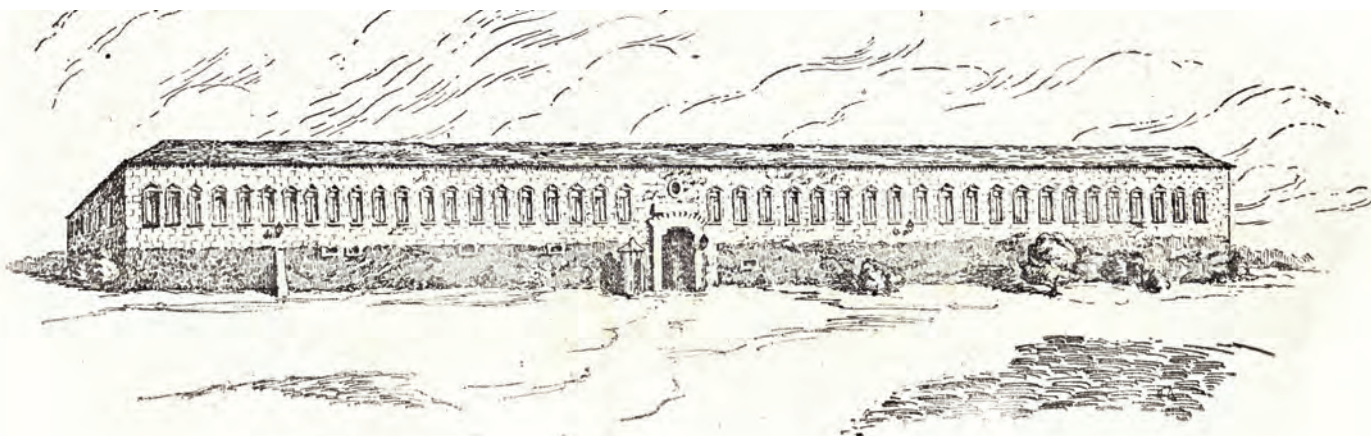

18

20

19

21

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΗΣ.

22

Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α. ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΣ
(Έλήφθη ἐκ τῆς ἐν τῇ Κοινότητι Ἀπολλωνίας τῆς Σίφρου ἀνηρτημένης εἰκόνας)

23

26

27

24. Σχέδιο του αλληλοδιδασκτικού σχολείου Κρανιδίου

ΓΑΚ-Αρχαία Ν. Κέρκυρας

25. Σχέδιο-υπόδειγμα για την κατασκευή αλληλοδιδασκτικού σχολείου

ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

26. Το αλληλοδιδασκτικό σχολείο της Κορίνθου χτισμένο μέσα στον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Κορίνθου
Φωτογραφία, 1902

Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

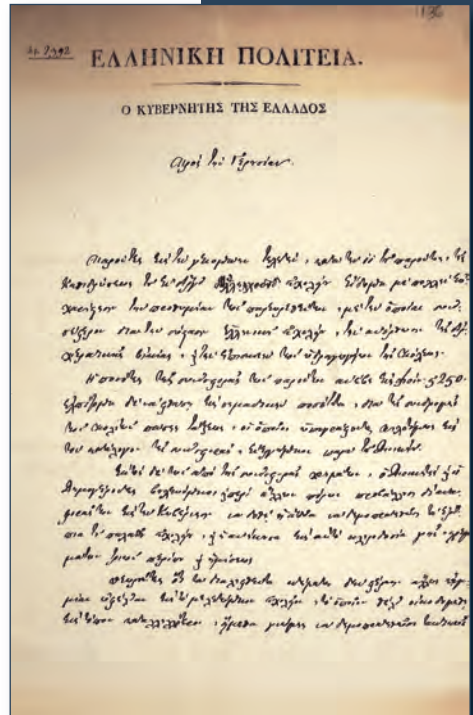
27. Μετάλλια-βραβεία Φιλομαθείας. Το μετάλλιο κόπηκε το 1830 για τη βράβευση των σπουδαστών του Αλληλοδιδασκτικού Σχολείου Ναυπλίου και αργότερα για τους αποφοίτους του Ορφανοτροφείου της Αίγινας και των υπόλοιπων σχολείων

Μουσείο Μπενάκη, Τράπεζα της Ελλάδος - Νομισματική Συλλογή

28

28. Επιστολή του διευθυντή του Κεντρικού Αλληλοδιδασκτικού Σχολείου Ν. Νικητόπουλου προς τον έκτακτο επιτροπο Δυτικών Σποράδων Βιάρο Καποδίστρια σχετικά με το ωράριο των μαθητών, Αίγινα 8.4.1829
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

29

29. Ο Κυβερνήτης ζητά τη συγκατάθεση της Γερουσίας για τη συγκέντρωση πόρων που θα δοθούν στο Αλληλοδιδασκτικό Σχολείο Άργους, Ναύπλιο 16.6.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

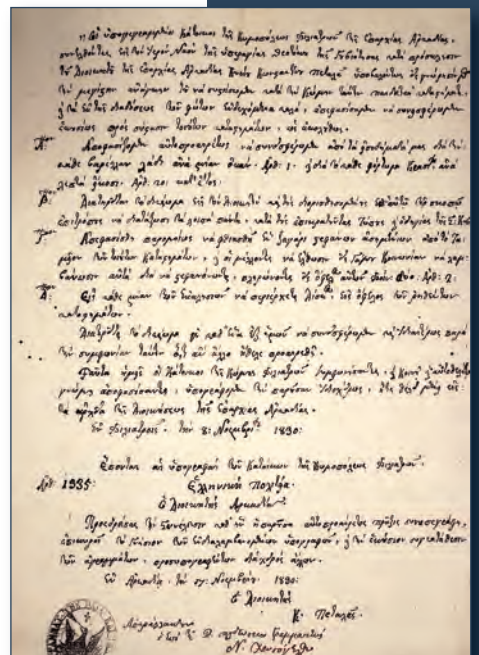
30. Οι κάτοικοι των Φιλιατρών δεσμεύονται να καλύψουν με χρήματα και αγαθά τα έξοδα λειτουργίας «παιδευτικών καταστημάτων» στην κωμόπολή τους, 8.11.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

30

31. Σχέδιο ψηφίσματος στο οποίο περιγράφονται τα πλεονεκτήματα για τους άνδρες και την κοινωνία γενικά από τη λελογισμένη εκπαίδευση των γυναικών και συνιστάται η σύσταση σε κάθε οργανωμένο οικισμό αλληλοδιδασκτικών σχολείων αρρένων και θηλέων, καθώς και η ενθάρρυνση των γονιών να στέλνουν σ' αυτά τα παιδιά και των δύο φύλων, x.x.
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

32. Εκδόσεις που χρησιμοποιούνταν στα σχολεία της καποδιστριακής περιόδου
Βιβλιοθήκη της Βουλής

33. Υπόδειγμα καλλιγραφίας συμπεριλαμβάνεται στο: Ιωάννης Κοκκώνης, Εγχειρίδιον διά τ' αλληλοδιδασκτικά σχολεία ή οδηγός της αλληλοδιδασκτικής μεθόδου, Αίγινα 1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής

Handwritten Greek text, likely a document or letter, written in a cursive script. The text is arranged in several lines and includes some numbers and specific names or titles.

15 Δ 1 100 Β 1 7 Γ 2 Ε 2
 Η 2 Η 3 Ο 1 Κ 2 Λ 1 Μ 1 Ν 2 Ο
 Π 1 Ρ 1 Σ 1 Τ 1 Υ 1 Φ 1 Χ 1 Ψ 1 Ω 1

33

153
 66 *no 131* **ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.**

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Προς τας Έθνην της Ανατολής.

Εξέχεται εν τούτοις εις τα έθνη της Ανατολής...

35

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΕΦΟΡΟΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ, Κ.Τ.Α.

Ο *Λογισμός* εφόσον *καταβήσκει* είναι εις τών μαθητών του Σχολείου τούτου, και δε ταύτους έκαικται εις τα έκπελάγηνα χρέη τών νόμων και τών ανουραίων, παρέχων και τών έκ τούτου χρησιμοποιώμενων ελεγχτηρίων.

ΕΝ ΑΙΓΙΝΗ
 Της 24ης Ιανουαρίου 1931.

Κ. Α. Μανωλάκης

34

37

ΕΛΕΓΧΟΣ

ΤΗΣ ΒΕΒΛΙΑΙΑΣ ΚΑΤΑΓΕΓΡΑΦΗΣ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

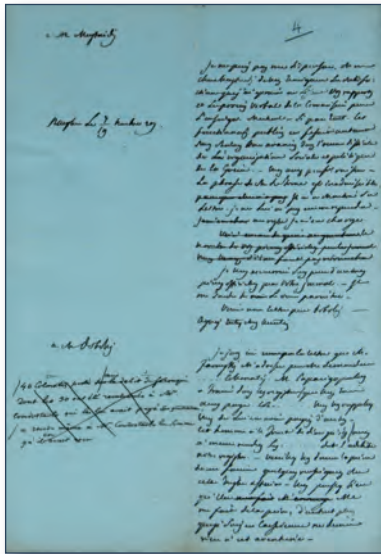
ΕΣΟΔΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΙΩΝ ΟΜΟΙΟΥΣ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΙΩΝ ΤΙΤΛΩΝ

ΚΑΤΑΤΑΞΙΣ εις τ. Ιανουαρίου του 1931

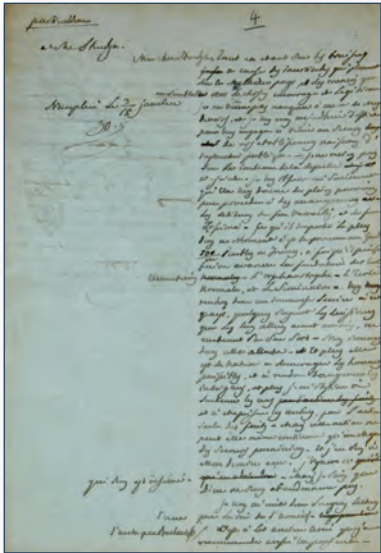
ΜΗΝΑΣ	Αριθμ. Τίτλων	Αριθμ. Εσοδίων	ΑΜΟΙΒΗ ΚΑΤΑ ΚΛΑΣΙΝ							ΣΥΝΟΛΟΝ	ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	
			1	2	3	4	5	6	7			
5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	170	Είς τόν 4. τό αριθμ. 170 τών αναγραφέντων τίτλων εις τόν τίτλον τούτου...
											3	Τίτλοι αναγραφέντων...
											73	Μικροί εσοδοφόροι...
											22	Είς τόν 2. τό αριθμ. 22 τών αναγραφέντων...
											151	Τίτλοι αναγραφέντων...

Ο *Ελεγκτής*
 Κωνσταντίνος Σ. Κωνσταντίνου

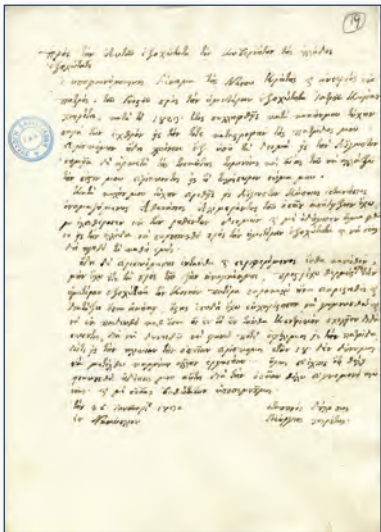
36

38

39

40

34. Βεβαίωση εγγραφής μαθητή στο Κεντρικό Σχολείο, Αίγινα 1.3.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

35. Καλείται ο έφορος του Κεντρικού Σχολείου να φροντίσει για τα διασωθέντα «πράγματα» (βιβλία κυρίως) του θανάτου Κ. Βαρδαλάχου σύμφωνα με τη διαθήκη του, Ναύπλιο 21.9.1830
Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

36. Έλεγχος της «μηνιαίας καταστάσεως» του αλληλοδιδασκτικού σχολείου Σπετσών· καταγράφονται αριθμητικά στοιχεία σχετικά με την παρουσία των μαθητών και τη συμμετοχή τους στα διάφορα μαθήματα, 1.1.1831
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

37. Σφραγίδα του Ιω. Καποδίστρια με τον αναγεννώμενο φοίνικα στο κέντρο
Μουσείο Μπενάκη

38. Σχέδιο επιστολής με την οποία ο Ιω. Καποδίστριας εκφράζει στον Α. Μουστοξύδη την ικανοποίηση που ένιωσε διαβάζοντας τις εκθέσεις και τα πρακτικά της επιτροπής για την αλληλοδιδασκτική διδασκαλία και τονίζει ότι, αν όλοι οι δημόσιοι λειτουργοί έκαναν κάτι παρόμοιο, θα είχε προχωρήσει πολύ το δύσκολο έργο της κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης της Ελλάδας, Ναύπλιο 7/19.11.1829
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

39. Σχέδιο επιστολής του Καποδίστρια προς τον Αλ. Στούρτζα με την οποία, εκτός των άλλων, τον καλεί επίσημα να έλθει να βοηθήσει τα δημιουργούμενα στην Ελλάδα ιδρύματα της δημόσιας εκπαίδευσης, Ναύπλιο 3/15.1.1830
ΓΑΚ-Αρχεία Ν. Κέρκυρας

40. Επιστολή του Κρητικού Γ. Χαϊρέτη προς τον Ιω. Καποδίστρια στην οποία αναφέρει ότι υπήρξε αιχμάλωτος στην Αίγυπτο για έξι χρόνια και ζητά να εγγραφεί στο Κεντρικό Πολεμικό Σχολείο, Ναύπλιο 6.1.1830
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

Οικονομία

Επιβλήθηκε, μέσω της Οικονομικής Επιτροπής, ορθολογισμός και αυστηρή οικονομία στη διαχείριση του δημόσιου χρήματος. Καταπολεμήθηκαν οι ποικίλες καταχρήσεις. Με κυβερνητικό έλεγχο στις ενοικιάσεις των προσόδων, νέους φόρους και συγκεκριμένο δασμολόγιο αυξήθηκαν οι εθνικοί πόροι και περιορίστηκαν κατά το δυνατόν οι παντός είδους αυθαιρεσίες. Ιδρύθηκε η Εθνική Χρηματιστική Τράπεζα και κόπηκε, στο ιδρυθέν Νομισματοκοπείο, νέο νόμισμα, ο φοίνικας. Αγωνιώδεις ήταν οι προσπάθειες της Κυβέρνησης να συμπληρωθούν τα κενά στους προϋπολογισμούς. Τα βοηθήματα της Ρωσίας και της Γαλλίας συντέλεσαν στην κάλυψη εν μέρει του ελλείμματος. Οι πολεμικές δαπάνες απαιτούσαν το 70% περίπου των εξόδων και η αναγκαιότητά τους για την απελευθέρωση εδαφών της Στερεάς Ελλάδας δεν επέτρεψε να ενισχυθούν βασικοί τομείς της οικονομίας, όπως η γεωργία. Μάταιη τελικά απέβη η προσδοκία ενός μεγάλου δανείου υπό την εγγύηση των Δυνάμεων, το οποίο θα έδινε τη δυνατότητα στον Καποδίστρια να εφαρμόσει μια ουσιαστική οικονομική πολιτική για την ανόρθωση της χώρας. Η χρηματική στενότητα στις αρχές του 1831 ανάγκασε τον Κυβερνήτη να διατάξει την παράλληλη κυκλοφορία χαρτονομίσματος.

Γεωργία

Η ηρεμία που επικράτησε στη χώρα ήταν το σημαντικότερο που προσέφερε στους γεωργούς η καποδιστριακή διακυβέρνηση: έσπερναν και θέριζαν με ασφάλεια. Άλλες κρατικές ανάγκες ώθησαν τον Καποδίστρια να αναβάλει μέτρα για την ενίσχυσή τους. Οι γεωργοί, ωστόσο, στο κυβερνητικό όραμά του αποτελούσαν, με το μοίρασμα των εθνικών γαιών, βασικούς παράγοντες για την οικονομική ανόρθωση της χώρας και την κοινωνική της σταθερότητα. Ιδρύθηκε Γεωργική Σχολή στην Τίρυνθα και καταβλήθηκε προσπάθεια να διαδοθεί η καλλιέργεια της πατάτας. Υπήρξε πρόνοια και για τα δάση.

Καταγραφή, ενοικίαση και διανομή των εθνικών γαιών

Επιδιώχθηκε με τον διορισμό ειδικών επιτρο-

πών η συστηματική καταγραφή των δημόσιων και ιδιόκτητων κτημάτων ώστε και η φορολογία επί της παραγωγής να μην είναι αυθαίρετη και η Κυβέρνηση να διαθέτει τις αναγκαίες πληροφορίες πριν επιδιώξει τη διανομή της εθνικής γης. Επιχειρήθηκε ο σχεδιασμός της διανομής αλλά ο Καποδίστριας την ανέβαλλε έως ότου με το μεγάλο δάνειο που ανέμενε, αλλά ποτέ δεν έλαβε, να επιχειρηθεί προς όφελος κυρίως των μικρών καλλιεργητών. Έντονος ήταν ο προβληματισμός για το πώς θα αντιμετωπιζόταν το σημαντικό θέμα των οθωμανικών κτημάτων.

Λιμάνια - Τελωνεία

Ρυθμίστηκαν οι σχετικές με το εμπόριο και τη ναυτιλία υποχρεώσεις. Οργανώθηκε η τελωνειακή και υγειονομική υπηρεσία και οι αρμόδιοι υπάλληλοι έλαβαν αναλυτικές οδηγίες. Κάθε πλοίαρχος εφοδιαζόταν με ειδικό δίπλωμα στο οποίο καταγράφονταν τα μεταφερόμενα αγαθά εισαγωγής και εξαγωγής. Βασική ήταν η μέριμνα για τη συστηματική πάταξη του λαθρεμπορίου και την τακτική είσπραξη των τελών στα λιμάνια της χώρας, ιδιαίτερα στην Ερμούπολη που συγκέντρωνε τότε τη μεγαλύτερη εμπορική κίνηση.

Πώς σκόπευε ο Καποδίστριας να χρησιμοποιήσει το δάνειο των 60.000.000 φράγκων

Αν εγκρινόταν το δάνειο των 60.000.000 φράγκων, η Κυβέρνηση θα ερχόταν σε συμβιβασμό με τους κατόχους των ομολογιών του δανείου της ανεξαρτησίας για την προοδευτική απόσβεσή του και συγχρόνως θα ρύθμιζε κατά τέτοιο τρόπο τη χρησιμοποίηση του νέου δανείου ώστε να εξασφαλίζεται η έγκαιρη καταβολή τοκοχρεωλυσίου για την εξόφλησή του. Με τα κεφάλαια που θα περίσσευαν, σκόπευε, πέρα από τις τρέχουσες κρατικές ανάγκες, να δώσει δάνεια στους ακτήμονες για να αξιοποιήσουν (με αγορά εργαλείων, σπόρων, ζώων, στήσιμο νοικοκυριού) τη γη που θα αναδιανεμόταν, να βοηθήσει τους εμπόρους και ναυτικούς, να διοργανώσει τον στρατό και τον στόλο, να ικανοποιήσει τις αιτήσεις για αποζημιώσεις, να αυξήσει την παραγωγικότητα της χώρας, κ.ά.

Το δάνειο, με δύο λόγια, θα του επέτρεπε να θέσει σε εφαρμογή το από καιρό σχεδιασμένο

πρόγραμμά του: να λυτρωθεί η χώρα από το βάρος του εξωτερικού χρέους που, συν τοις άλλοις, επέτρεπε ποικίλες επεμβάσεις του αγγλικού παράγοντα στις ελληνικές υποθέσεις και παράλληλα να διανείμει με κατάλληλο τρόπο τις εθνικές γαίες στους ακτήμονες και έτσι, όπως ήλπιζε, να τους καταστήσει οικονομικά και επομένως πολιτικά ανεξάρτητους από τους προκρίτους και τους οπλαρχηγούς. Οι μη εξαρτημένοι πλέον από τους παλαιούς προστάτες τους καλ-

λιεργητές, θα αποτελούσαν και τη σταθερή κοινωνική βάση του δικού του καθεστώτος και αυτού που γενικά θεωρούσε καταλληλότερου για τη χώρα: μια ισχυρή κεντρική εξουσία, που σταδιακά και λελογισμένα θα παραχωρούσε κάποια πολιτικά δικαιώματα. Συγχρόνως, η φορολόγηση της καλλιεργούμενης γης θα εξασφάλιζε, όπως έγραψε, μια φορά για πάντα, τα έξοδα του κράτους, για να μη χρειάζεται να ζητιανεύει κάθε στιγμή.

1. Έντυπο, προς συμπλήρωση, πιστοποίησης Υγειονομείου για τους επιβαίνοντες και το φορτίο εμπορικού πλοίου υπό ελληνική σημαία, 1828
Βιβλιοθήκη της Βουλής
2. Πιστοποιητικό της Δημογεροντίας Ερμούπολεως που δόθηκε σε έμπορο για να ταξιδέψει εκτός της ελληνικής επικράτειας, Ερμούπολη 4.7.1831
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο
3. Άδεια διακίνησης εμπόρου, Ναύπλιο 22.4./4.5.1832
Βιβλιοθήκη της Βουλής
4. Δίπλωμα της Ελληνικής Κυβερνήσεως για το εμπορικό πλοίο «Άγιος Νικόλαος», Αίγινα 7.8.1828
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο
5. Ψήφισμα σχετικά με τους τελωνειακούς δασμούς, Ναύπλιο 25.3.1830
Βιβλιοθήκη της Βουλής
6. «Χρέη και οδηγία των Τελωνών της Επικρατείας», Ναύπλιο 25.4.1830
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

ΤΟ ΥΓΕΙΟΝΟΜΕΙΟΝ

Αριθμός Κλάσσης
 Αριθμός και διακείμενον παρά τού πλοιάρχου
 Επικρατείας επιβαίνοντων
 επί σκαφών Ελληνικών άνοσηται ενταύτη δια έως τών αρίθρων
 τού πλοιάρχου, και επιβάτας κατά τού Ναυτολόγιου του Τελεσθέντος του
 τού πλοιάρχου, ήλιου τών πραγματευθέντων και

Όνομα του ναυτιού.	Πατήρ.	Διαμονή.	Βαθμός.	Ηλικία.	Ανάστημα.	Χρώμα.	Πρόσωπον.	Όφθαλμοί.	Τρόπος.	Χαρακτηριστικά έξωτερικά	Φερτάριον, και ή σέσησ αού.	Κατά τού έτους τού επίστα.

Ομοίως δε τούτων δίδεται τού παρόντος ενταύτησ
 τού Υγειονομίου τού: 1830.
Ο Υγειονομικός

2

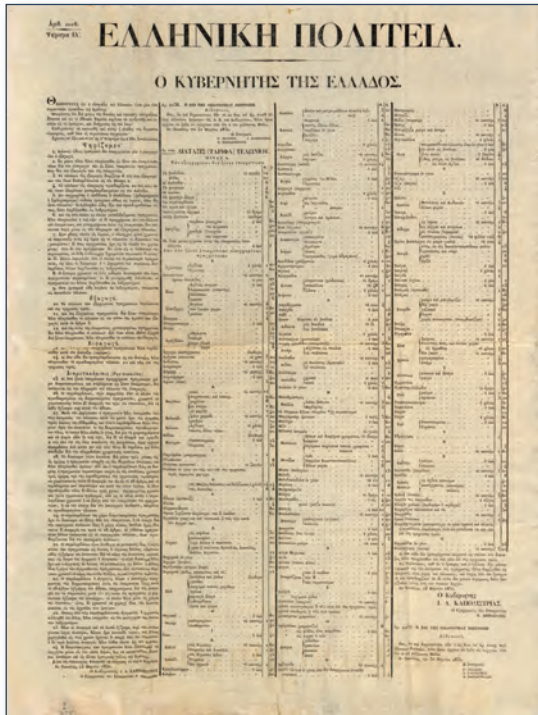

3

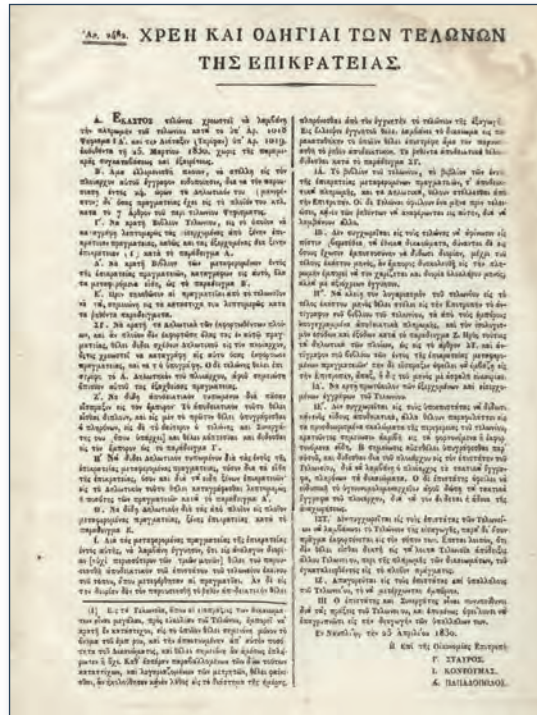

4

5

6

7. «Διάταξις (Ταρίφα) Τελωνίου»
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

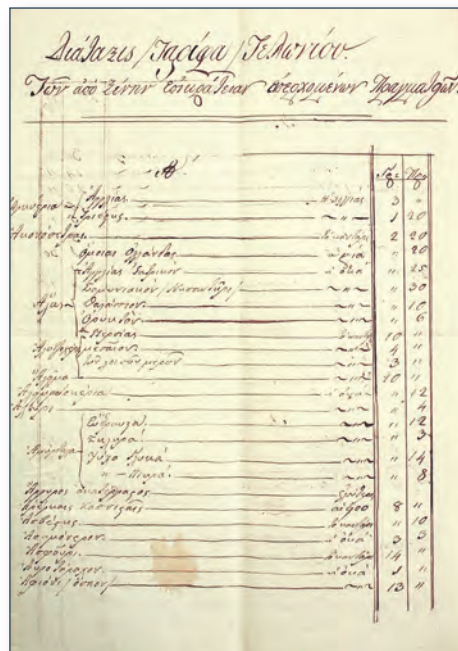
8. Το Τελωνείο του Ναυπλίου
 Σχέδιο με μολύβι του W. Schaeffer από: *Ναυπλιακό Ημερολόγιο 1997: Αφιέρωμα στον W. Schaeffer*, [Αθήνα] 1996
 Συλλογή Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη

9. «Πίναξ ισολογισμών των εσόδων και εξόδων των Τελωνείων της Επικρατείας», Ναύπλιο 5.1.1832
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

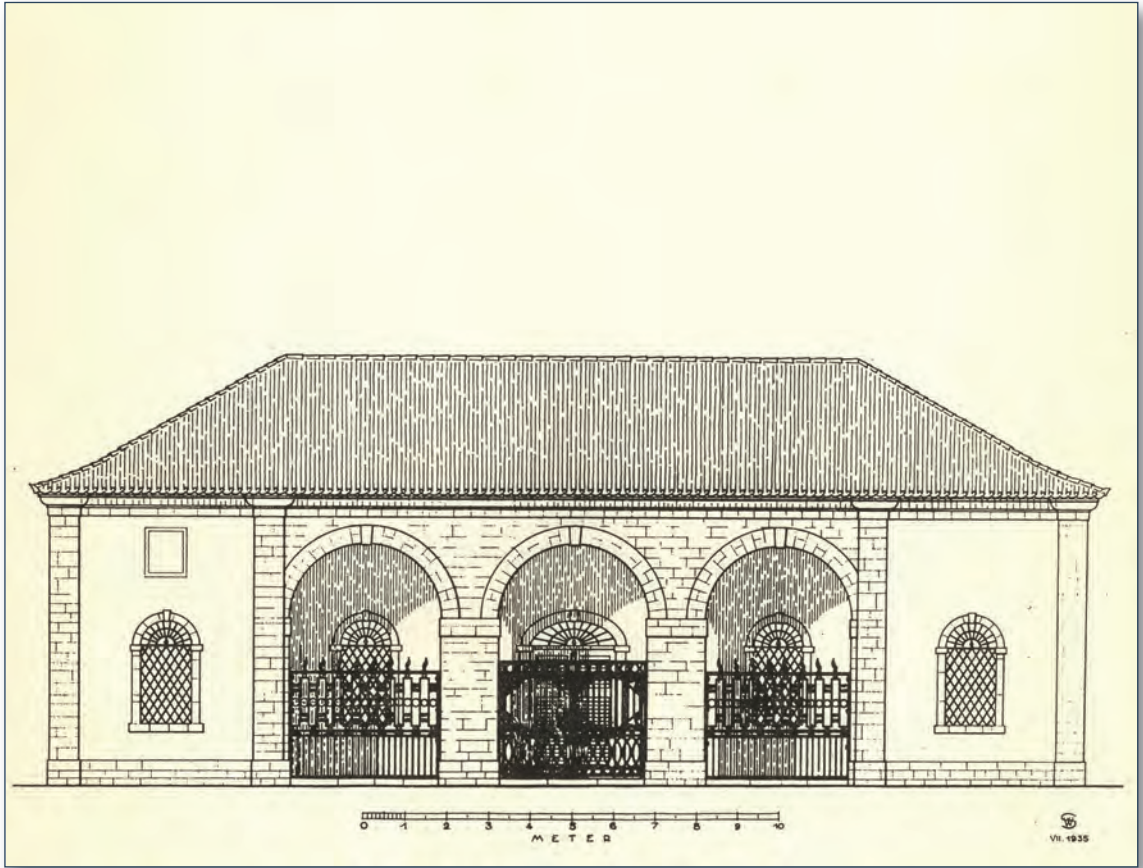
10. Ιωάννης Καποδίστριας (1776-1831)
 Χρωμολιθογραφία, *Νέος Αριστοφάνης* 27.2.1894
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

11. Το Ναύπλιο
 Επιχρωματισμένη λιθογραφία από: O.M. von Stackelberg, *La Grèce. Vues pittoresques et topographiques*, Παρίσι 1834· δημοσιευμένο στο: Αφροδίτη Κούρια, *Το Ναύπλιο των περιηγητών*, Αθήνα 2007
 Βιβλιοθήκη της Βουλής

12. «Ερμηνεία πώς φυτεύονται τα γεώμηλα», Αίγινα 5.1.1829
 Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

7

8

2/54

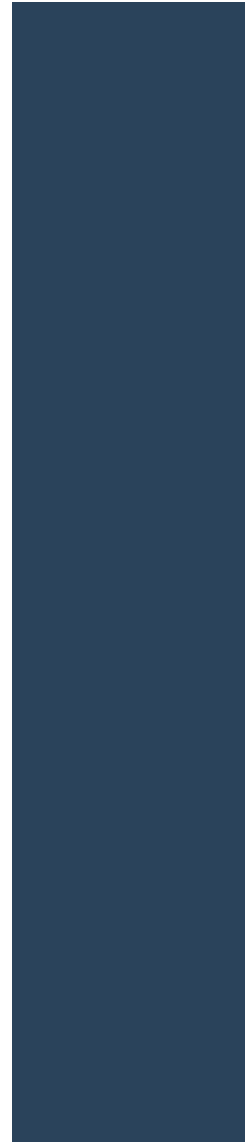
Πινάξ Ίσολογισμῶν τῶν ἑσοδῶν ἔξοδων τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἐπιτοπίας ὡς εἶναι

	ἑσοδοί	ἔξοδα	ἑσοδοί	ἔξοδα
Ἐκκλησιαστικὰ Ἑλληνικὰ Ἐπιτοπία ἄνω 1^{ης} Ἰαννουαρίου				
ἄνω 31 Δεκεμβρίου 1829.				
ἄνω τὸ Τμήμα τῶν Ἄνω	123577.87		ἔξοδα ἑκκλησιῶν ἐπιτοπίας	
ἄνω τὸ Τμήμα τῶν Μεσαίων	716949.93		εἰς τὸ Τμήμα τῶν Ἄνω	170896.35
ἄνω τὸ Τμήμα τῶν Ἐξωτῶν	161247.74	2134035.54	ἄνω τὸ Τμήμα τῶν Μεσαίων	100704.1
			ἄνω τὸ Τμήμα τῶν Ἐξωτῶν	39604.6
			ἑκκλησιαστικὰ εἰς ἄλλα τὰ Τμήματα	1816821.12
			ἑσοδοί	2134035.54
Ἐκκλησιαστικὰ Ἑλληνικὰ Ἐπιτοπία ἄνω 1^{ης} Ἰαννουαρίου 1830				
ἄνω 31 Ἰαννουαρίου 1830				
ἄνω τὸ Τμήμα τῶν Ἄνω	1082283.1		ἔξοδα ἑκκλησιῶν ἐπιτοπίας	
ἄνω τὸ Τμήμα τῶν Μεσαίων	545462.13	1788403.4	εἰς τὸ Τμήμα τῶν Ἄνω	167144.21
ἄνω τὸ Τμήμα τῶν Ἐξωτῶν	160339.90		ἄνω τὸ Τμήμα τῶν Μεσαίων	115904.76
			ἄνω τὸ Τμήμα τῶν Ἐξωτῶν	31926.54
			ἑκκλησιαστικὰ εἰς ἄλλα τὰ Τμήματα	1453379.43
			ἑσοδοί	1788565.4
ἑκκλησιαστικὰ εἰς ἄλλα τὰ Τμήματα				
ἑκκλησιαστικὰ εἰς ἄλλα τὰ Τμήματα 1829			1816821.12	1816821.12
ἑκκλησιαστικὰ εἰς ἄλλα τὰ Τμήματα 1830			1453379.43	1453379.43
ἑκκλησιαστικὰ				
ἑκκλησιαστικὰ εἰς ἄλλα τὰ Τμήματα 1829			16424.12	16424.12
ἑκκλησιαστικὰ εἰς ἄλλα τὰ Τμήματα 1830			1470003.36	1470003.36
ἑκκλησιαστικὰ εἰς ἄλλα τὰ Τμήματα 1829-1830				
			ἑσοδοί	3286834.68

9

10

11

13. Ι.Π. Πρωίου, *Έκθεσις περί της πρώτης συστάσεως του εν Τίρυνθι Γεωργικού Σχολείου, της διευθύνσεως και διαχειρήσεως αυτού*, Αθήνα 1850

Βιβλιοθήκη της Βουλής

14. Εγκύκλιος της Επιτροπής Οικονομίας σχετικά με την κυκλοφορία του φοίνικα ως εθνικής νομισματικής μονάδας, Αίγινα 28.9.1829

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

15. Ψήφισμα «Περί νομισμάτων», Ναύπλιο 25.1.1830

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

16. Σιδερένιες σφραγίδες οπίσθιας όψης αργυρού φοίνικα και εμπρόσθιας όψης χάλκινου μονόλεπτου, έτους 1828, από το Νομισματοκοπείο της Αίγινας

Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο

17. Νομίσματα της καποδιστριακής περιόδου
Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο, Τράπεζα της Ελλάδος - Νομισματική Συλλογή, Ιδιωτική Συλλογή

18. Επιστολή εργατών του Νομισματοκοπείου με την οποία ζητούν να τους καταβληθούν τα δεδουλευμένα τους· περιγράφεται ο τρόπος δουλειάς τους, Αίγινα 3.7.1830

ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

19. Ο Ιω. Καποδίστριας ανακοινώνει στη Γερουσία προτάσεις του «περί της κυκλοφορίας των νομισμάτων», Ναύπλιο 30.8.1831

Βιβλιοθήκη της Βουλής

20. Διαβιβαστικό και αναφορά των κατοίκων του Άργους με την οποία παραπονούνται για την πώληση ξένων οίνων στην πόλη τους, Άργος 26.8.1830

Βιβλιοθήκη της Βουλής

21. Κοινοποίηση στον Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστρια υπομνήματος Γάλλου εμπόρου μεταξωτών υφασμάτων, ο οποίος ζητά άδεια να δραστηριοποιηθεί στην Ελλάδα μαζί αποστέλλεται και δειγματολόγιο υφασμάτων, Μεθώνη 14.12.1828

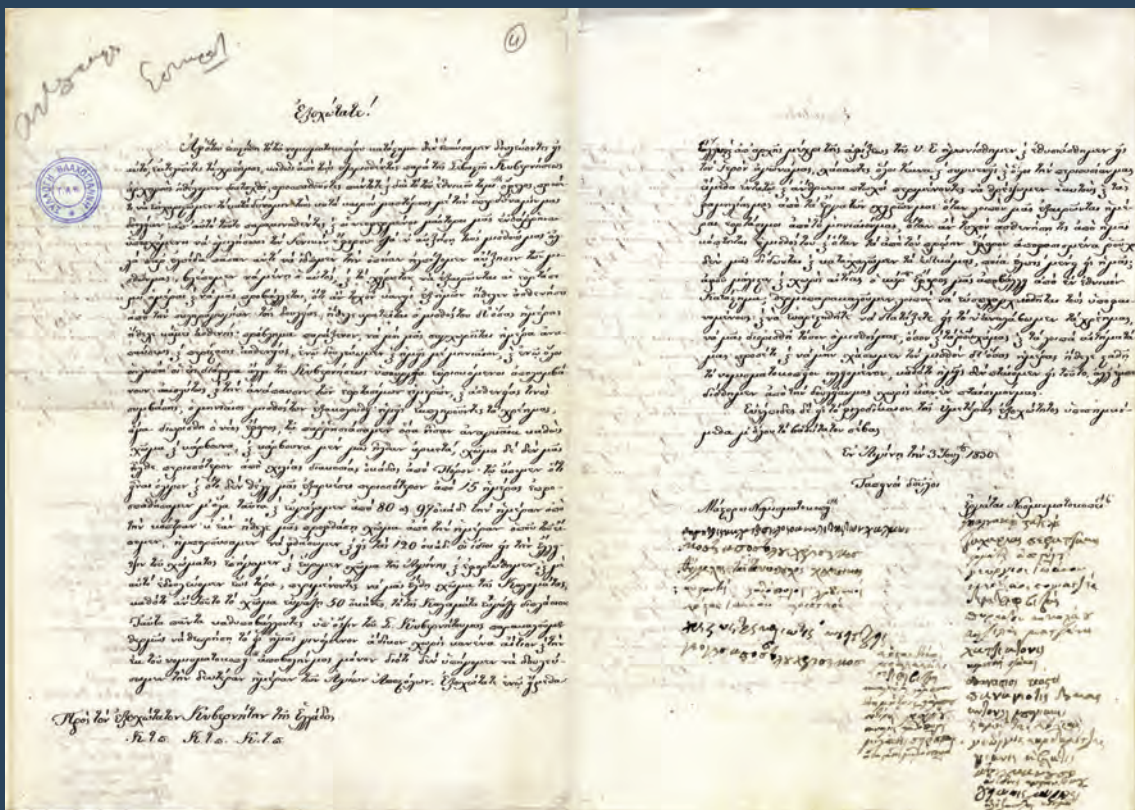
ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

22. Ο Ιω. Καποδίστριας καλεί τη Γερουσία να ορίσει δύο γραμματείς προκειμένου να βοηθήσουν στην οργάνωση των αρχείων της «επί της Οικονομίας Επιτροπής», Ναύπλιο 16.5.1830

Βιβλιοθήκη της Βουλής

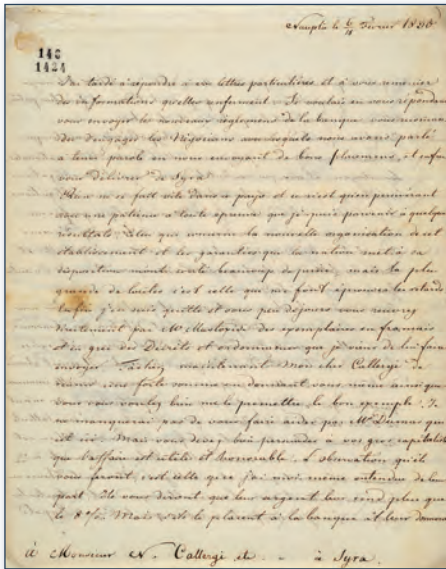

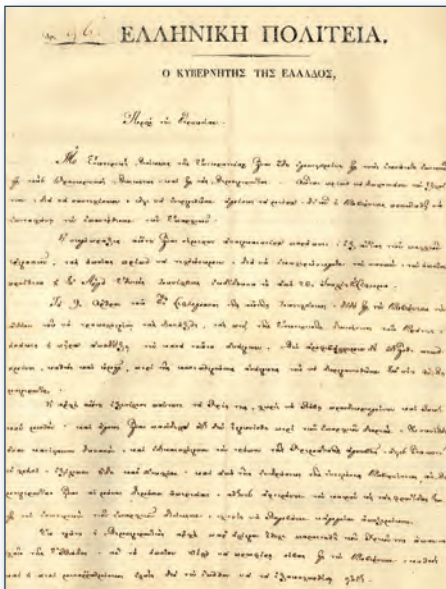
18

21

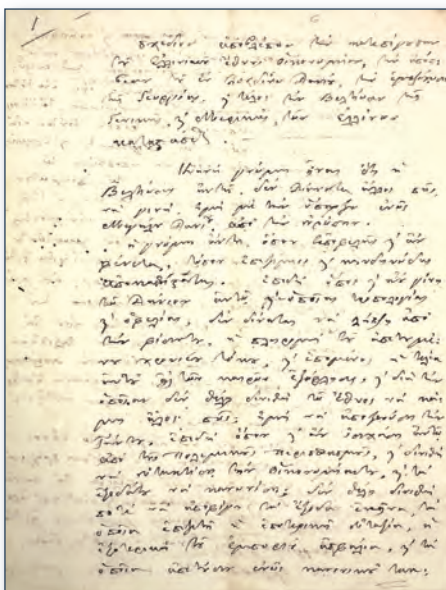

25

26

27

23. Ο Ιω. Καποδίστριας γνωστοποιεί στη Γερουσία έγγραφο του Ρώσου αντιπρέσβη Πάνιν (V.N. Panin) στο οποίο διαφαίνεται επιτυχής έκβαση του «εθνικού δανείου». Ναύπλιο 24.2.1830

Βιβλιοθήκη της Βουλής

24. Γνωμοδότηση Επιτροπής της Γερουσίας σχετικά με την επιβολή φόρου στα εξαγόμενα από την Τήνο μάρμαρα. Ναύπλιο 28.2.1831

Βιβλιοθήκη της Βουλής

25. Ο Ιω. Καποδίστριας αναφέρεται σε ευνοϊκές για τους μετόχους τροποποιήσεις στη λειτουργία της Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας και καλεί τον έκτακτο επίτροπο Ν. Καλλέργη να φροντίσει ώστε να επενδυθούν σ' αυτήν κεφάλαια από τους εμπόρους της Σύρας. Ναύπλιο 6/18.2.1830

Ιστορικά Αρχεία Μουσείου Μπενάκη

26. Ο Ιω. Καποδίστριας απευθύνεται στη Γερουσία τονίζοντας την ανάγκη εύρεσης επιτοπίων πόρων. Ναύπλιο 18.10.1829

Βιβλιοθήκη της Βουλής

27. Υπόμνημα του Ν. Πονηρόπουλου στο οποίο, μεταξύ άλλων, προτείνονται μέτρα για την απόσβεση του αγγλικού δανείου, την «εμφύχωση» της γεωργίας και τη βελτίωση της κατάστασης των Ελλήνων. Ναύπλιο 30.12.1829

Βιβλιοθήκη της Βουλής

28. Υποβολή σχεδίου του Παναγιώτη Σούτσου περί διανομής της εθνικής γης. Ναύπλιο 12.10.1830

Βιβλιοθήκη της Βουλής

29. Σχέδιο της Επιτροπής διανομής της εθνικής γης. Ναύπλιο 19.11.1830

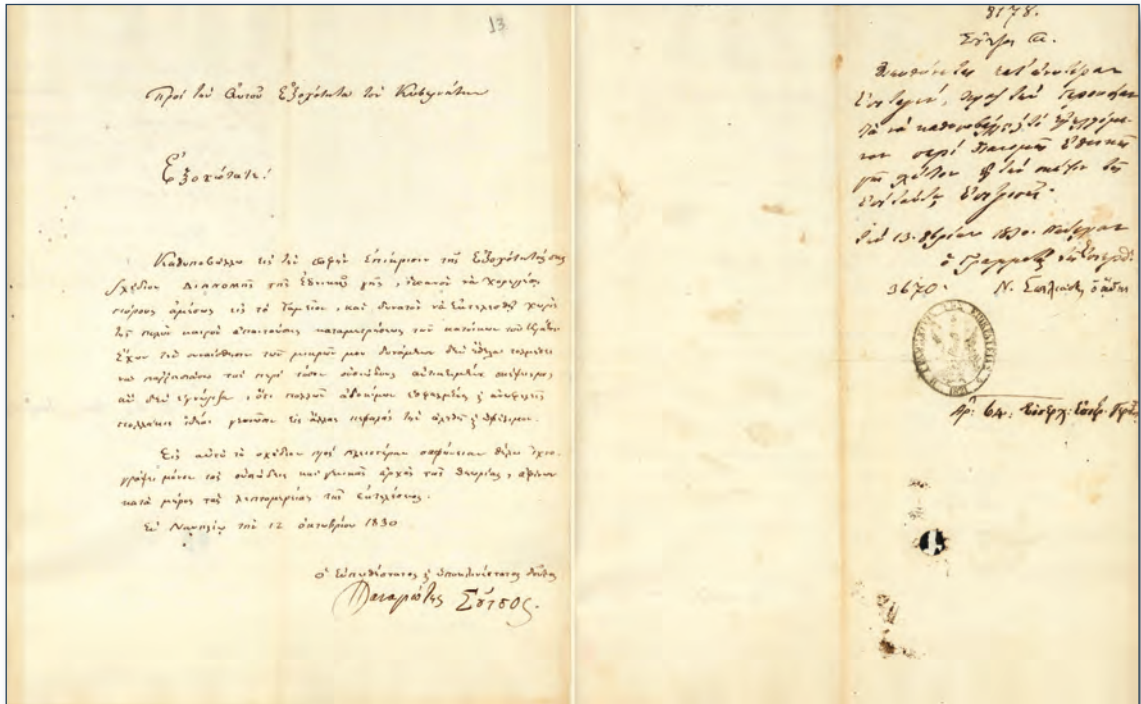
Βιβλιοθήκη της Βουλής

30. Ο Ιω. Καποδίστριας ανακοινώνει στη Γερουσία τον διορισμό Πολιτειογραφικής Επιτροπής και καταθέτει τις σκέψεις του για ψήφισμα περί διανομής εθνικών κτημάτων. Ναύπλιο 25.8.1830

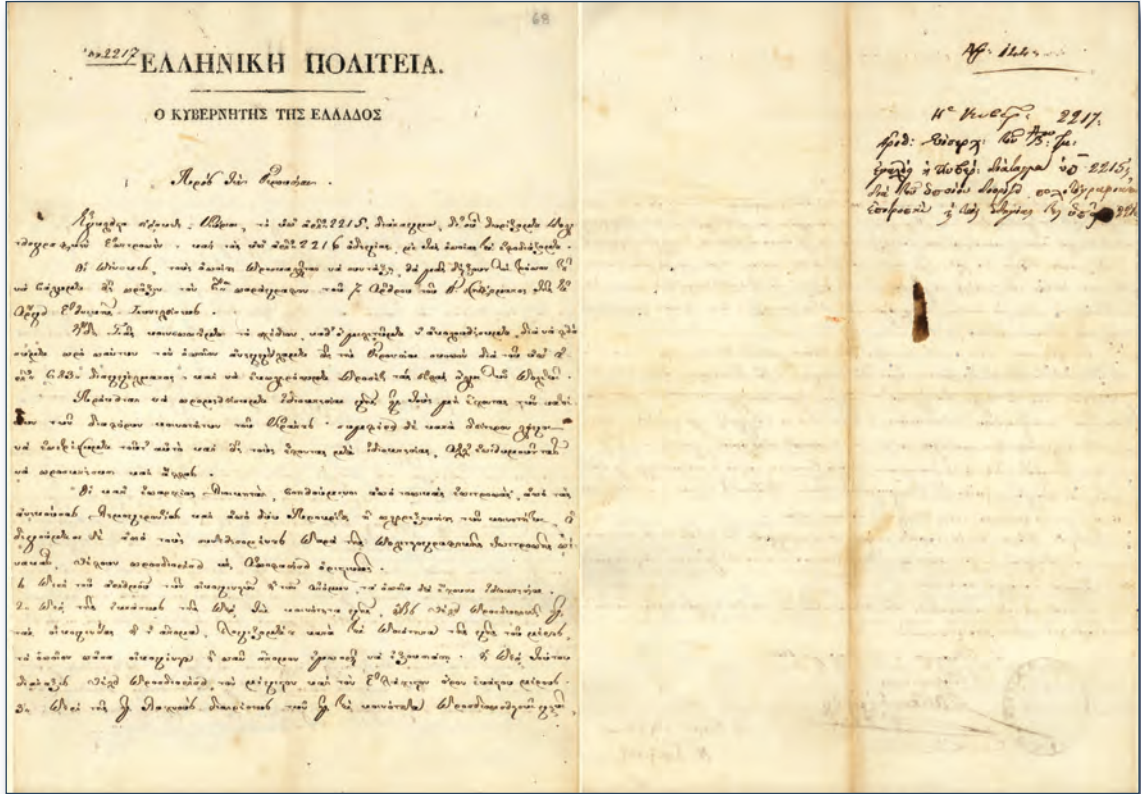
Βιβλιοθήκη της Βουλής

31. Ο Ιω. Καποδίστριας απευθύνει στη Γερουσία αίτημα παραχώρησης εθνικής γης για την καλλιέργεια κηπουρού. Ναύπλιο 7.12.1830

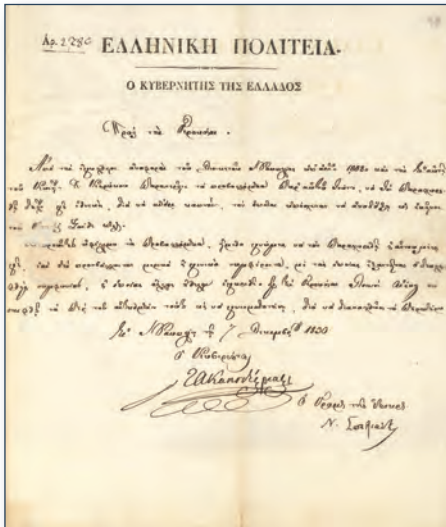
Βιβλιοθήκη της Βουλής

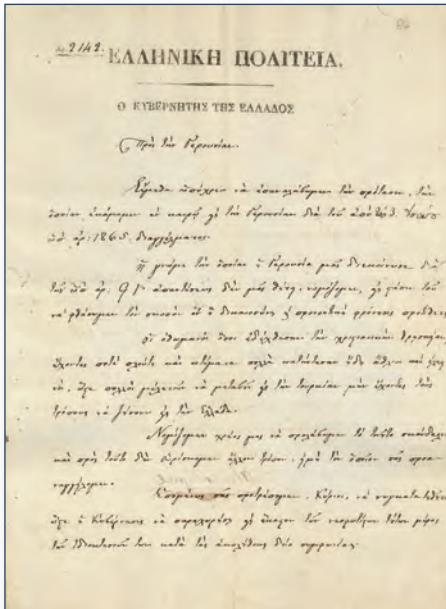
28

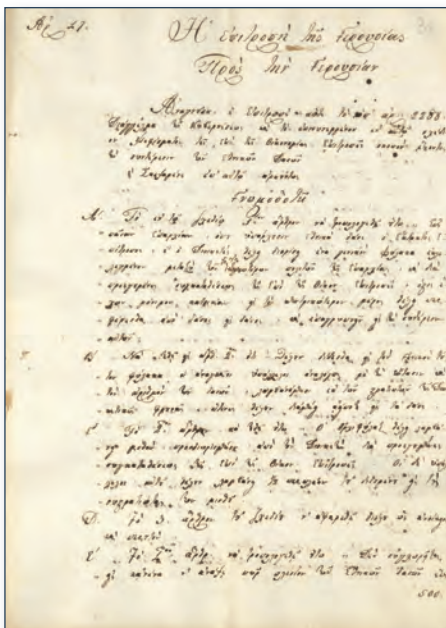
30

31

32

34

32. Ο Ιω. Καποδίστριας ζητά από τη Γερουσία να επιστρέψει στους Οθωμανούς, οι οποίοι «εδέχθησαν» τη χριστιανική θρησκεία, μέρος των ιδιοκτησιών τους, Ναύπλιο 15.8.1830

Βιβλιοθήκη της Βουλής

33. Χρεωστική ομολογία, που υπογράφει ο ίδιος ο Καποδίστριας, σύμφωνα με την οποία η Ελληνική Πολιτεία οφείλει στον Λουκά Γεροστάθη από τη Λειβαδιά 1.000 φοίνικες και για την αποπληρωμή τους θα λάβει ισότιμης αξίας εθνική γη στη Στερεά Ελλάδα κατά την πρώτη διανομή της, Ναύπλιο 19.3.1830

Πολεμικό Μουσείο

34. Γνωμοδότηση Επιτροπής της Γερουσίας επί του σχεδίου ψηφίσματος περί των δασών, Ναύπλιο 29.11.1830

Βιβλιοθήκη της Βουλής

35. Σχέδιο ψηφίσματος για την προστασία των εθνικών δασών, Μάιος 1830

ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

36. «Ξετίμωσις της λαδιάς των 1829»

Εθνικό Ιστορικό Μουσείο

36

Fig. 5.

Δια φ. 1000.

2152

Ελληνική Πολιτεία

Ο Κυβερνήτης της Ελλάδος.

Κατὰ τὸ ἐπι ἀρ. 150. διάταγμα μας ἀρτίζονται πρὸς τοὺς Νουβίαν Γεροφάνη
Αἰθιοπίας ————— Γουινιές Νήσους —————

τὶ τῶν ὁρίων, δύναμι τοῦ παρόντος ἐγγράφου εἰς ἰδιουκτησίαν κατὰ τὸ ἀρθρον τρί-

τον τοῦ πέμπτου ψηφισματος τῆς τεταρτῆς ἐθνευθῆς συνέλευσεως, ὡς τοῦ πρὸς ὑπηρεσίαν

του, εἰς πρώτην διανομίαν πρὸς ἐθνευθῆς, ἰσοδύναμον πρὸς κατὰ τῆς Ἑπτανησίαν Ἑλλάδα.

Ἐν Κωνσταντῶν τῆν 19 Μαρτίου 1830.

Ο Κυβερνήτης

Αλέξανδρος
Παλιολόγος

Ἐπι τοῦ Ἑπτανησίαν Νεοτ. Γραμματεῖος

Βελκασογιάννης

Ανοικοδόμηση πόλεων - πολεοδομικοί σχεδιασμοί

Ιδιαίτερη φροντίδα καταβλήθηκε για την ανοικοδόμηση κατεστραμμένων και ερειπωμένων πόλεων (Ναυπλίου, Κορίνθου, Πάτρας, Τρίπολης κλπ.), καθώς και για τον πολεοδομικό ανασχηματισμό τους. Χρησιμοποιήθηκε η πείρα Ελλήνων και ξένων αρχιτεκτόνων και μηχανικών, ιδιαίτερα του Σταμάτη Βούλγαρη και του Θεόδωρου Βαλλιάνου. Τα σωζόμενα σχέδια πόλεων της περιόδου και η σχετική αλληλογραφία δείχνουν την έκταση της προσπάθειας και το νεωτερικό πνεύμα που τα διέκρινε.

Υγεία

Πάρθηκαν αυστηρά μέτρα για να αντιμετωπιστεί η πανώλη και γενικά για να προστατευτούν οι ελληνικές περιοχές από τις επιδημικές αρρώστιες που ήταν ενδημικές στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Κτίστηκαν υγειονομεία και επισκευάστηκε το νοσοκομείο του Ναυπλίου. Με ειδικές οδηγίες

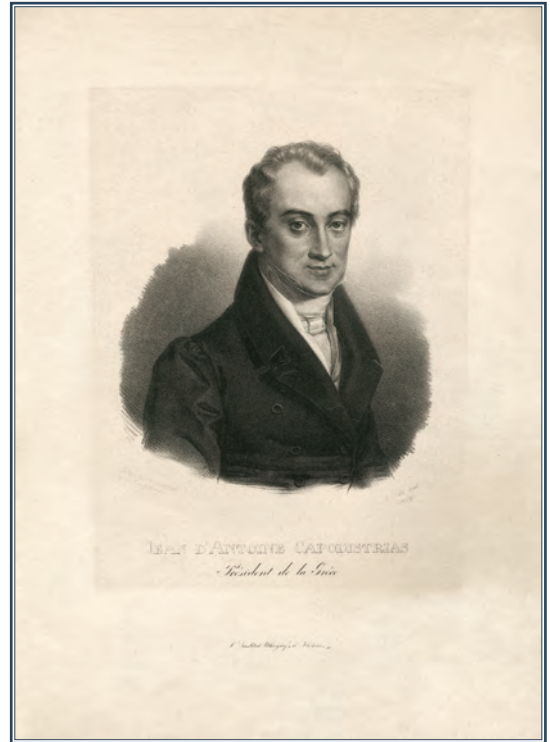
επιφορτίστηκαν οι διοικητές να φροντίσουν για τη διαφύλαξη και τη βελτίωση της δημόσιας υγείας.

Εκκλησιαστική πολιτική

Ο Καποδίστριας, με βαθιά πίστη στην ανατολική ορθόδοξη εκκλησία, θεώρησε απαραίτητη τη συμμετοχή της στην πνευματική και εκπαιδευτική αναγέννηση της Ελλάδας. Ορίστηκαν οι εκκλησιαστικές περιφέρειες της χώρας, επισκευάστηκαν ναοί, καταγράφηκαν τα μοναστήρια καθώς και η περιουσία τους. Από αυτήν θα καλυπτόταν και μέρος των εξόδων για τις εκπαιδευτικές ανάγκες της περιοχής. Αυστηρός έλεγχος ασκήθηκε στη συμπεριφορά των εκπροσώπων της εκκλησίας. Καταβλήθηκε προσπάθεια να αποκατασταθούν οι σχέσεις με το πατριαρχείο Κωνσταντινούπολης, οι οποίες είχαν διακοπεί λόγω της Επανάστασης. Ιδρύθηκε στον Πόρο Εκκλησιαστική Σχολή.

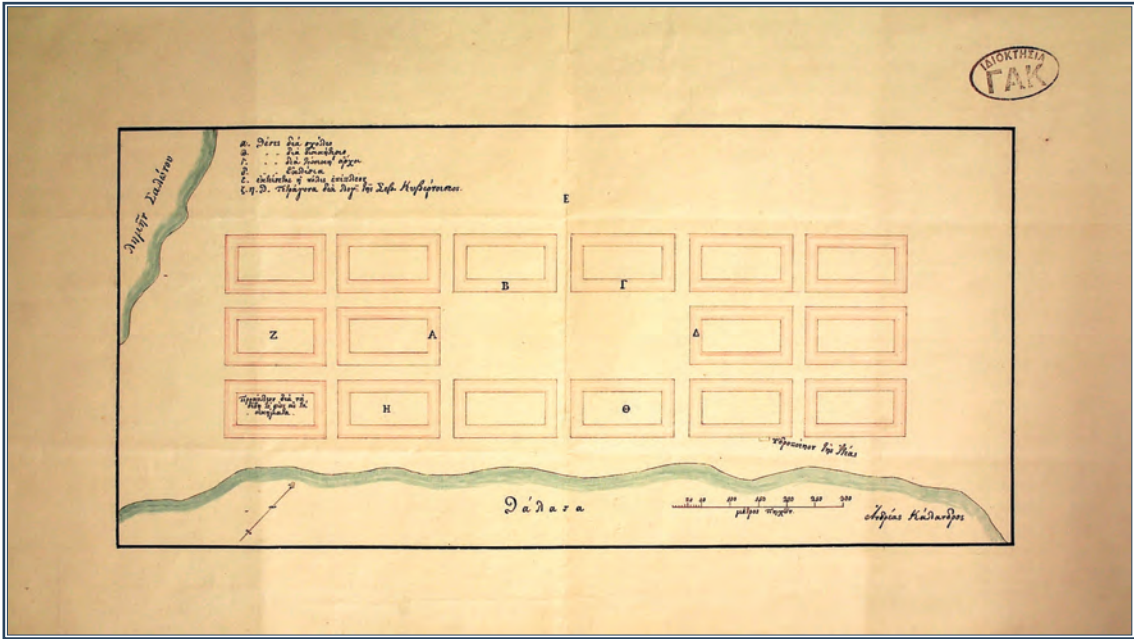
1. «Jean d'Antoine Capodistrias, Président de la Grèce»
Λιθογραφία βασισμένη σε σχέδιο «εκ του φυσικού» του
Louis Letronne. Βιέννη 1829
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο
2. Αντίγραφο του πολεοδομικού σχεδίου του Ναυπλίου
του 1830, το οποίο έγινε με διαταγή του Καποδίστρια
από τον Θεόδωρο Βαλλιάνο
Σχέδιο με μελάνι, μολύβι και ξυλομπογιά
Αρχαία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής - Μουσείο Μπενάκη
3. Το προάσιο Πρόνοια του Ναυπλίου· η Πρόνοια ήταν ο
πρώτος οργανωμένος προσφυγικός συνοικισμός που
δημιούργησε ο Καποδίστριας, για να στεγάσει κυρίως
Κρήτες και άλλους πρόσφυγες
Τοπογραφικό σχέδιο των Γερμανών υπαξιωματικών του
Μηχανικού J. Hotter, F. Freund, B. Kutter, 1834
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο
4. Ο Ιω. Καποδίστριας δεν συμφωνεί με την πρόταση της
Γερουσίας να επιβληθεί φόρος στις γαίες του «προ-
αστείου» Πρόνοια, στις οποίες ανεγέρθησαν ή θα ανε-
γερθούν οικοδομές, Ναύπλιο 19.2.1831
Βιβλιοθήκη της Βουλής

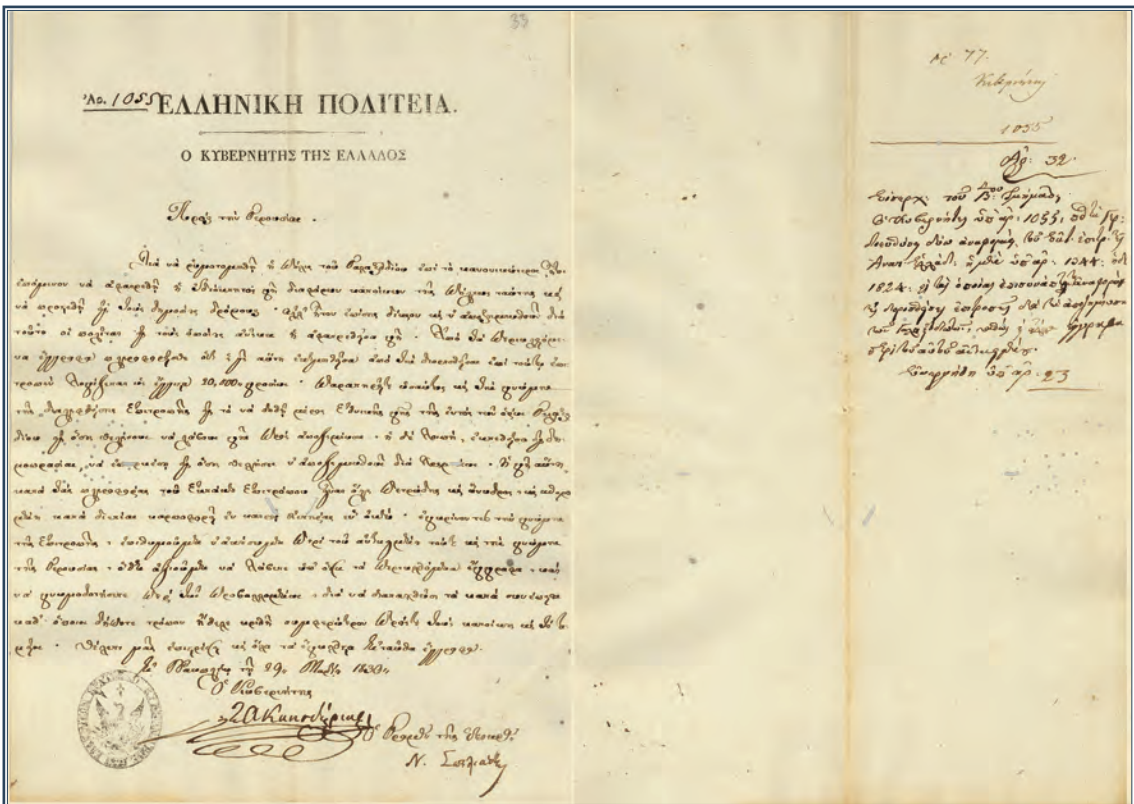
1

2

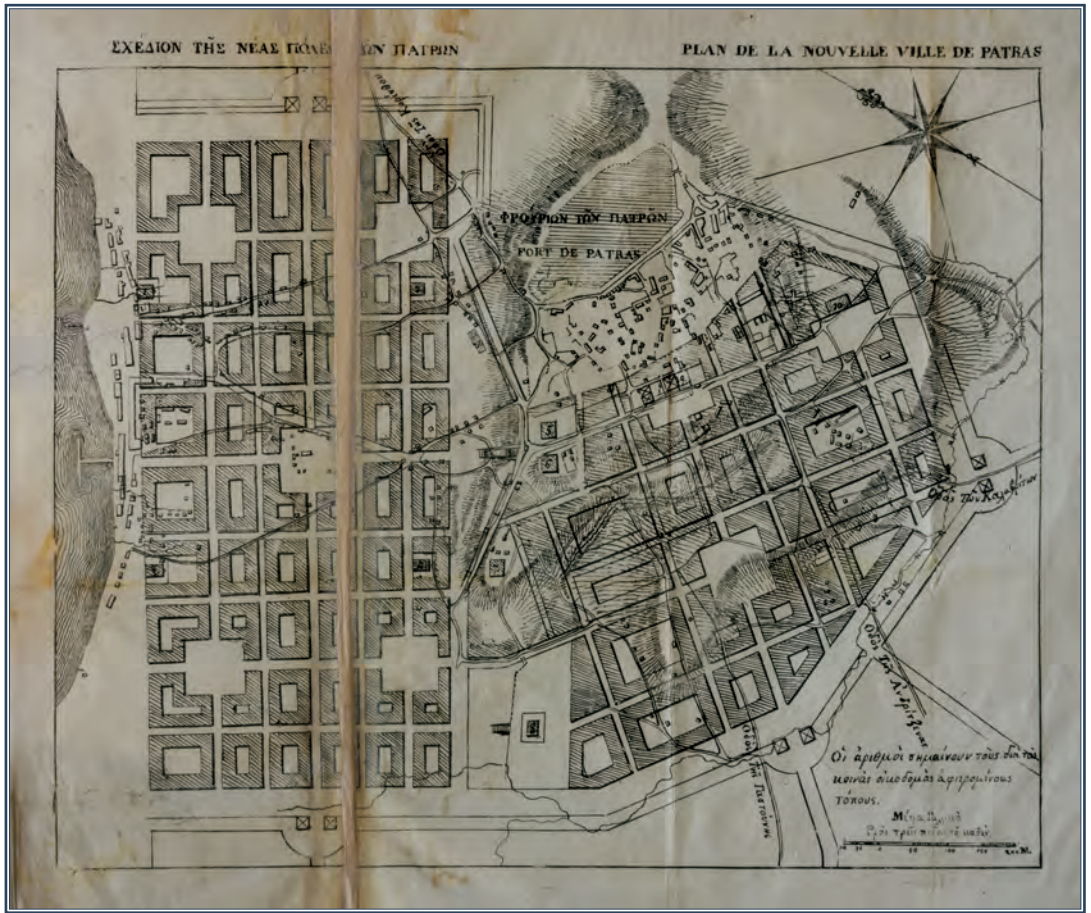

6

7

- 5. Ο Ιω. Καποδίστριας ζητά από τη Γερουσία να γνωμοδοτήσει υπό ποιους όρους θα γίνει δεκτή η αίτηση κατοίκων των Σαλώνων να τους παρασχεθεί εθνική γη στην Ιτέα για την οικοδόμηση νέας πόλης, 18.7.1830 Βιβλιοθήκη της Βουλής
- 6. Πολεοδομικό σχέδιο της Ιτέας· υπογράφει ο Ανδρέας Κάλανδρος ΓΑΚ-Κεντρική Υπηρεσία

8

10